

NUKISSIUUTEQARNERMUT IMERMILLU PILERSUINERMIK IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT

Imarisai

IMMIKKOORTOQ I: PERIUSISSIAMI PINGAARNERTUT ANGUNIAKKAT	7
1. Siulequt.....	8
2. Anguniakkat.....	10
3. Nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinermit naalackersuinikkut pingaarnertut toqqammavigisat	14
IMMIKKOORTOQ II: INNAALLAGISSAMUT IMERMULLU AKIT APPARTINNISSAANNUT TUNNGATILLUGU PERIUSISSIAMI ANGUNIAKKAT	17
4. Innaallagissamut, imermut kiassarermullu akigititat	18
4.1 Maannakkut akigititanut aqqissuussaq	18
4.1.2 2017-imi innaallagissamut, imermut kiassarermullu akiusut.....	19
4.2 Nukissamut akigititat allanngoriartornerat	20
4.3 Imermut akigititat allanngoriartornerat	21
4.4 Nammaqatigiinnerusumik akinut aqqissuussivimmik pisariaqartitsineq	22
4.4.1 Isertitat naligiissuunngitsumik agguataarsimanerat	22
4.4.2 Inuussutissarsionerit naligiinngitsumik agguataarnerat	24
4.5 Innaallagissamut imermullu akigititanut iluserititaq nutaaq	25
4.5.1 Akigititanut nutaanut Naalackersuisut inassutaat	25
4.5.2 Inuussutissarsionermit, innuttaasunut pisortanullu sipaarutissat	26
4.5.3 Illoqarfinni aamma nunaqarfinni ilaqtariinnut sipaarutit.....	26
4.5.4 Aalisakkanik suliffissuarnut sipaarutit	27
4.5.5.1 Inuinnarnut innaallagissamik atuisartunut nunani tamalaani akigititanik assersuussineq.....	27
4.5.5.2 Suliffissuarnut nunani tamalaani innaallagissamut akigititanik assersuussinerit	29
4.5.5.3 Imermut nunani tamalaani akigititanik assersuussinerit	31
4.5.6 Akigititanut iluarsaassinnermik IST-mut sunniuteqanngitsumik aningaasaliineq.....	34
4.5.7 Inassutigisatut akinut iluseq 1-imut tunngatillugu eqikkaaneq	35
4.5.8 Akinut ilutsit qinigassat allat.....	36
IMMIKKOORTOQ III: NUKISSAMUT ATAAVARTUMUT, AAMMA NUKISSIUUTEQARNERMIK AAMMA IMERMIK IMMIKKOORTORTAP NUTARSARNISSAANUT TUNNGATILLUGIT PERIUSISSIAMI ANGUNIAKKAT	39
5. Nukissiuuteqarnermit immikkortortamik nutarsaaneq	40
5.1. Ullumikkut aamma 2030-p tungaanut nukissiuuteqarnermik atuineq	40
5.2. Nukissiuuteqarnermik atuineq, aamma nukissap ataavartup annertussusia	40
5.3. Sumiiffinni ataasiakkaani maannakkut pilersuisinnaassuseq.....	42

5.4.	Suliffeqarfiit nukissiuuteqarnermik atuinerat	43
5.5.	2030-p tungaanut nukissiuuteqarnermik atuinerup allanngoriartornera.....	44
5.6.	Siunissami nukissiuuteqarnermik pilersuinermi teknologiimi periarfissat nutaat	46
5.7.	Nukissiuuteqarnerup attaveqarfiisa atassusersinnaaneri	47
5.8.	Aqutsinermut aaqjissuussanik digitaliseeriineq (smart-grid).....	48
5.9.	Anorimit nukissiuuteqarneq	48
5.10.	Kiassarnermut pumpit	49
5.11.	Gasturbinit brintimik ingerlatillit	49
5.12.	Aalamit turbinit.....	49
5.13.	Seqerngup nukinga	49
5.14.	Eqikkaaneq.....	50
6.	Nukissiuuteqarnermut immikkoortoqarfiup nutarsarnera – Erngup nukinga	52
6.1.	Erngup nukinganik nukissiorfiit tallimaapput, amerlanernullu piukkunnaateqartoqarpoq.....	52
6.2.	Erngup nukinganik nukissiorfiit pioreersut tallimat nukissiuuteqarnermik pilersuinermi pingaaruteqartutut ilaapput.....	54
6.3.	Erngup nukinganik nukissiorfillornerit annertuumik aningaasaliinissamik pisariaqartitsivoq	54
6.4.	Silap pissusaani allannguutit erngup nukinganik nukissiornerissamut piukkunnaatinut pingaaruteqarput.....	55
6.5.	Erngup nukinganik nukissiornerissamut piukuunnaatit inuussutissarsiornerit aningaasaliisartullu nutaat aggersassavaat	56
6.6.	Inuussutissarsiornermi piukkunnaammik nalunaarsuinermit pilerisaarinernullu sammisaqarfigisamik iliuuseqarneq	57
6.7.	Erngup nukinganik nukissiorfiit pioreersut allineqassapput.....	58
6.8.	Najugaqarfiit amerlanerit erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersorneqassapput	59
7.	Nukissiuuteqarnermut immikkoortoqarfiup nutarsarnera - Ataavartumik nukissiuuteqarnerup sinneri	61
7.1.	Nukissiuuteqarnermit ataavartunit allanit tunisassiorneq suli annikitsuvoq.....	61
7.2.	Pisortat innaallagissamik pilersuineranni anorimit seqinermillu nukissiuuteqarneq ilanngunneqassaaq	62
7.3.	Nukissiuuteqarneq ataavartuq toqqorsinnaassallunilu ataqatigiissinneqarsinnaassaaq	63
7.4.	Nunanik allanik misilittakkanik paarlaasseqatigiinneq.....	63
8.	Kiassarnermik pilersuinermik nutarsaaneq	65
8.1.	Kiassarnermik pilersuineq nukissiuuteqarnermik assigiinngitsunik atugaqarnissamut periarfissiivoq	65

8.2.	Eqqakkat nukissiuuteqarnermik isumalluutitut sunniuteqarluartumik atorneqassapput	67
8.3.	Eqqakkanik suliassa qarfimmi suliarisassanik suleqatigiissitat siunnersuuteqassapput	67
8.4.	Ungasissumit kiassaaneq eqqakkanit kiassarnermit pitsaanerpaamik atuinissamut	68
8.5.	Ataatsimoorussatut kiassaaneq annertusillugu sanaartorfigineqassaaq, amerlanerillu attavilerneqassapput	68
8.6.	Kiassarnermik pilersuineq katersorneqarlunilu pitsaanerpaanngorsassaaq	68
8.7.	Ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuinermit inoqutigii amerlanerit attavilerneqassapput	69
8.8.	Kiassarnermik akiliisarnerit inunnut ataasiakkaanut tungassapput	70
8.9.	Kiassarnermik pilersuinermit teknologiit nutaat siuarsarneqassapput	71
9.	Imermik pilersuinermik nutarsaaneq	71
9.1.	Ullumikkut aamma 2030-p tungaanut imermik pilersuineq	71
9.2.	Siunertaq	72
9.3.	Pilersuinermik isumannaallisaaneq	72
9.4.	Isumalluutitik atorluaasumik pilersuineq	72
9.5.	Illoqarfinni imermik pilersuineq	73
9.6.	Nunaqarfinni imermik pilersuineq	73
9.7.	Imeqarfiit assersorneri	74
9.8.	Ullumikkut imermik tunisassiorlunilu siammarterineq	75
9.9.	Imermik atuineq	76
9.10.	Sumiiffinni ataasiakkaani maannakkut pilersuisinnaassuseq	77
9.11.	Imermik tunisassiornermi nukissiuuteqarnermik atuineq	78
9.12.	Nalinginnaasumik imermik pilersuineq pillugu eqikkaaneq	79
9.13.	2030-p tungaanut imermik pilersuineq	79
9.14.	Inuussutissarsiornerit ineriartorneri imermillu pilersuineq	80
9.15.	Erngup imigassap isumannaatsuussusaanik uppersaaneq	81
9.16.	Imermik pilersuinermit aningaasaliinerit	82
9.17.	Erngup pitsaassusaanut aamma imermik suliaqarnermit iliuuserisassanut pilersaarut ...	82
9.18.	Eqikkaaneq	83
10.	Nukissiuuteqarnermit immikkoortumi nutarsaaneq – Biilit innaallagiatortut	84
10.1.	Najukkami nukissiuuteqarneq ataavortoq uuliamut nunamut eqqussamut taarsiullugu	84
10.2.	Biilit innaallagiatortut pisariunngitsumik orsorsinnaassapput	86
10.3.	Biilini innaallagiatortunik atuineq aningaasaqarnikkut iluaqutaassaaq	87

11. Nukissiuuteqarnermik pilersuineramik nutarsaaneq - Nukissiuuteqarnerup pitsaanerpaanngortinnissaa	88
11.1. Tunisassiornermi siammarterinermilu nukissiuuteqarnermik atuinermik pitsaanerpaanngorsaaneq.....	88
11.2. Atuisartumut sipaarutaasinnaasut	89
11.3. Inuussutissarsiornermi sipaarutaasinnaasut	90
11.4. Pisortat immikkoortoqarfiini nukissiuuteqarnermik atuinermik pitsaanerpaanngorsaaneq.....	91
11.5. Nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngorsaanermit iliuusissatut pilersaarut.....	91
12. Aningaasaliinermit pilersaarut	93
12.1. Sanaartornermit aningaasaliinerit.....	93
12.2. Taarsigassarsiaqarnissamik pisariaqartitsineq	93
12.3. Taarsigassarsiareriikkanik naafferartumik akilersuinerit.....	93
12.4. Erngup nukinganik nukissiorfinni nutaani aningaasaliinerit.....	95
12.5. Iliuuseqarfissatut suliassaqarfiit naatsorsuutigisat aamma takkuttussat	96
12.6. Iliuuseqarfittut suliassaqarfiit nutaat	96
12.7. Eqikkaaneq.....	96
Ilanngussat.....	98
Ilanngussa 1. Innaallagissamik kiassarnermillu atuinermik siumut inissinneranut naatsorsuinermit tunngavigisat	98
ILANNGUSSAQ 2. Akit allat qinigassat	99

IMMIKKOORTOQ I:

**PERIUSISSIAMI PINGAARNERTUT
ANGUNIAKKAT**

1. Siulequt

Nukissiuuteqarnermik imermillu pisortat pilersuinerat tassaavoq attaveqarfiup tunngaviulluinnartutut ilagisaa, aammalu nutaaliamik inooriaatsimut tamarmut soorlulusooq inuussutissarsiornerup ineriartorneranut tunngaviulluni. Pisortat nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinerata innuttaasunut tamanut inuussutissarsiornermullu tutsuiginartuunissaa, pissarsiarisassaanera aamma aningaasaqarnikkut iluanaarnartuunissaa Naalakkersuisut erseqqissumik anguniagaraat.

Immikkoortumut pilersaarut manna 2030-p tungaanut pisortat nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinerannut Naalakkersuisut suliarisaannut pingaarnersiugaannullu pingaarnertut ingerlatassanik inissiiniarpoq. Anguniakkallu annertoqaat. Nukissiuuteqarnermik aqqissuusseqqinneq sammisanik pingaarnernik pingasunik imaqqarpoq:

1. Innaallagissap erngullu akii appasinnerit

Innaallagissamut imermullu assigiissitanik akinik eqqussinerit. 1. januar 2018-imi atuutilertumik innaallagissamut imermullu akigitat annikillisinneqassapput. Sineriammi ilaqutariit sipaarutissat annertuut, annertunerusumik atugarissaarnissamut atorsinnaasatik misigissavaat. Aamma innaallagissamut imermullu inuussutissarsiorneq pissarsisinnaalissaaq – suliffeqarfinnik nutaanik pilersitsinermik tapersiinissaq tassani siunertarineqarluni minnerunngitsumik illoqqarfeeqqani nunaqqarfinnilu.

2. Periarfissaqarfiani sumi tamarmi nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq minguitsoq

Pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerat sapinngisamik annerpaamik nukissiuuteqarnernit ataavartunit pissarsiviussanera 2030-mi anguniagaavoq.

3. Nukissiuuteqarnermik aqqissuussamik nutarsaaneq

Kiisalu nukissiuuteqarnermik aqqissuussamik annertuumik nutarsaaneq naammassineqassaaq. Nukissiuuteqarnermik tunisassiorneq, uumassusilinnit pinngorfeqartunik ikummatissanik tunngaveqartoq tamaani pereersimangippat nukissiuuteqarnermik teknologiimik nutaamik taarserneqassaaq. Atugassat tassaapput erngup nukinga, anori, seqineq, brint il.il., aammalu nukissiuuteqarnermik aqqissuussamik tamarmiusumik teknologiikkut nutarsaaneq.

Akit nammaqatigiinnermik naapertuilluarnermillu tunngavillit Naalakkersuisut atugaalersinniarpaat. 1. januar 2018-imiilli atuisartunut akit malunnartumik appartinnissaat naammassineqassapput, aammalu inuussutissarsiornerup ineriartorneranik tapersersuisunik nukissiuuteqarnermut akinik pilersuineramullu ilusinik aqqissuussinissaq.

2030-mi anguniagaq tassaavoq pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerisa sapinngisamik siamasinnerpaamik nukissiorfinnit ataavartunit pissanera. Nunatsinniippat erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaatit annertuupilussuit, pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerannik ullumikkut annerpaamik ilapittuuteqareersut. Nukissiuuteqarnermut immikkoortup nutarsarnera ilaatigut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuinerup annertusarneratigut pissaaq – taamaalilluni nunap ilaa suli annertunerusoq nukissiuuteqarnermik minguitsumik akikitsumillu pilersorneqalissalluni. Ukioq manna aallartereertumik Kitaani erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaaterujussuit nalunaarsugaanerit annertoq, nukissiuuteqarnermik annertuumik atuisartunik tunisassiorfissuaqqarfinnik aggersaanissamut pilerisaarinerit atorneqartussaq Naalakkersuisut aallartisarpaat.

Tassunga atatillugu ilaatigut maannakkut ingerlatsiviusunik anguniagaqqarfilikkatut pitsanngorsaasoqarlunilu teknologiikkut nutarsaasoqarneq, ilaatigullu nukissiuuteqarni nutaani anguniagaqqarfilikkatut aningaasaliinerit aallartisarneqassapput.

2018-imiilli nukissiuuteqarni ataavartunik assigiinngitsunik amerlasuunik Nukissiorfiit misileraanissaq pilersaarutigaat. Ingammik sumiiffinni arlalinni anorimik uuttortaanerit naammassinissat sammisarneqassapput,

taanna piffissamut qanittumut aamma akunnattumik ungasissusilimmut nukissiuuteqarnermik pilersuinermik nutarsaassalluni.

Nukissiuuteqarnerni allanik, soorlu seqinermit, brintimik, nunap iluanit kissarnermik nukissiuuteqarnermik il.il. annertunerusumik ilanngussuinissamut periarfissanik piviusunik nalilersuinermik suliaqartoqarumaarpoq.

Nunaqarfinni nukissiuuteqarnermik pitsaannerusumik, akikinnerusumik minguinneerusumillu, aammalu illoqarfeeqqaniusinnaasuni tunisisussamik aallarniutitut suliniummik aallartisaasoqareersimavoq. Igalikumi hybridimik (akulerussamik) pilersuisarfiup sanaartornera Nukissiorfiit isumagisaraat. Suliniut tassaavoq Kalaallit Nunaanni taama ittuni siullerpaaq. Ingerlatsivik seqinermit, anorimit orsussaasivimmillu nukissiuuteqarnek solaarimik nukissiorfittut atugaasartumut akulerussivoq. Siunertaq tassaavoq maannakkut solaarimik atuinerup sapinngisamik annerpaamik taasersornissaa, kiisalu Kalaallit Nunaanni atugarisaasuni nukissiuuteqarnikkut ilusit taakku sisamat akornanni sunniivigeqatigiinnerup misiliiviginissaa.

Suliffiit iluini soorlulusooq avataanni atugassanik ingerlatsivinnik pioreersunik nutaanillu tamanik pitsaanerpaamik atuinissaq siunertaralugu qarasaasiakkut iluarsisutunik ineriartortitsisoqarpoq.

Teknologiimi ineriartuaarnerup sukumiisumik malittarinissaa Naalakkersuisut salliutippaat. Issittumi nukissiuuteqarnikkut ataavartumik iluarsinerit assupilussuaq ineriartortinneqarput, tamanilu Kalaallit Nunaat siuttooqataassaaq. Taamaattumik biilit nalinginnarmik ikummatissanik ingerlatillit pinnagit biilit innaallagissamit ingerlatillit toqqarnissaata kajungernarsarnissaa Naalakkersuisut aamma anguniagaraat. Taamaaliornitsigut Kalaallit Nunaannit nukissiuuteqarnermik minguitsumik ingerlateqalissaagut. Illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfiusuni taakkunani arfinilinni nunami angallannermik tamarmiusumik kallerup inneranik ingerlateqalernissamut periarfissaqarluarpoq. Tamanna iluatsitsiviutinniarlugu biilit innaallagissamik ingerlatillit maannakkut akitsuuteqartitaannginnerat Naalakkersuisut attanniarpaat, aammalu taakku orsussaasa immeqqittarnissaannut periarfissarissaarnissaat sulissutiginiarlugu, kikkut ornittagaanni tamani aamma inissarsuit eqqaanni.

Taamatut oqaaseqarlunga atuarluarnissassinik kissaappassi.

Hans Enoksen

Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoq

2. Anguniakkat

Immikkoortumut pilersaarutip matuma ullumikkut, siunissami qaninnerpaami aamma 2030-p tungaanut pisortat nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinerat nassuiarpaa.

Nukissiuuteqarnermut suliassaqarfimmi Naalakkersuisut annertuunik anguniagaqarput. Periusissiami immikkoortut ilaannut tamarmiusunut anguniakkat kapitalimi matumani eqikkarneqarput.

A. INNAALLAGISSAMUT IMERMULLU AKIGITITAT

A.1 Innaallagissamut imermullu akigititat annikillisinnissaannut tunngatillugu anguniakkat

Anguniagaq 1: 1. januar 2018-imi atuutilertumik innaallagissamut imermullu akigititat annikillisinneqassapput.

Anguniagaq 2: Annertunerusumik atugarissaarnermut atorneqarsinnaasunik sinerissami ilaqutariit sipaarutit annertuut misigissavaat.

Anguniagaq 3: Inuussutissarsiorneq innaallagissamik imermillu akikinnermik pissrsinnaalissaaq – suliffeqarfiit nutaat pilersinnissaasa tapersiiviginissaat siunertarineqarluni – minnerunngitsumik illoqarfieqqani nunaqarfinnilu.

Anguniagaq 4: Innaallagissamik assigiissumik akigititaq kWh-ikkaanut kr. 1,60 atortitaalissaaq.

Anguniagaq 5: Imermut assigiissumik akigititaq m³-ikkaanut kr. 19 atortitaalissaaq.

Anguniagaq 6: Aalisakkanik suliffissuarmi akigititaq illoqarfinni nunaqarfinnilu ataasiakkaani tamani innaallagissamut imermullu immikkoortukkuutaanut aningaasartuummit 41,5 %-imut aalajangerneqassaaq, makkuninnga iluarsivigalugu:

6.1 Atuisartutulli allatut innaallagissamut imermullu akiusumik assingusumik aalisakkanik suliffissuaq annertunerpaamik akiliuteqartassaaq,

6.2 Atuisartunut allanut annikinnerpaamik akigititaasumit aalisakkanik suliffissuaq minnerpaamik 41,5 %-inik akiliuteqartassaaq,

6.3 Taamaattumik aalisakkanik suliffissuaq annikinnerpaamik akigititamik innaallagissamut kWh-ikkaanut kr. 0,66-inik, aamma annertunerpaamik akigititamik kWh-ikkaanut kr. 1,60-inik akiliuteqartassaaq.

6.4 Imermut tunngatillugu aalisakkanik suliffissuaq annikinnerpaamik akigititamik m³-ikkaanut kr. 7,89-inik, aamma annertunerpaamik akigititamik m³-ikkaanut kr. 19-inik akiliuteqartassaaq.

B. NUKISSIUUTEQARNEQ ATAAVARTOQ, AAMMA NUKIUUTEQARNERMIK IMERMILLU PILERSUINERUP NUTARSARNERANUT TUNNGASUT

B.1 Nukissiuutinut ataavartunut aamma nukissiuuteqarnermik aaqqissuussap nutarsarnerinut tunngatillugu anguniakkat

Anguniagaq 7: 2030-mi anguniagaq tassaavoq pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerisa sapinngisamik annertunerpaamik nukissiuuteqarnernit ataavartuneernissaa.

Anguniagaq 8: Nukissiuuteqarnermik aqqissuussamik annertuumik nutarsaaneq naammassineqassaaq.

Anguniagaq 9: Uumassuilinnit pinngorfeqartunit ikummatissanik tunngaveqartutut nukissiuuteqarnermik tunisassiorneq taamatut pisoqarfioriinngitsuni nukissiornermut teknologiimik nutaamik taarserneqassaaq.

Anguniagaq 10: Nukissiuuteqarnermik pilersuineq erngup nukinganik, anorimik, seqinermit, eqqakkanik ikullaanermik, brintimik il.il. tunngaveqassaaq.

Anguniagaq 11: Maannakkut illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfiusuni arfinilinni aningaasaliisoqassaaq, taakku erngup nukinga, eqqakkanit kissarneq allanillu nukissiorfinnit ataavartunik peqatigitillugu illoqarfinni innaallagissamik kiassarnermillu tamakkiisumik pisariaqartitsinermik matussusiisinnaassanerat qulakkiissallugu.

Anguniagaq 12: Aasianni aamma Qasigianguani ajornanngippat erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut pilersuinerimik sanaartornissamat tunngatillugu aalajangiinissamat tunngavigisassamik suliaqartoqassaaq.

Anguniagaq 13: Maniitsumi, Nanortalimmi aamma Paamiuni erngup nukinganik nukissiorfimmit pilersuinerimik sanaartornissamat periarfissat erseqqinnerusumik misissorneqassapput.

Anguniagaq 14: Tasiilami erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuineq pitsanngorsaaneermik suliarisat arlallit, 2020-p tungaanut naammassineqartussat aqutugalugit annertusarneqassaaq.

Anguniagaq 15: Qorlortorsuarimi Erngup nukinganik nukissiorfimmut nunataq imissarsiorfik piffissami 2018-2020-mi annertusisinneqassaaq.

Anguniagaq 16: Najugaqarfinnik mikinerusunik pilersuinessamat erngup nukinganik nukissiorfeeqqanik sanaartorsinnaanermut periarfissanut tunngatillugu misissuinerit annertusarneqassapput.

Anguniagaq 17: Suliffeqarfinnut annertuumik nukissiuuteqarnermik akikitsumik, minguitsumik pissarsiortunut nunami erngup nukinganik nukissiorneqassamat piukkunnaatit annertuut Naalakkersuisut nalunaarsorlugillu pilersaarutiginiarpaat.

Anguniagaq 18: Ukiuni arlalinni (siullermik ikinnerpaamik ukiuni tallimani) ukiuni ataasiakkaani tamani nalunaarsuinerimut asimi misissuinerit naammassineqartassapput, kingornatigullu inuussutissarsiornermi annertuunik piukkunnaatilinnik erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut piukkunnaataasut pilersaarutigineqarlutik.

Anguniagaq 19: Nukissiuuteqarnermik toqorterinerimut periutsit assigiinngitsut aamma akulerussilluni ingerlatsiviit misilerarneqassapput, taamaalillutik naleqquttueneri paasineqassappata nukissiuuteqarnermik pilersuinerimik teknologiit piffissamat ungasissumut atorpeqarsinnaassammata.

Anguniagaq 20: Nuummi biilit innaallagamik ingerlatillit orsersortarnissaannut tunngatillugu aallarniutitut suliniut Nuummi aamma illoqarfinni allani ataavarnerusussatut ilusilerlugu ingerlateqqinneqassaaq.

B.2 Kiassarnermik pilersuinerup nutarsarnissaanut tunngatillugu immikkut innerusunik anguniakkat

Anguniagaq 21: Nunami sumi tamaani erngup nukinganik nukissiuuteqarneq aamma teknologiit nutaat kiassarnermik pilersuineruput ilaassapput, taakku Kalaallit Nunaanni teknikkip, ingerlatarinerata aamma inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut unamminarsineri ilutigalugit.

Anguniagaq 22: Ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuineq annertusarneqassaaq, inuit namminneq pisortallu kiassaatigalugit uumassusilinnit pinngorfeqartut ikummatissat annikillissarnissaat siunertarinelarluni.

Anguniagaq 23: Eqqakkat isumalluutitut isigineqassapput, eqqakkanillu ikuallaasarfinnit sinneruttut kissarneq sunniuteqarluartumik atorluarneqassaaq, ilaatigut ungasissumit kiassarnermut.

Anguniagaq 24: Annertunerusumik sinneruttumik kiassarnermik atuinissamik siunertaqartumik ingerlatsivinni ingerlaavartumik ingerlatsineq pitsaanerpaanngorsarlugu suliaqartoqassaaq.

Anguniagaq 25: Kiassarnermik pilersuinerup teknologiit nutaat ilaatinneqassapput, taakku Kalaallit Nunaanni teknikkip, ingerlatarinerata aamma inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut unamminarsineri ilutigalugit.

Anguniagaq 26: Nukissiorfinnut kiassaaviit tamaasa tunniunnissaannut aalajangiinissamut tunngavissamik suliaqartoqassaaq.

Anguniagaq 27: 2018-imit tamatumunnga teknikkikkut piareersagaasunut pisortat pigisaattut inissiani attartortittakkani tamani (inissiat 3.000-it missaanni) ataasiakkaartitanik kiassarnermik uuttortaavinnik ivertiterinerit aallartisarneqassapput.

Anguniagaq 28: Pisortat ungasissumit kiassaasarfiannut kiassarnermut pumpit ilapittuisinnaanerannik periarfissanik misissuineq 2018-imi aallartisarneqassaaq.

B.3 Imermik pilersuinerup nutarsarnissaanut tunngatillugu anguniakkat

Anguniagaq 29: Illoqarfinni inissiani immikkoortunut tamanut naqitsinikkut imermik pilersuiviliornermut aningaasartuutit 2018 naatsinnagu misissorneqassapput. Tamanna pissaaq 2025-p naanerani sapinngisamik siamasinnerpaamik imermik assartuisarnerup atorunnaarsissimanissaa siunertarlugu.

Anguniagaq 30: Nunaqarfii tamarmik qitiusumik maqitsisarfinnut naqitsinikkut imermik pilersuiveqassanerannut aningaasartuutit 2018 naatinngagu misissorneqassapput.

Anguniagaq 31: Najugaqarfinni tamani inuussutissarsiornermi pisariaqartitanut tapersiiniarnermut innaallagissamik aamma erngup aqquataannik nalunaarsuinerup pissarsiaqarnissamullu nunamut namminermut pilersaarut Nukissiorfiit, kommunit aalisakkanillu suliffissuaq peqatigalugu suliarineqassaaq. Innaallagissamik, imermik kiassarnermillu tunisassiornermi, pissarsiarineqarsinnaasunik aalisakkanik piniakkanillu isumalluutini, sulisorisassatigut isumalluutini, inuiaqatigiit agguataarnerini il.il. aningaasartuutit inissisimaffigisaannut tunngatillugit piviusutigut tunngavigisanik nalunaarsuineq ilaatigut tunngaveqassaaq.

Anguniagaq 32:Kalaallit Nunaanni tamarmi imermik pilersuineq nutarsarneqartuassaaq, atuisartunut inuussutissarsiornermullu sapinngisamik appasinnerpaatitanik aningaasartuuteqarfiusumik imermik imigassamik minguitsumik naammattumik annertussusilimmik qularnaarinialuni.

Anguniagaq 33:2019 naatinngu illoqarfinni tamani uppersaasikkatut imeq imigassaq qulakkeersimaneq (IIQ) atuutsinneqalersimassaaq. Illoqarfinni IIQ-mik atuutsitsilerneq pilersuinerup isumannaassusaata erngullu pitsaassusaata pitsanngorsartuartaanissaanut ilapittuutaassaaq.

Anguniagaq 34:2025 naatinngu nunaqarfinni tamani uppersaasikkatut imeq imigassaq qulakkeersimaneq (IIQ) atuutsinneqalersimassaaq. Nunaqarfinni IIQ-mik atuutsitsilerneq ukiuni takkuttussani naammassineqartussani imermik pilersuisarfinni aningaasaliinerit ilutigalugit pissapput.

Anguniagaq 35:Aqqutit pilersuviit atorsinnaajunnaartut taarsersortuarnerisigut erngup annaasap annikillisarinnissaanut suliarisassat aallartisarneqassapput.

3. Nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinermit naalackersuinikkut pingaarnertut toqqammavigisat

Nukissiuuteqarnermut attaveqarnej tassaavoq inuiaqatigiinni atugarissaarnermut siuarsarnermullu pingaarutilittut tunngavigisat. Taamaattumik nukissiuuteqarnermik imermillu suliasaqaarfiup ineriartortinnera sallinngorsagaassaaq, aammalu piffissamut ungasissumut pilersaarusiornermik tunngaveqartinneqassalluni.

2030-p tungaanut nukissiuuteqarnermik imermillu suliasaqaarfiup ineriartortinnissaanut Naalackersuisut pingaarnertutanik pingasunik anguniagaqaarput:

1. Innaallagissap ergullu akii appasinnerit

Innaallagissamut imermullu assigiissitanik akinik eqqussinerit. 1. januar 2018-imi atuutilertumik innaallagissamut imermullu akigitat annikillisinneqassapput. Sineriammi ilaqutariit sipaarutissat annertuut, annertunerusumik atugarissaarnissamut atorsinnaasatik misigissavaat. Aamma innaallagissamut imermullu inuussutissarsiorneq pissarsinnaalissaaq – suliffeqaarfinnik nutaanik pilersitsinermik tapersiinnisaaq tassani siunertarineqarluni minnerunngitsumik illoqarfeeqqani nunaqaarfinnilu.

2. Periarfissaqaarfiani sumi tamarmi nukissiuuteqarneq ataavartoq

Pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerat sapinngisamik siamasinnerpaamik nukissiuuteqarnernit ataavartunit pissarsiviussanera 2030-mi anguniagaavoq.

3. Nukissiuuteqarnermik aaqqissuussamik nutarsaaneq

Kiisalu nukissiuuteqarnermik aaqqissuussamik annertuumik nutarsaaneq naammassineqassaaq. Nukissiuuteqarnermik tunisassiorneq, uumassusilinnit pinngorfeqartunik ikummatissanik tunngaveqartoq tamaani pereersimangippat nukissiuuteqarnermut teknologiimik nutaamik taarserneqassaaq. Atugassat tassaapput erngup nukinga, anori, seqineq, brint il.il., aammalu nukissiuuteqarnermik aaqqissuussamik tamarmiusumik teknologiikkut nutarsaaneq.

Nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinermit patajaatsumut akikitsumullu innuttaasut inuussutissarsiornerlu attaveqassapput

Nunatsinni isorartuumi atugassarisat assigiinngitsupilussuupput. Taamaattorli inuiaqatigiinni nutaaliami atugarissaarnermut nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq tassaavoq tunngavissisutut atugassarisaaq. Minnerunngitsumik Issittumi silap pissusaani nillertumi inuuffigisatsinni tamanna atuuppoq. Akigitamut naammaginartumut innuttaasut aamma inuussutissarsiorneq nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinermit patajaatsumut attaveqassanerat Naalackersuisut kissaatigaat. Najugaqaarfiusuni tamani tulluartunik pilersuinikkut iluarsisuteqassaaq, taamaalilluni illoqarfinni nunaqaarfinnilu tamani pilersuineq isumannaatsuujassalluni, tamannalu ilutigalugu akigitat nammaqatigiissumik inuiaqatigiinni toqqammavigisamik tapersersuissallutik.

Nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuineq avatangiisinik aamma silap pissusaanik piujuartitsisumik0,

tapersersuissaaq

2016-2018-imi Naalackersuisooqatigiinnermut isumaqatigiissummi allassimavoq “Nunarput nukimmik mingutsitsinngitsumik tamakkiisumik imminut pilersulernissaa sulissutigineqassaaq.”¹ Nunami maani najukkami ataavartunik nukissiuuteqarnermik isumalluutit annertunerusumik atugarinissaanut annertuumik piukkunnaateqartoqarpoq. Isumalluutininik taakkuninnga atuineq aningaasaqarnikkut avatangiisinullu tunngatillugu

¹ Naalackersuisut (2016), 2016-2018-imut Naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut

inuiaqatigiinnut iluaqutaassaaq. Taamaattumik piffissamut ungasissumut nukissiuuteqarnermik pilersuineq taamaallaat najukkami nukissiorfinit ataavartunik tunngaveqassaaq. Uuliap akiisa allanngorarnerannut attuumassuteqartunik aarleqqutaasunik tamanna aamma annikillisaallunilu tunisat pisiallu oqimaaqatigiinnerannik pitsanngorsaassaaq.

Ullumikkumiilli Nukissiorfiup nukissiuuteqarnermik tunisassiornera pingaarnertut nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunngaveqaraluartoq aningaasaliinernik pisariaqartitsillunilu anguniakkap tikinniarneranut maannakkut piginnaasanik pitsaanerusumik atuisoqartoqassaaq. Teknologiiimi iluarsissutinik tulluurtunik nassaartoqassaaq, pilersuinerimi isumannaassuserinnerup ingerlatiinnarnissaanik, pitsaasumillu pilersuinerimi aningaasaqarnermik qularnaarisunik.

Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnermik pilersuineq nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunngaveqarnerulissaaq. Nukissiuuteqarnermik ataavartumik piginnaasaqarfiup sanaartorfiginerata saniatigut inuit namminneq kissarsuutaasa uuliatortut ungasissumit kiassarnermit imaluunniit innaallagissamit kiassarnermit taarserneqarnissaanik tamanna pisariaqartitsivoq, kiisalu nunami angallanneq innaallagissamik ingerlateqarninngortitaassalluni.

Imermik pilersuineq aamma annertuupilussuarmik nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsisuusinnaavoq. Suliassaqarfimmi tassani aamma avatangiisinut silallu pissusaanut iluaqutaasunik piujuartitsisunik iluarsissutinik sammisaqarnissaaq pisariaqartinneqarpoq.

Erngup imigassap tunisassiarineranut siammarterneranullu atatillugu annertuumik nukissiuuteqarnermik atuisoqarpoq. Erngup qerinissanik pinaveersaarisumik erngup imigassap erngullu sukuluiaagaangitsup kissassuseqartinnerinik isumaginnittunik qerinaveersaaneramik ingerlatsiviit ukiuunerata qaammataani atugarineqarnissaat silap pissusaani pissutsit atugassaqartitsipput. Ingerlatsiviit aserfallatsaaliorlugillu ingerlalluarnissaat pingaartuuvoq, taamaalilluni nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq pisariaqanngitsumik atupilunneqassanngimmat. Imermik tunisassiornermut siammarterinerinermullu atatillugu erngup pumperunneranut nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq annertoq atorqartarpoq. Ingammik imartamit erngup imertut imigassatut tunisassiarinera assut nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsisuusvoq. Iluarsaassuarnarit, aamma nukissiuuteqarnermik atuilluarnerusunik pumpinut nutaanut taarsersuinerit, erngup aqquteqarfianik iluarsaassinerit, kiisalu qerinaveersaatitut ingerlatsiviit pitsaanerpaamik ingerlatarineri imermik imigassamik pilersuinermit atorqartumik nukissiuuteqarnermik pitsaanerusumik atugassiisupput.

Nukissiuuteqarnermik imermillu suliassaqarfik inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut ilorraap tungaanut ilapittuutaassaaq

Nunarput aningaasaqarnikkut unammillerfissarpassualimmi inissisimavoq. Piffissami ungasissumi oqimaaqatigiissumik aningaasaqarnermik pilersitsinissamut attaveqarfiit sunniuteqarluartut ingerlalluurtullu aalajangiisuupput. Nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuineq inuiaqatigiinni nutaaliaasuni suniluunniit attaveqarfimmi tunngaviusutut ilaavoq.

Nukissiuuteqarnermik imermillu suliassaqarfik inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut ilorraap tungaanut ilapittuuteqarnissaa Naalakkersuisut anguniagaraat. Suliassaqarfimmi annertuunik aningaasaliisoqassanera pisariaqarpoq, taamaaliornikkut inuussutissarsiornerit ineriartortinneri, nukissamut akit appasinnerusut, nukissamut ataavartumut teknogiit nutaat il.il. aqutugalugit inuiaqatigiinni siuarsarneq qulakkeerneqassammat. Aningaasaliinerit piffissamut ungasissumut pilersaarusiornermik tunngaveqassapput, taamaalillutik siunissamut qularnaarneqarsimassammata, nunattalu karsia pisariaqanngitsumik artukkissanngimmassuk.

IMMIKKOORTOQ II:

**INNAALLAGISSAMUT IMERMULLU AKIT
APPARTINNISSAANNUT TUNNGATILLUGU
PERIUSISSIAMI ANGUNIAKKAT**

4. Innaallagissamut, imermut kiassarermullu akitigitat

Nukissiuuteqarnermik imermillu pisortat pilersuinerat tassaavoq attaveqarfimmi tunngaviulluinnartutut ilaasoq, aamma inooqiaatsimut nutaaliamut tamarmut, minnerunngitsumillu inuussutissarsiornermik ineriartortitsineranut tunngavigisaq. Taamaattumik pisortat nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuinerat innuttaasunut inuussutissarsiornernullu tamanut aningaasaqarnikkut kajungernartuunissaa Naalakkersuisut anguniagaraat.

Naalakkersuisut naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqataanni innaallagissamut imermullu akigititanik aalajangersaanernut tunngatillugu piviusutut anguniakkat makku takuneqarsinnaapput:

- Innaallagissamut, imermut kiassarermullu nammaqatigiinnermik naapertuilluarnermillu tunngaveqartunik akigititanik eqqussuisoqarnissaanut naalakkersuisooqatigiit sulissuteqarniarput. Taamaalillutik ilaqutariinnut tamanut atugassanik naligiinnerusunik naalakkersuisooqatigiit pilersitsiniarput.
- Nunami sumi najugaqarneq apeqqutaatinnagu inuussutissarsiornermik siuarsaanissamut assigiinnik periarfissat qulakkearniarlugit nunami tunisassiorfinnut tamanut innaallagissamut, imermut kiassarermullu assigiissitanik akigititaqassaaq.

Piffissamut qanittumut anguniakkat tassaapput atuisartunut akigititanik malunnartumik appartitsinissaq, aamma inuussutissarsiornerup ineriartortitaaneramik tapersisumik nukissanut akigititanik pilersuineramullu iluserisanik aqqissuussinissat.

4.1 Maannakkut akigititanut aqqissuussaq

Nukissiuuteqarnermik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 6. november 1997-imeersumut toqqammavissat iluanni innaallagissamut, imermut kiassarermullu akiusussat aalajangersarnissaannut Naalakkersuisut piginnaatitaaffeqarput.

2005-imit atuutilersumik innaallagissamut imermullu manna tikillugu assigiissitanik akigititaqarnissamut tunngavimmik atuukkunnaartitsinermik nassataqartumik iluarsaaqqinneq akuersissutigineqarpoq. Tamatuma kingornatigut tunngavik tassaasimavoq sumiiffimmi pineqartumi innaallagissamik imermillu tunisassiorlunilu pilersuinerami aningaasartuutinut assingusumik akigititamik akiliisoqartassasoq.

Taamaattorli akigititanik annikinnerpaanik annertunerpaanillu atugassiisoqarluni iluarsaaqqinneq ingerlanneqarpoq.

Akigititani annikinnerpaat annertunerpaallu akornanni sumiiffimmit sumiiffimmut atuisartunut akigititaq assigiinngiiaartuuvoq. Piviusuni annertunerpaamik akigititaq nunaqarfinni akilerneqarajuppoq, illoqarfiilli erngup nukiganik nukissiorfeqartut akiviusunik imaluunniit annikinnerpaanik akigititanik peqarlutik.

Taamaalilluni sumiiffinni tamani iluserititaq imminermik aningaasaliiffiunngilaq. Amigartoorutaasut *ilaatigut* Nukissiorfinni suliffiup iluani akimuisunik aningaasaliilluni ikorsiissutitigut – nunami sumiiffiusuni soorlulusooq tunisassiat ataasiakkaat akornanni – *ilaatigullu* Nukissiorfiit ingerlatarineranut ukiumoortumik nunatta karsianit tapiissutitigut aningaasaliiffigineqartarput, taamaattorli ukiut arlallit ingerlaneranni ukiumoortumik 10 mio. kr.-t missaannik annikillisaqasimapput, inaarutaasumillu 2018-ip naanerani atuukkunnaartussaallutik.

Niuerfigisanut taakkununga marlunnut akigititaasut aalajangersarsinnaanarlugit najugaqarfinnut ataasiakkaanut tamanut agguataarneqartussanik naatsorsuutinik Nukissiorfiit ukiut tamaasa suliaqartarneranik iluserititaq nassataqartitsivoq.

Agguataarneqartussanik naatsorsuutit Innaallagissamut, imermut ataatsimoortumillu kiassarermut immikkoortukkaanut aningaasartuutit naatsorsorneqartarnerini aningaasartuutit agguataarneqartarnissaannut periusissatut tunngavissanik aalajangersaasarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 10. august 2006-imeersukkut inatsilersugaapput. Tamanut saqqummiunneqartumik agguataarneqartussanik

naatsorsuutit kingulliit, kiisalu ukiumut naatsorsuiffiusumut atuuttumut tullissaanullu missingersuusiaqarfigisatut aningaasartuutit qaffannissaat tunngavigalugit ukiumoortumik akiutitassanik Naalakkersuisut aalajangiisarnissaannik iluserititaq nassataqartitsivoq. Tunisinermi imaluunniit aningaasartuutini annertuunik allannguuteqartoqassappat akiutitassat ukiup ingerlanerni naleqqussarneqarsinnaapput.

Iluserititaq imatut eqikkarneqarsinnaavoq:

- Illoqarfinni nunaqarfinnilu ataasiakkaani tamani innaallagissamut imermullu akiviusut tunngavigalugit akigititanik atuisartut nalinginnaat akiliipput, imatut iluarsivigineqarlutik:
  - illoqarfinni aamma nunaqarfinni annertunerpaaffilikkatut akiusup qulaani akiviusut tunngavigalugit akigititaq innessimappat innaallagissamut imermullu annertunerpaaffilikkatut akigititaq akilerneqassaaq
  - illoqarfinni aamma nunaqarfinni annikinnerpaaffilikkatut akiusup ataani akiviusut tunngavigalugit akigititaq innessimappat annikinnerpaaffilikkatut akiusoq akilerneqassaaq
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu ataasiakkaani tamani innaallagissamut imermullu najukkami immikkoortortanut aningaasartuutit 41,5 %-iannik aalisakkanik suliffissuaq akiliissaaq, imatut iluarsivigineqarluni:
  - illoqarfinni aamma nunaqarfinni atuisartutulli allatut innaallagissamut imermullu akigititap assinganik aalisakkanik suliffissuaq annerpaamik akiliissaaq, kiisalu minnerpaamik atuisartunut allanut annikinnerpaaffilikkatut akiusup 41,5 %-ianik
- Kiassarnermut akigititap uuliap akianik tunngaveqartumik nunami tamarmiusumi assigiissitatut akeqartinnissaat aalajangiusimaneqassaaq.

4.1.2 2017-imi innaallagissamut, imermut kiassarnermullu akiusut

Uuliamut akiusoq peqatigalugu nukissiuuteqarnermik imermillu suliassaqarfimmi aningaasaliinerit innaallagissamut, imermut kiassarnermullu akiusunut annertuumik pingaaruteqarput. Akiusut Naalakkersuisut akuersissutigissavaat, aamma ukiut nikinnerini aalajangerneqassapput, kiisalu nukissiornermut aningaasartuutini annertuunik allannguuteqarnerni, nalinginnarmik uuliap akiata annertuumik allanngortitaanerani.

2017-imi innaallagissamut, imermut kiassarnermullu akigititap makkuupput:

- **Innaallagiaq:** kWh-ikkaanut akigititaq minnerpaaq kr. 1,63, aamma akigititaq qaffasinnerpaaq kr. 3,25
- **Imeq:** m3-ikkaanut akigititaq minnerpaaq kr. 19,12, aamma akigititaq qaffasinnerpaaq kr. 33,40
- **Aalisakkanik suliffissuarnut akiusoq:** illoqarfinni imaluunniit nunaqarfinni pineqartuni atuuttut innaallagissamut aamma imermut najukkami immikkoortortamut aningaasartuutinit 41,5 %-it, taamaattoorli atuisartunut allanut annertunerpaamik annertunerpaaffilikkatut akiusoq, aamma minnerpaamik minnerpaaffilikkatut akiusumit 41,5 %-it.

Kiassarnermut akiusut:

- **Kiassarneq aalajangersimasoq** (innaallagissakkut imaluunniit imermit aqqusaarussatut kiassarneq): kWh-ikkaanut kr. 0,77
- **Kiassarneq qaminneqarsinnaasoq** (innaallagissakkut imaluunniit imermit aqqusaarussatut kiassarneq): kWh-ikkaanut kr. 0,71

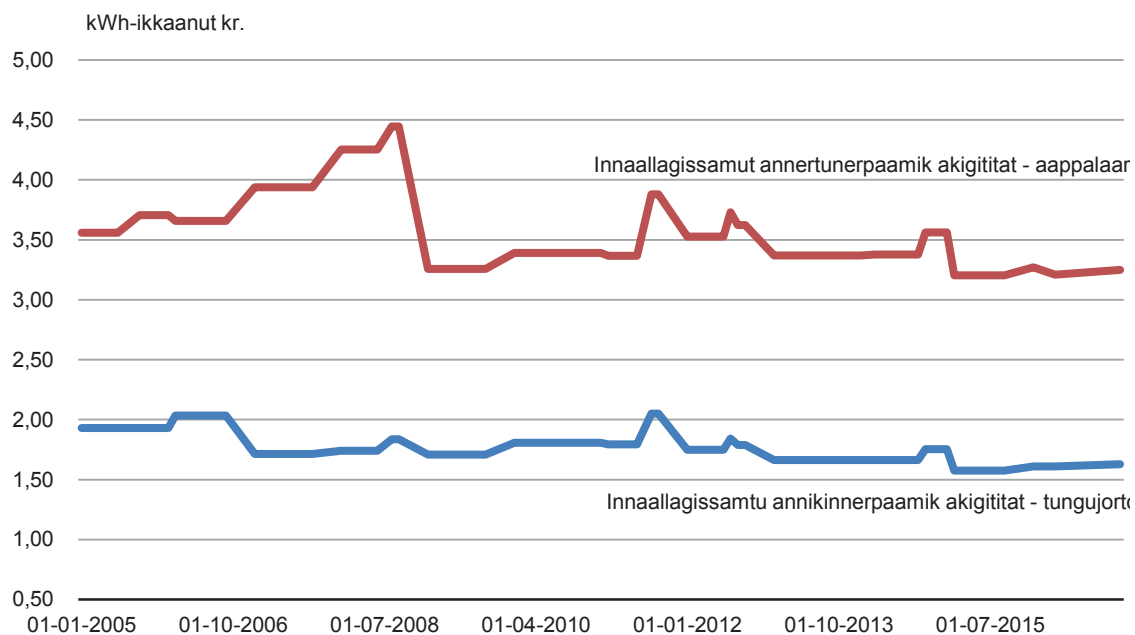
Tunngaviatigut kiassarnermut akit nunamut namminermit assigiissitatut akitut aalajangerneqarput. Kiassarnermut akiusoq uuliamut akiusoq aamma kissarsuummi uuliatortumi atuisinnaassutsip annertussusaa tunngavigalugit aalajangerneqartarpoq. Taamaalilluni uuliap akiata allanngoriartorneranik kiassarnermut akiusoq malittarinnippoq. Inoqutigiit namminneq uuliatortumik kissarsuutillit, aamma inoqutigiit pisortat kiassarnermik pilersuinerannik

pissarsisartut assigiissitaanerannik tamanna isumaqarpoq. Kiassarneq solaaritortutut innaallagissiorfinnit, imaluunniit erngup nukinganik nukissiorfinnit innaallagissiornermik tunngaveqartumik innaallagissaq aqutigalugu kiassarnertut pilersuutigineri apeqqutaatinnagit tunngavigisaq tamanna atuuppoq. Kiassarnermut qaminneqarsinnaasumut akigititaq aalajangersimasumik kiassarnermut akigititamut naleqqiullugu akikinneruvoq. Qaminneqarsinnaasumut kiassarnermut aki appasinnerusoq pisisartut qaminneqarsinnaasumik kiassarnermik pissarsisartut namminneq kiassarnermik pilersuutigisassatut sillimmateqarnissaannik tunngaveqartuuneratut paasineqassaaq.

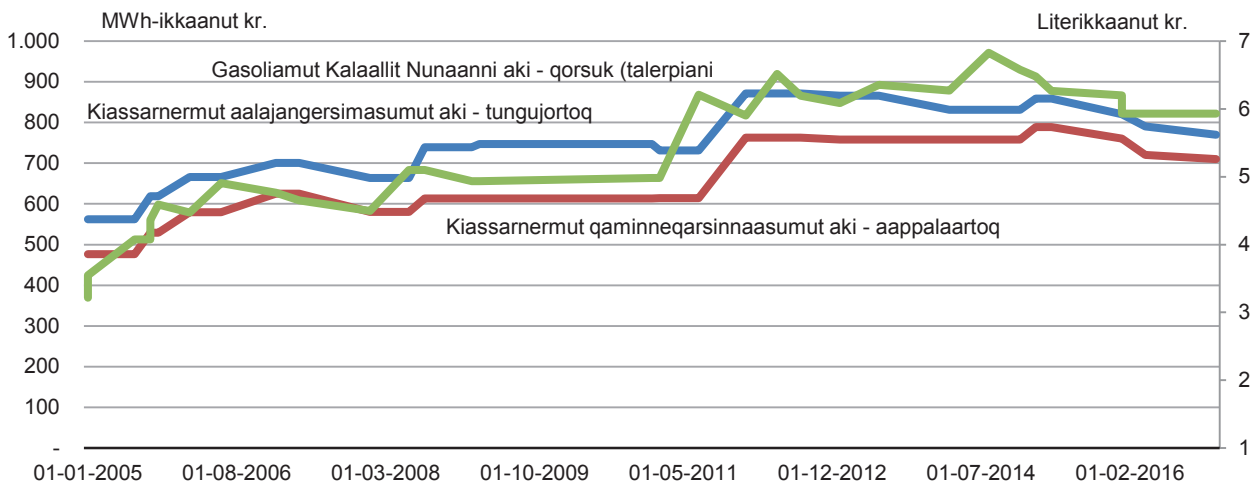
4.2 Nukissamut akigititat allanngoriartorerat

Ukiuni kingulliunerusuni innaallagissamut akiusoq taamaaginnarluniluunniit appariartorsimavoq. Annikinnerpaatut aamma annertunerpaatut akit aalajangersakkat akornanni, oqaatigineqartutut aallaavigisaq tassaalluni akiuviusutut akigititaq najugaqarfiusumit najugaqarfiusumut akigititaq allanngorarsimavoq. Innaallagissap aamma kiassarnerup akiisa allanngoriartoreri Ilusiliaq 1 aamma Ilusiliaq 2-mi takuneqarsinnaapput.

Maannakkut akigititanik aalajangersaanissaq pillugu aalajangersakkat 2004-mi akuersissutigineqarmata naalackersuisut tungaannit aalajangiunneqarpoq ungasissumit kiassarnermut aamma innaallagissakkut kiassarnermut akiusut nammineq pigisatut kissarsuutinit uuliatortunit kiassaataasumut aningaasartuutitulli inissisimaffeqassasut. Taamaattumik uuliap akianik kiassarnermut akigititaq malittarinnippoq, ataanilu Ilusiliaq 2-mi takuneqarsinnaasut piffissap ingerlanerani akiusoq qaffakkiartuaarsimavoq, ukiunili kingullerni taamaaginnarluniluunniit appariartuaarsimalluni.

Ilusiliaq 1 2004-2017-imi innaallagissamut akiusuni agguaqatigiissitatut allanngoriartorerit (akit 2016-imeersut)
 Najoqutaq: Nukissiorfiit

Ilusiliaq 2 2004-2017-imi kiassarnermut akini allangoriartornerit, aamma Polaroilip gasoliamut akigititai (Udvikling i varmepris og Polaroilis gasoliepris 2004-2017 (akit 2016-imeersut)

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

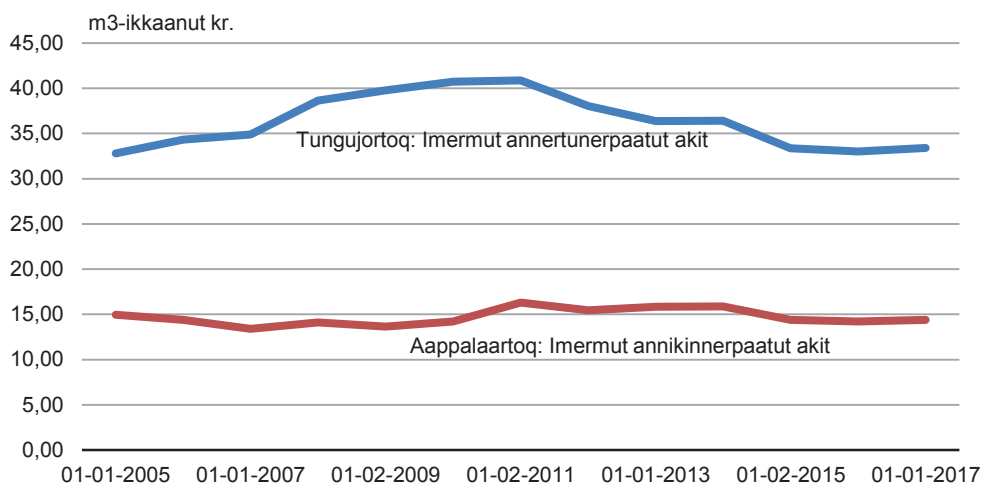
4.3 Imermut akigititai allangoriartornerat

Najugarisani aningaasartuutit aallaavigalugit imermut akigititai aalajangerneqartarpoq. Aningaasartuutiniippat illoqarfimmi/nunaqarfimmi imermik pilersuinerup ingerlatarineranut atasutut aningaasartuutaasut, kiisalu imeqarfinni, soorlulusooq siammartiterisarfinni il.il. aningaasaleeqqittuartarnerit. Aningaasartuutaasut aallaavigalugit imermut imigassamut akiviusunik tunngaveqartumik akigititai naatsorsorneqartarpoq. Imermut imigassamut atuisartup akigititai akiliutigisassaaq annikinnerpaamik-annertunerpaamik ataqatigiiffimmit aalajangerneqartarpoq. Akiviusunik tunngaveqartumik akigititai taamaallaat annikinnerpaamik-annertunerpaamik ataqatigiiffiusup iluaniippat akiviusunik tunngaveqartumik akigititai akilerneqassaaq. Taannali annikinnerpaamik-annertunerpaamik ataqatigiiffiusup avataaniippat imermut imigassamut annikinnerpaamik imaluunniit annertunerpaamik akigititai akilerneqassaaq.

Nunaqarfinni pisortat maqitsisarfiliaannit inoqutigiit atugassaannik innuttaasoq nammineq imermik imigassamik imertartarpat innuttaasut imermik atuinerannik kommunit ataasiakkaat akiliisarput. Pisortat illuutaannut, soorlu atuarfinnut, illunut kiffartuussivinnut il.il. nunaqarfinni arlalinni erngup aqquaanik attaviliortoqarsimavoq. Aasap qaammataani sumiiffinni arlalinni innuttaasunik pilersuinerup aasaanerani imermut aqqutilisoqartarpoq.

Inoqutigiinnut ataasiakkaanut imermik imigassamik, imermut aqqusersuutit imaluunniit tankbilimit pilersuinerup pilersuisoqartillugu inissiamik piginnittoq atugarisamut akiliisartuuvooq. Pisisartut tankbilimit imermik imigassamik pilersorneqartut imermut aalajangiussatut akigititai, kiisalu imermik pilersuinerup atasutut ingerlatsinerup aningaasartuutit 50 %-ii akilissavaat. Katillugit illoqarfinni 13-imi, kiisalu nunaqarfimmi ataatsimi imermik assartuussisoqartarpoq.

M3-ikkaanut imermut akit allangoriartorneri misissoraanni ukiut 13-it kingullit ingerlaneranni annikitsumik qaffariaateqartoqarpoq, ataani Ilusiliaq 3 takuuk. Qaffariaat ingerlatsivinni nutaani aningaasaliinissamik pisariaqartitsinerup, kiisalu minnerunngitsumik ruujoritoqqat saviminengit pissusissamisoortumik taarsersornerinik tunngavilersorneqarsinnaavoq. Illoqarfinni arlalinni ruujorit pioreersut taarsersorneri, aamma imermik pilersuisarfiup annertusarneri aallartisarneqarput. Taamatuttaaq imeqarfitoqqanut atuuttoqarpoq, taakkunani aamma saliinerup sukuluaavinnullu atortut nutaat inississorneqarlutik, kiisalu anguniagaqarfilitut imermik suliaqarfissiat, atuisartup pisasaanut pitsaassuseqarluarnerup qularnaarisut.

Ilusiliaq 3 Imermut imigassamut akit allanngoriartorneri (Tunngavigisatut ukioq 2016 – Akit taamaallaat Nukissiorfinnut tunngapput)

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

4.4 Nammaqatigiinnerusumik akinut aqqissuussivimmik pisariaqartitsineq

Innuttaasut agguaqatigiissillugu appasinnerpaamik isertitaqarfiini nunaqarfinni isorliunerusunilu innaallagissamtu imermullu akit qaffasinnerpaat ullumikkut akilerneqartarput. Taamatutaaq inuussutissarsionertigut tunngaveqarluttooreersuni illoqarfinni nunaqarfinnilu tunisassiornermi atugaasunut innaallagissamut imermullu akigititanut inuussutissarsionerit assingusumik qaffasinnerusunik akiliisarput.

4.4.1 Isertitat naligiissuunngitsumik agguataarsimanerat

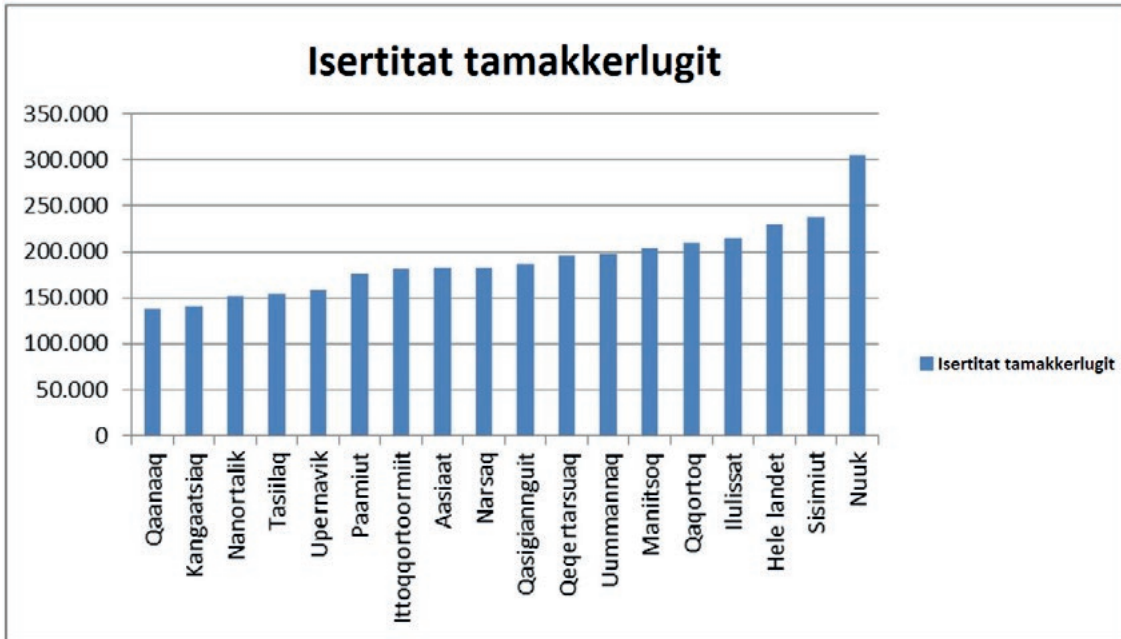
Nunami agguaqatigiissitsinermut naleqqiullutik inuit agguaqatigiissitatut isertitaasa qaffasinnerusoqarfigisaanni kommunini Kommuneqarfik Sermersooq kisiartaasoq ataani Takussutissiaq 1-imi takuneqarsinnaavoq. Nunami agguaqatigiissitsinermut naleqqiulluni Qeqqata Kommunian appasinnerulaarpoq, isertitali Kommune Kujallermi aamma Qaasuitsup Kommuniani nunami agguaqatigiissitsinermut naleqqiullutik 20 pct.-ingajannik appasinnerusumiipput.

Takussutissiaq 1 Kommunini inuit agguaqatigiissitatut isertitaat (isertitat ilanngarnagit)

DKK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nuna tamarmi	201.817	207.349	213.126	217.299	218.491	229.056
Kommune Kujalleq	164.616	170.157	173.179	177.617	176.163	186.984
Kommuneqarfik Sermersooq	249.889	254.280	258.997	264.517	261.535	275.191
Qeqqata Kommunian	193.751	200.464	207.257	208.790	214.861	226.246
Qaasuitsup Kommunian	161.540	167.248	173.439	176.135	180.704	185.904

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, <http://bank.stat.gl/INDP1>

Siusinnerusukkut kommunit immikkoortiterneri, maannakkut eqqanik taaneqartut aallaavigalugit isertitat misissoraanni Nuup eqqaani agguaqatigiissillugit isertitat sumiiffiit sinneriniittunut naleqqiullugit malunnartumik qaffasinnerupput. 2015-imi Nuup eqqaani agguaqatigiissitatut isertitaapput 305.000 kr., tamanna qaffasinnerpaap tulliatut isertitanik inissisimaffeqartumut Sisimiut eqqaannut naleqqiullugu 30 pct.-ngajannik qaffasinnerulluni. Sumiiffiit sinnerini tamani agguaqatigiissitatut isertitat nunami agguaqatigiissitat ataannipput.

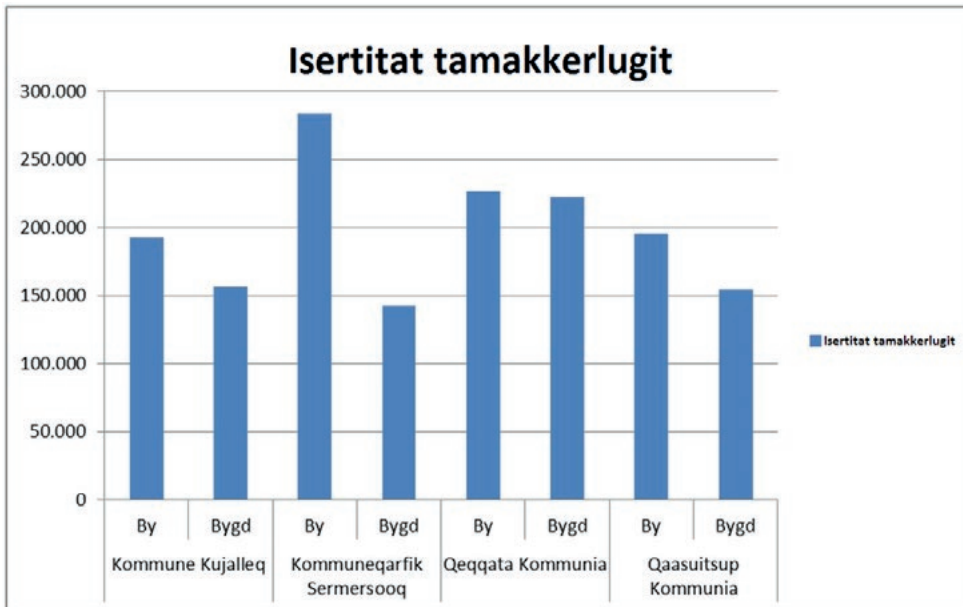

Ilusiliaq 4 2015-imi sumiiffiit malillugit agguaqatigiissitatut inuit isertitaat (isertitat ilanngarnagit)

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, <http://bank.stat.gl/INDP1>

Illoqarfinnut naleqqiullugu nunaqarfinni isertitat inissisimaffigisaat malunnartumik appasinnerusoq ataani Ilusiliaq 5-imi takuneqarsinnaavoq. Taamaalilluni nuna tamakkerlugu agguaqatigiissitatut illoqarfimmioq 238.000 kr.-nik isertitaqarpoq, nunaqarfimmiulli taamaallaat 165.000 kr.-t naammagisariaqarlugit. Kommunit akornanni illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni assigiinngissutit assigiinngisitaarput. Assigiinngissutini annerpaat Kommuneqarfik Sermersuumiippoq, nunaqarfimmiutum naleqqiulluni illoqarfimmiup agguaqatigiissitatut isertitai marloriaataata tungaanut qaffasinnerusumiilluni. Isertitat inissisimaffigisaat qaffasissuusumi illoqarfinni innuttaasut Nuummi najugaqartuunerannik tamanna patsiseqarpoq, nunaqarfinni innuttaasut Tasiilap eqqaanut eqiterussimallutik, taakkulu agguaqatigiissitatut isertitat appasissuunerannik ilisarnaateqarput.

Paarlattanilli Qeqqata Kommuniani illoqarfinni aamma nunaqarfinni agguaqatigiissitatut isertitat assigiinnangajapput, tamannalu Kangerlussuarmi assut qaffasissumik isertitat inissisimaffeqartuunerannik annertuumik tunngaveqarpoq. Aamma Narsarsuarmi isertitat qaffasissupilussuarmi inissisimaffeqarput, taamaalillutillu Kommune Kujallermi nunaqarfinni isertitat qaffariartippaat.

Ilusiliaq 5 2015-imi illoqarfinni nunaqarfinnilu agguaqatigiissitatut isertitat ilanngaateqarfiungnitsut

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, <http://bank.stat.gl/INDP1>

Taamaalillutik innaallagissamut imermullu akigititanik qaffasinnerpaanik akiliisartuni Kalaallit Nunaata ilaani tamatigoortutut isigalugit isertitat inissisimaffii appasinnerpaat nassaassaapput. Taamaalilluni nammaqatigiinnerusumik akigititanut aqqissuussivissaq, suliassaqarfimmi tassani isertitakitsut aningaasartuutaannik apparsaasumik pisariaqartitsisoqarpoq.

4.4.2 Inuussutissarsiornerit naligiinngitsumik agguataarnerat

Kalaallit Nunaanni kommunit aamma naligiinngitsupilussuarmik inuussutissarsiornerit ineriartornerannik ilisarnaateqarput.

Suliffeqarfiit amerlassusaat, kommuninut aamma aningaasarsiat amerlassusaasa immikkoortitaarnerannut agguataarnerinut tunngatilugu ataani Takussutissiaq 2 malillugu inuussutissarsiorneri suliffeqarfiit 1 mio. kr. sinnerlugit aningaasarsiat amerlassuseqartitsisut amerlanerpaat Kommuneqarfik Sermersuumi inissisimapput. Suliffeqarfiit 5 aamma 10 mio. kr.-t sinnerlugit aningaasarsiat amerlassuseqartitsisut misissoraanni nikikkiartorneq suli malunnarnerulerpoq.

Suliffeqarfiit amerlanerpaat Qaasuitsup Kommunianiipput , taakkuli amerlanerpaartaat tassaapput suliffeqarfeqqat, annikitsuinnarmik aningaasarsiat amerlassuseqartitsisut.

Takussutissiaq 2 2015-imi kommuninut aamma aningaasarsiat amerlassusaasa immikkoortitaarnerannut agguataarlugit suliffeqarfiit

Suliffeqarfiit amerlassusaat kommunenut akissarsiallu immikkoortitaarnerannut agguarlugit 2015-imi						
Amerlassusaat / Akissarsiat immikkoortitaarneri	000 – 250.000	250.000 – 1.000.000	1.000.000 – 5.000.000	Over 10.000.000	Total	
Kommunerqeqarfik Sermersooq	657	354	274	61	1.346	
Qeqqata Kommunia	339	119	93	6	557	
Kommune Kujalleq	227	83	39	3	352	
Qaasuitsup Kommunia	1.031	519	103	7	1.660	

Najoqqutaq: Grønlands Statistik

Equngasutut inuussutissarsiornerit agguataarneri aamma isorliunerusut innaallagissamut imermullu tunngatillugu tunisassiornermi aningaasartuutaannik apparsaasumik nammaqatigiinnerusumik akigititanut aqqissuussamik pilersitseqqusipput.

4.5 Innaallagissamut imermullu akigititanut iluserititaq nutaaq

Taamaalillutik nammaqatigiinnermik naapertuilluarnemillu tunngaveqartumik akigititanut iluserisamik nutaamik eqqussinissamut tunngavissaqarluavissortoq Naalakkersuisut isumaqarput, taamaaliornikkut nunami sumiiffinni tamani ilaqutariinnut aamma inuussutissarsiornerit ineriartortitaanerannut naligiinnerusunik atugassarisanik qulakkeerisoqassammat.

Taamatut ersoqatigiissumik anguniagaqarneq Naalakkersuisut nalilersuinerat malillugu assigiissitatut akigititanik aqqissuusap eqquteqqinneratigut pitsaanerpaamik taperserneqassaaq.

Taamaattorli tamanna ilutigalugu illoqarfinni angisuuni innaallagissamut imermullu akigititani qaffaanikkut assigiissitatut akigititanik aqqissuussaq nutaaq, innaallagissamut imermullu akigititanik appasinnerusoqarfiusoq aningaasaliiffiqineqassannginnera Naalakkersuisunut piomasaaqaataavoq, taamatut ittumik aningaasaliinnermut iluserititaq sumiiffinni taakkunani atugarissaarnermik inuussutissarsiornermilu periarfissanik ajoqusiissammat.

Akigititanut iluserisat qinigassat allat arlallit ataani misissorneqarput. Akinut iluseq 1-imi nassuiarneqartut assigiissitatut akigititanut iluserititaq ingerlanneqassasoq Naalakkersuisut innersuusutigaat. Nunami kikkunnut tamanut innaallagissamut imermullu akinik appasinnerusunik iluserititaq taanna tunniussissaaq.

Qinigassat allat arfinillit, ataani saqqummiunneqartut (iluserisat 2-mit 5-imut nassuiaanerit pingaarnertut immikkoortumut pilersaarummi ilanngussaq 2-mi suliarineqarput) assigiimmik akigititanut iluserisanit maannakkut akigititanut iluserisamut annikinnerpaamik annertunerpaamillu akigititalimmut assingusumut assigiinngiaartuupput. Iluserititat kingullertut taasa taakku ersoqatigiissisutut ilutsitut taaneqarput. Aamma ilutsit taakku marluk assigiinngisitaarneri saqqummiunneqarput, aalisakkanik suliffissuaq maannakkut aqqissuussivimmik, najukkani tunisassiornermi aningaasartuutaasunit 41,5 %-inik akiliuteqarni *attatinnigikkuniuk* aalisakkanik suliffissuaq 100 %-iniik ilapittuuteqarluni, taamaalillunilu pisisartutulli allatut assinganik akiliuteqartarluni.

4.5.1 Akigititanut nutaanut Naalakkersuisut inassutaat

Takussutissiaq 3-mi takutinneqartut nunami tamarmi Akinut iluseq 1 akigititanik assigiissunik nassataqartitsissaaq. Akigititit nutaat innaallagissamut kWh-ikkaanut kr. 1,60-ulissapput, imermullu m3-ikkaanut kr. 19-iulissallutik. Illoqarfinni aamma nunaqarfinni ataasiakkaani tamani innaallagissamut aamma imermut najukkami immikkoortukkuutaanut aningaasartuutaasunit aalisakkanik suliffissuarmut akigitititaq 41,5 %-iussaaq, taamaattorli atuisartunut allanulli innaallagissamut aamma imermut akigitititaq annertunerpaamik qaffasissuseqarfigalugu, kiisalu atuisartunut allanulli annikinnerpaamik akigititamit annikinnerpaamik 41,5 %-inik appasinnerpaaffigalugu. Innaallagissamut kWh-ikkaanut aalisakkanik suliffissuarmut annikinnerpaamik akiliutissaata kr. 0,66-iunissaanik, aammalu kWh-ikkaanut annertunerpaamik akiliutissaata kr. 1,60-iunissaanik tamanna nassataqarpoq. Imermut m3-ikkaanut aalisakkanik suliffissuarmut annikinnerpaamik akiliutissaa kr. 7,89-iussaaq, aammalu m3-ikkaanut annertunerpaamik akiliutissaa kr. 19-iussalluni.

Takussutissiaq 3 Akinut iluseq 1

Iluseq 1 – Assigiit	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (assigiissitaq)
Innaallagiat kWh-ikkaanut	1,63 / 3,25	1,60
Imeq m3-ikkaanut	14,25 / 33,40	19
Aalisakkanik suliffissuarnut akigitititaq	Najukkami immikkoortunut aningaasartuutaasunit 41,5 %	Najukkami immikkoortunut aningaasartuutaasunit 41,5 %

4.5.2 Inuussutissarsiornermut, innuttaasunut pisortanullu sipaarutissat

Akinik iluarsaaqqinneq kikkunnut tamanut sipaaruteqarfiussaaq – atuisartut inuinnaat aamma inuussutissarsiorneq. Inuiaqatigiinni tamakkiisutut sipaarutaaq 150 mio. kr.-t missaannik annertussuseqassaaq.

Iluarsaaqqinnerup immikkoortortanut tamanut innaallagissamut imermullu annertuunik sipaarutiniq nassataqartississaaq. Sipaarutit ataasiakkaat agguataarnerit Takussutissiaq 4-mi takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 4 Akinut iluseq 1 – Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit

Iluseq 1 – Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inernerisaaq	Mio. DKK
Namminersorlutik Oqartussat, Mittarfeqarfiit ilanngullugit	38,024
Kommunit	22,979
Atuisartut inuinnaat	56,188
Inuussutissarsiorneq	21,828
Aalisakkanik suliffissuit	10,471
Katillugit	149.490

4.5.3 Illoqarfinni aamma nunaqarfinni ilaqutariinnut sipaarutit

Illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani agguaqatigiissitatut ilaqutariinnut akit appartinneri sipaaruteqartitsipput. Illoqarfinni aamma nunaqarfinni ullumikkut immikkoortunut aningaasartuutiniq qaffasissunik imaluunniit annertunerpaatut akigititanik akiliisartunut sipaarutit annertunerpaassapput. Illoqarfinnilu ullumikkut tunisassiornermi annikitsunik aningaasartuuteqartuni / annikinnerpaamik akigititamik akiliisuni sipaarutit taamatut annikinnerussapput. Takuneqarsinnaasutut illoqarfeeqqani nunaqarfinnilu annertuupilussuarnik sipaaruteqartoqassasoq takuneqarsinnaavoq. Assersuutigalugu Tasiilami ilaqutariit nalinginnaat, marlunnik inersimasoqarlunilu marlunnik meerartaqartoq ukiumoortumik 8.000 kr.-ngajannik sipaaruteqassapput.

Nunaqarfinni aalajangersimasuni qitiusumik imermik pilersuiffeqartuni innuttaasut sinnerlugit imermut akiligassaaq kommunimit akilerneqartarpoq. Nunaqarfinni taama ittuni sipaarutit tamakkiisut isorliunerusutut illoqarfinnut aalajangersimasunut naleqqiulluni appasinnerussaaq, nunaqarfinni aalajangersimasuni innuttaasut ullumikkut imeq akeqanngitsumik pisarmassuk. Innuttaasunut taakkununga sipaarutissaaq innaallagissamut akinik appartitsinermit attuumassaaq. Taamaattorli sipaarutit annertuut pineqartussaanerit Takussutissiaq 5-imi takuneqarsinnaavoq. Assersuutigalugu nunaqarfinni Sarfannguani ilaqutariit nalinginnaat marlunnik inersimasortaqaqarlutillu marlunnik meerartallit ukiumoortumik 5.775 kr.-nik sipaaruteqassapput.

Takussutissiaq 5 Akinut iluseq 1 – inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit

Iluseq 1 – Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit (innaallagisq imerlu)	Angajoqqaanut 2-nik meeralinnut sipaarutit		Kisimiittumut marlunnik meeralimmumut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 – DKK	Ilaqutariit 1 – %-nngorlugit	Ilaqutariit 2	Ilaqutariit 2 – %-inngorlugit
Tasiilaq	7.935	48 %	5.565	49 %
Kullorsuaq	5.775	51 %	4.125	51 %
Qaqortoq	4.785	36 %	3.315	36 %
Ilulissat	3.168	27 %	2.262	28 %
Nuuk	1.088	11 %	730	11 %
Sisimiut	415	5 %	282	5 %

4.5.4 Aalisakkanik suliffissuarnut sipaarutit

Aalisakkanut suliffissuarnut akigititaq oqaatigineqareersutut illoqarfinni aamma nunaqarfinni ataasiakkaani tamani innaallagissamut imermullu najukkami immikkoortumut aningaasartuutaasumit 41,5 %-iussaaq, taamaattorli annertunerpaamik atuisartut allatulli innaallagissamut imermullu akigititap assinganik, kiisalu minnerpaamik atuisartut allatulli annikinnerpaamik akigititamit 41,5 %-iussalluni. Tamatuma nassataraa aalisakkanik suliffissuarnut innaallagissamut annikinnerpaamik akigititaq kWh-ikkaanut kr. 0,66-iunissaa, annertunerpaamillu kWh-ikkaanut kr. 1,60-iunissaa. Imermut aalisakkanik suliffissuarnut annikinnerpaamik akigititaq m3-ikkaanut kr. 7,89-iussaaq, annertunerpaamillu m3-ikkaanut kr. 19-iussalluni.

4.5.5 Nunani allani innaallagissamut imermullu akigititanik assersuussinerit

Immikkoortup tulliani Kalaallit Nunaanni innaallagissamut imermullu akit nunani allani pisisartoqatigiinnut assigiingitsunut akigititaasunut assersuunneqarput.

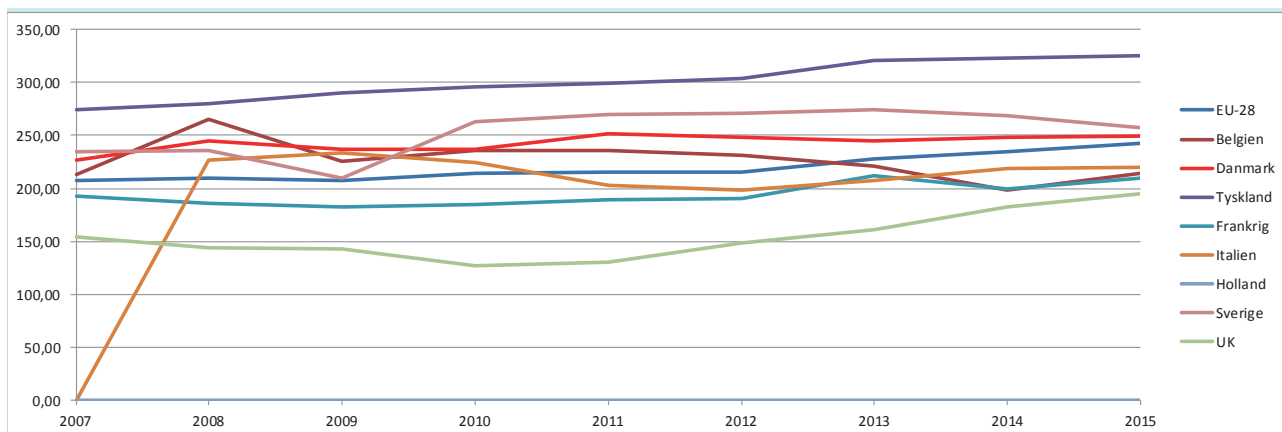
4.5.5.1 Inuinnarnut innaallagissamik atuisartunut nunani tamalaani akigititanik assersuussineq

Inuinnarnut pisisartunut innaallagissamut akigititat

Kalaallit Nunaanni innaallagissamut annikinnerpaamik maannakkut akiusoq, kWh-ikkaanut 1,63 kr. EU-mi inuinnaat pisisartut 1000 kWh tikillugit atuisartut agguaqatigiissillugu kWh-ikkaanut 2,46 kr.-nik akigitittagaanut (EU28) appasinnerungaatsiarpoq, takuuk Ilusiliaq 6. Paarlattuanilli kWh-ikkaanut 3,25 kr.-nik annertunerpaamik akigititaq Europami innaallagissamut akigititat akornanni qaffasinnerpaavoq, taamaalillunilu Danmarkimi nassaassaasoq Europami agguaqatigiissillugu akigititani qaffasinnerpaaq kWh-ikkaanut 2,86 kr. erseqqissumik qaangersimallugu.

Kalaallit Nunaanni assigiissitanik akigititat eqqunneqassappata, taakkulu maannakkut annikinnerpaamik akigititat assigalugit atuisartunut nalinginnarnut (inoqtigiinnut suliffeqarfinnullu minnerusunut) innaallagissamut tunngatillugu Kalaallit Nunaat taamaalilluni EU-mi agguaqatigiissitatut akigititanut naleqqiullugu akuullualissaq.

Ataani Eurostatimit nukissiornermut naatsorsueqqissaarinerit, 2007-imiilli akit allanngoriartornerannik takutitsisut (Ilusiliaq 6 aammallusiliaq 7) Naalackersuisut kWh-ikkaanut kr. 1,60-imik innaallagissamut assigiissitamik akigititaqartitsillutik akiusunut iluarsaaqqinnerat assersuunneqarsinnaavoq. 1.000 kWh-ikkaat ataannut aamma 15.000 kWh-ikkaat sinnerlugit atuinernik akigititat takutinneqarput. Europami nunanut arlalinnut assersuussilluni atuisartooqqat assupilussuaq akigititanik unammillersinnaasunik misigisaqassanerannik akigititanik iluarsaaqqinnerup nassataqassanera takuneqarsinnaavoq. Atuisartunik inuinnarnik annertunerusunut atugaqartunik assersuussinermit Kalaallit Nunaanni akigititat suli qaffasinnerusumi inissisimassapput.

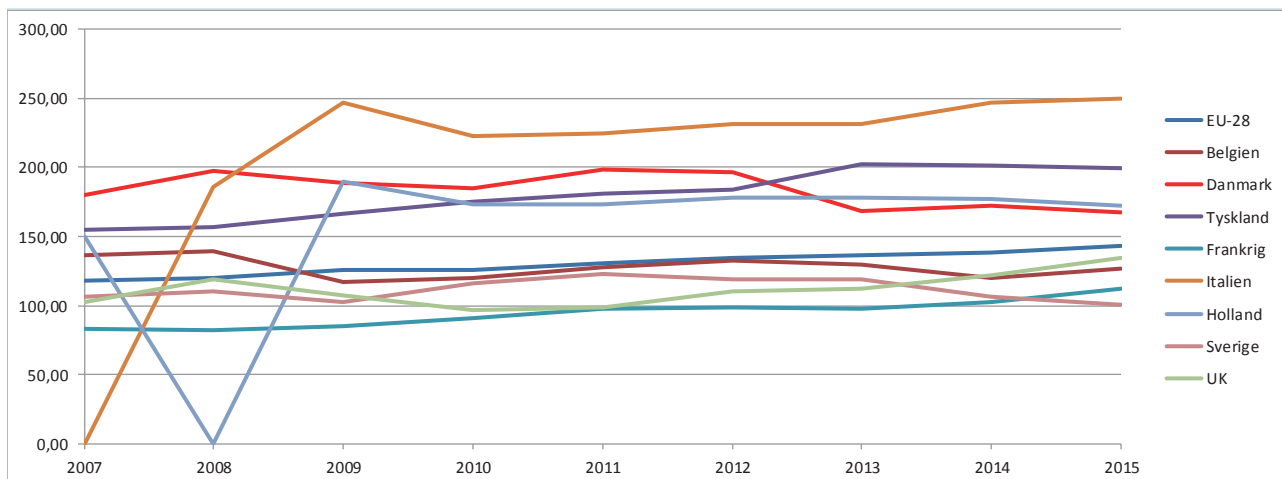
DKK øre/kWh	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EU-28	207,35	209,14	207,36	213,77	214,96	215,57	227,38	234,29	242,30	246,44	*
Belgien	212,80	265,49	225,14	235,26	236,26	230,92	221,42	198,36	214,69	304,45	*
Danmark	227,18	245,02	236,47	237,23	251,09	248,35	245,13	248,45	248,90	286,21	*
Tyskland	274,31	279,62	289,97	295,51	299,33	303,59	321,07	323,62	325,56	339,23	*
Frankrig	192,74	186,04	182,62	185,18	189,42	189,99	211,85	199,92	209,29	210,09	*
Italien	*	227,03	233,18	224,85	203,39	198,09	207,83	218,41	219,50	234,97	*
Holland	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Sverige	234,94	236,04	209,76	263,15	269,65	271,06	273,97	268,88	257,21	271,24	*
UK	153,95	144,05	142,69	126,75	130,14	148,72	161,35	182,90	195,24	184,70	*

Kilde: Eurostat

Ilusiliaq 6 Innaallagissamut akigititat, ilaallutik PSO-mut akitsuutit aamma atuinerit immikkoortiternerinut moms < 1.000 kWh

Akit ukiumut tunngaviumut 2016-imut akigititani aalajangersimasuni kWh-kkaanut DKK øremut takutinneqarput

Najoqqutat: Eurostat aamma Energistyrelse

DKK øre/kWh	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
EU-28	118,04	120,32	125,88	125,95	130,95	134,14	136,52	138,85	143,22	138,67	*
Belgien	136,06	138,95	117,57	120,27	127,92	132,43	129,83	120,20	127,13	133,31	*
Danmark	180,32	197,90	188,84	184,54	198,92	197,06	168,78	172,00	167,35	164,81	*
Tyskland	154,61	157,23	166,92	175,53	181,33	184,03	202,64	201,87	199,84	199,59	*
Frankrig	83,11	82,65	85,10	91,22	97,44	98,43	98,13	102,95	111,87	114,91	*
Italien	*	185,72	247,01	222,84	224,29	231,75	231,15	247,13	249,77	213,97	*
Holland	149,67	*	189,45	172,98	173,51	178,01	178,03	177,20	172,19	181,12	*
Sverige	106,67	110,22	102,58	116,62	123,20	118,61	118,72	106,56	100,54	99,57	*
UK	102,54	118,81	107,44	97,09	98,64	110,77	112,10	121,77	134,28	121,17	*

Kilde: Eurostat

Ilusiliaq 7 Innaallagissamut akigitat, ilaallutik PSO-mut akitsuutit aamma atuinerit immikkoortiternerinut moms > 15.000 kWh

Akit ukiumut tunngaviumut 2016-imut akigititani aalajangersimasuni kWh-kkaanut DKK øremut takutinneqarput

Najoqqutat: Eurostat aamma Energistyrelse

4.5.5.2 Suliffissuarnut nunani tamalaani innaallagissamut akigititanik assersuussinerit

aalisakkanik suliffissuarnut innaallagissamut akigitat

Oqaatigineqartut Naalakkersuisut akigititanut iluarsaaqqinnerata nassatarissavaa aalisakkanik suliffissuarni innaallagissamut annikinnerpaamik akigititaq kWh-ikkaanut kr. 0,66-iullunilu annertunerpaamik kWh-ikkaanut kr. 1,60-iussasoq (inuussutissarsiornerit sinnerinut akigititaq). Akinut iluseq 1 nunami tamarmi aalisakkanik suliffissuit unammillersinnaassusaa annertuumik iluarsissavaa.

Innaallagissamut inuussutissarsiornerit tamatigoortumik akigititaq aamma aalisakkanik suliffissuarnut akit nalinginnartut 0,03 GWh-it ataallugit atuisartunut inuussutissarsiornermi pisisartunut Europami akigititaasunut unammillersinnaassuseqartut oqaatigisariaqarput.

Inuussutissarsiornermi pisisartunut angisoorujussuarnut (suliffissuarnut annertuumik nukissiuuteqarnermik atuisunut) Europami innaallagissamut akigititanik assersuussinerim iluarsaaqqinnermi innaallagissamut assigiimmik akigitat (inuussutissarsiornermi pisisartunut nalinginnarnut) misissuinerim ilaasunut nunanut tamarmiusunut naleqqiullugu malunnartumik annertuneruvoq. Nuuk aamma Sisimiut, Kalaallit Nunaanni aalisarnermi akigititanik appasinnerpaanik peqartut, maannakkut innaallagissamut kWh-ikkaanut 0,68 kr.-nik peqartut EU-mi agguaqatigiissitatut akigititanut, Ilusiliaq 8 aamma Ilusiliaq 9.-mi takutinneqartunut assigiikkannereerluerput.

Taamaalilluni innaallagissamut aalisakkanik suliffissuarnut nutaatut annikinnerpaamik akigitap siunnersuutigineqartup, kWh-ikkaanut kr. 0,66 innaallagissamut akigitamut tunngatillugu unammillersinnaanikkut pissusioersooq pitsanngorsassavaa.

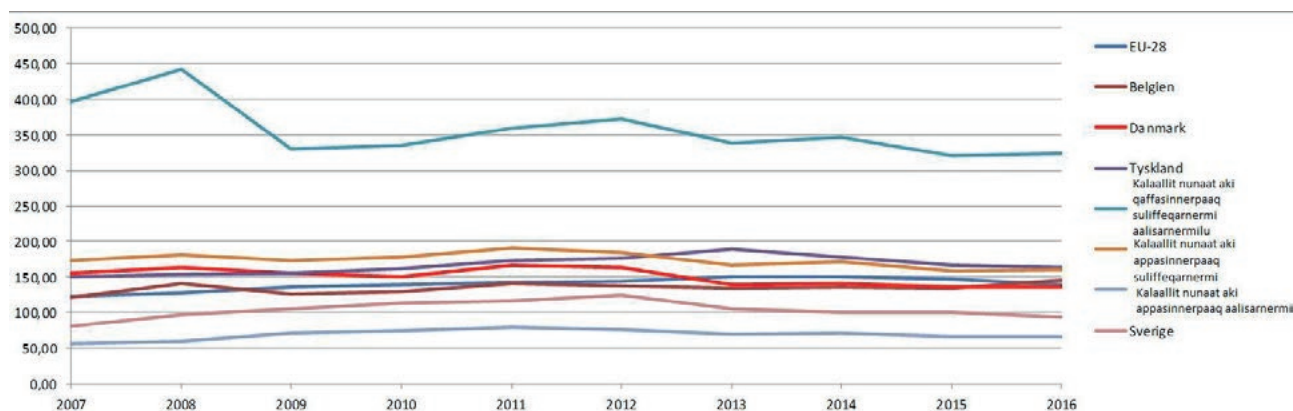
Illoqarfinni toqqartukkani aalisakkanik suliffissuarnut maannakkut Kalaallit Nunaanni akigitaasunut ataani Takussutissiaq 6, aamma akinut iluseq 1 atorlugu akit qanoq isikkoqassanerannut Takussutissiaq 7 aamma takukkit.

Takussutissiaq 6 Aalisakkanik suliffissuarnut maannakkut akigitat

Illoqarfinni toqqartukkani aalisakkanik suliffissuarnut maannakkut akigitat (2017-imi akigitat)					
Nuuk	Qaqortoq	Tasiilaq	Nanortalik	Qaanaaq	Upernavik
0,68 kr./kWh	0,97 kr./kWh	1,42 kr./kWh	1,99 kr./kWh	2,44 kr./kWh	3,25 kr./kWh

Takussutissiaq 7 Aalisakkanik suliffissuarnut akinut iluseq 1-imi akigitat

Illoqarfinni toqqartukkani aalisakkanik suliffissuarnut iluseq 1-imi akigitat (Akigititanut iluarsaaqqinneq akuerineqassappat akit ulloq 1 januar 2018-imeertussat)					
Nuuk	Qaqortoq	Tasiilaq	Nanortalik	Qaanaaq	Upernavik
0,66 kr./kWh	0,91 kr./kWh	1,02 kr./kWh	1,60 kr./kWh	1,60 kr./kWh	1,60 kr./kWh

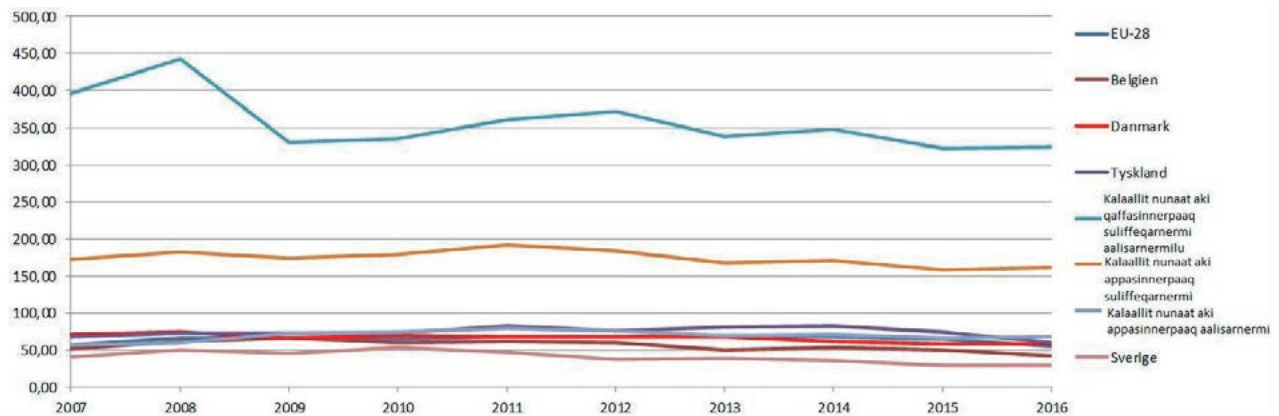
Kilde: Eurostat

DKK øre/kWh	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
EU-28	122,19	127,61	135,54	139,40	142,28	144,56	151,07	150,44	146,71	138,45
Belgien	120,68	139,97	125,49	129,83	140,96	137,94	134,23	135,46	134,13	145,60
Danmark	155,56	162,94	156,03	150,81	165,95	163,48	138,65	140,52	135,14	136,29
Tyskland	150,08	153,68	156,02	162,04	172,44	176,11	190,02	177,30	166,92	164,07
Kalaallit Nunaat aki qaffasinnerpaaq suliffeqarnermi aalisarnermilu	396,51	442,83	330,09	334,75	359,71	372,01	338,05	347,07	321,28	324,00
Kalaallit Nunaat aki appasinnerpaaq suliffeqarnermi	172,45	182,05	173,24	178,61	190,92	184,01	166,94	170,97	158,11	161,00
Kalaallit Nunaat aki appasinnerpaaq aalisarnermi	56,91	60,08	71,89	74,12	79,23	76,36	69,28	70,95	65,61	66,82
Sverige	80,23	96,98	104,81	113,97	116,99	124,82	105,32	100,94	100,59	93,02

Ilusiliaq 8 Innaallagissamut akigitat, ilaallutik PSO-mut akitsuutit aamma atuinerit immikkoortiternerinut moms $< 0,02$ GWh

Akit ukiumut tunngaviusumut 2016-imut akigititani aalajangersimasuni kWh-ikkaanut DKK øremut takutinneqarpur

Najoqqutat: Eurostat, Energistyrelse aamma nammineq aaqqissuussat

Kilde: Eurostat

DKK øre/kWh	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
EU-28	56,26	65,71	65,76	64,20	67,19	67,40	68,53	66,96	63,94	55,48
Belgien	51,69	60,51	66,06	58,81	61,53	58,79	50,42	52,48	49,11	42,08
Danmark	70,32	73,64	65,57	68,48	67,82	66,94	68,17	61,80	57,23	58,54
Tyskland	68,08	73,10	72,74	71,60	82,73	74,98	80,78	81,64	74,35	59,28
Kalaallit nunaat aki qaffasinnerpaaq suliffeqarnermi aalisarnermilu	396,51	442,83	330,09	334,75	359,71	372,01	338,05	347,07	321,28	324
Kalaallit nunaat aki appasinnerpaaq suliffeqarnermi	172,45	182,05	173,24	178,61	190,92	184,01	166,94	170,97	158,11	161
Kalaallit nunaat aki appasinnerpaaq aalisarnermi	56,91	60,08	71,89	74,12	79,23	76,36	69,28	70,95	65,61	66,82
Sverige	40,87	49,88	45,33	52,92	46,59	37,16	38,35	34,86	28,20	28,60

Ilusiliaq 9 Innaallagissamut akigitat, ilaallutik PSO-mut akitsuutit aamma atuinerit immikkoortiterinerit moms 70-ini 150 GWh-imut

Akit ukiumut tungaviumut 2016-imut akigitani aalajangersimasuni kWh-kkaanut DKK øremut takutinneqarpuit

Najoqqutat: Eurostat, Energistyrelse aamma nammineq aaqqissuussat

4.5.5.3 Imermut nunani tamalaani akigititanik assersuussinerit

Oqaatigineqartutut akinut iluseq 1-imik atuutsitsilernerup nassatarissavaa imermut m3-ikkaanut 19,00 kr.-nik assigiissitamik akigititanik eqqussisoqassanera.

Najukkami immikkoortunut aningaasartuutinit aalisakkanik suliffissuarnut imermut akigitat 41,5 %-iupput, taamaattorli annertunerpaamik akigitaq annerpaatut akilerneqassalluni, aamma minnerpaamik akigititamit minnerpaamik 41,5 %-it akilerneqassallutik, taamaalilluni annikinnerpaamik akigitaq m3-ikkaanut kr. 7,89-iussaaq, annertuneraamillu akigitaq m3-ikkaanut kr. 19-iussalluni (inuussutissarsiornerit sinnerinut inuinnarnullu pisisartunut akigitaq). Illoqarfinni toqqartukkani aalisakkanik suliffissuarnut maannakkut aamma iluseq 1-imi akigititanut Takussutissiaq 8 aamma Takussutissiaq 9 takukkit.

Takussutissiaq 8 Aalisakkanik suliffissuarnut maannakkut imermut akigitat

Illoqarfinni toqqartukkani aalisakkanik suliffissuarnut maannakkut imermut akigitat (2017-imi akigitat)					
Nuuk	Qaqortoq	Tasiilaq	Nanortalik	Qaanaaq	Upernavik
10,60 kr./m3	19,81 kr./m3	25,66 kr./m3	30,57 kr./m3	33,40 kr./m3	33,40 kr./m3

Takussutissiaq 9 Aalisakkanik suliffissuarni iluseq 1-imi imermut akigitat

Aalisakkanik suliffissuarni iluseq 1-imi imermut akigitat (Akinut iluarsaaqqinneq akuersissutigineqassappat akigitat ulloq 1. januar 2018-imeersuupput)					
Nuuk	Qaqortoq	Tasiilaq	Nanortalik	Qaanaaq	Upernavik
9,29 kr./m3	19,00 kr./m3	19,00 kr./m3	19,00 kr./m3	19,00 kr./m3	19,00 kr./m3

Europami akinik inissiinikkut ilutsit assigiinngitsorpassuit eqqarsaatigalugit erngup akiinik pitsaasumik assigiissititaartumik nalilersuinerup pissarsiariniarnera ajornakusoorpoq.

Nunarsuarmi tamarmi illoqarfinni aamma nunani arlalippassuarni erngup akiinik assersuussinermik OECD saqqummersitami "Environment at a Glance 2015 - OECD Indicators"-imi naammassisaqarsimavoq. OECD-p assersuussinerat matuminnga tunngaveqartinneqarpoq: "International Water Association (2014), International Statistics For Water Services, www.iwa-network.org".

Assigiissaartitatut imermut akigititat aamma akit ilusaat taamaallaat annikitsuaraannarmik atugarineqarnerat OECD-p misissueqqissaarinermini sianigeqquaa. Nunat ataasiakkaat iluanni, aamma atuisartoqatigiit assigiinngitsut akornanni imermut akigititani akinullu iluserititani assigiissitaarnerit imermut naalagaaffikkaani agguaqatigiissitatut akigititanik paasisassaasunik naatsorsuuteqarniarneq ajornakusoorpoq. Aammattaaq OECD malillugu nunani arlalinni imermut akigititat annertusiartuinnartumik pisortanit akileqqusaasunik akitsuutinik, momsimik, aamma saliinermut akitsuutinik il.il. sunniuteqartuupput, tamakkulu assersuussiniarneq suli ajornakusoorinnerulerpaat. Aammattaaq suliffissuarnut aamma nunalerinermut akigititanut tunngasunik paasisutissat killeqartut pissarsiassaannerat OECD-p sianigeqquaa.

Illoqarfinni toqqartukkani inuinnarni inoqutigiinnut inuussutissarsionernullu mikinerusunut imermik pilersuinermut akiusunut OECD-mi akit assersuunneqartut tunngasuutinneqarput. Pineqartut tassaapput 2013-imut akigititat, ulloq 31. december 2013-imi aningasat nalingat atorlugu najukkami aningaasanit USD-inut naatsorsorneqartut. Illoqarfinni aamma nunani assigiinngitsuni erngup akiinut tunngatillugu ataani Takussutissiaq 10-mi DKK-mut naatsorsuinermut aamma ulloq 31. december 2013-imi USD-p aamma DKK-p akornanni aningaasat nalingat atornerqarpoq.

OECD malillugu nunarsuarmi tamarmi illoqarfinni/nunani arlalinni inuinnarnik atuisartunik aamma inuussutissarsionernit mikinerusunut akilerneqartussanut imermut akigititanut naleqqiullugu erngup akia m3-ikkaanut 19 kr. unammillersinnaassasoq quppernerup tulliani Takussutissiaq 10-mi takuneqarsinnaavoq. Taamaattorli atuisartut pineqartut akikinnerusumik akiliiffigisartagaannik nunaqarpoq arlalinnik.

Illoqarfinni/nunani misissorneqartuni amerlanerpaani pisisartoqatigiinnut misissukkanut akiusunut tunngatillugu aalisakkanik suliffissuarnut annikinnerpaamik akigititaq nutaaq m3-ikkaanut kr. 7,89 unammillersinnaavoq.

Takussutissiaq 10 Illoqarfinni angisuuni imermut akigitat

Nuna	Illoqarfik	m ³ -kkaanut DKK	Nuna	Illoqarfik	m ³ -kkaanut DKK
Østrig	Graz	25,27	Japan	Nagoya	9,21
	Innsbruck	27,58		Osaka	8,41
	Linz	17,5		Hiroshima	10,49
	Salzburg	33,86		Fukuoka	12,36
	Wien	28,64		Sapporo	12,49
Belgia	Louvain	30,41		Sendai	15,35
	Antwerpen	23,65		Tokyo	12,01
	Bruxelles	27,27		Yokohama	11,16
	Liège	34,36	Mexico	San Luis Potosi	23,44
	Kortrijk	30,96		Guadalajara	4,81
	Genk	28,16		León, Guanajuato	26,84
Canada	Calgary	21,91		Puebla	47,48
	Winnipeg	20,73	Holland	Amsterdam	24,93
	Regina	24,89		Rotterdam	25,95
	Richmond	27,76		Den Haag	27,53
	Durham	18		Utrecht	23,6
Danmark	Aalborg	52,23		Eindhoven	18,46
	Aarhus	53,99		Maastricht	22,91
	København	42,04	Norge	Bergen	22,19
	Esbjerg	46,93		Oslo	23,81
	Odense	51,64		Trondheim	27,54
Finland	Espoo	25,5	Polen	Bydgoszcz	20,06
	Helsinki	25,5		Wroclaw	15,26
	Oulu	28,71		Radom	15,17
	Tampere	29,2		Tarnow	15,75
	Turku	35,18	Portugal	Lissabon	14,15
	Vantaa	25,5		Porto	13,17
Frankrig	Bordeaux	24,39		Braga	13,11
	Lille	27,72		Coimbra	14,82
	Paris	22,91	Spania	Barcelona	18,75
	Strasbourg	23,07		Bilbao	11,88
	Reims	23,82		Madrid	11,96
	Nancy	22,87		Sevilla	16,48
	Le Havre	32,12		Valencia	14,82
	Marseille	26,17	Sverige	Stockholm	13,89
	Brest	33,91		Göteborg	25,31
Ungarn	Budapest	17,69		Malmö	17,74
	Debrecen	13,36		Uppsala	25,1
	Miskolc	14,25		Linköping	25,55
	Pécs	19,18	Schweiz	Geneve	24,9
	Kaposvár	11,32		Zürich	25,62
Israel	Jerusalem	15,21		Lausanne	24,03
Italia	Bologna	13,21		Basel	25,2
	Milan	4,59		Bern	34,25
	Napoli	9,8	Tuluit Nunaat Walesilu	Birmingham	27,64
	Rom	9,8		Cardiff	32,23
	Turin	12,4		London	21,95
Korea	Seoul	2,95		Manchester	31,82
	Daegu	3,03	USA	New York	21,71
	Incheon	3,35		Washington D.C.	23,04
	Gwangju	2,74		Los Angeles	14,97
	Daejeon	2,68		Chicago	8,05
	Gyeonggi	3,26		Miami	5,55

Najoqutaq: International Water Association (2014)

4.5.6 Akigititanut iluarsaassinnermik IST-mut aamma IS-imut sunniuteqanngitsumik aningaasaliineq

Nunatta Karsiata aamma Nukissiorfiit akornanni aningaasaqarnikkut attuumassuteqarnerit allanngortinnerinik akinut aqqissusaaq nassataqartitsissaaq. IST-mi missingersuummut toqqammaviit iluanni iluserisap missingersuusiornermut inatsimmi paragraf 2-mi imminerminut aningaasaliisoqarnermut naapertuuttusoq saqqummiunneqarumaarpoq.

Innuttaasunut akigitat akikinnerit aningaasaliiffiginerit ilaassaaq ukiumut 80 mio. kr.-nik Nukissiorfiit taarsigassarsitsineranut aningaasaliissuteqarfiuneranik annikillitsineq – taamatuttaarlu Nukissiorfiit naafferartumik akilersugaanni 70 mio. kr.-nik annikillitsineq, kiisalu ernianut akigitittakkamik, maannakkut 2016 sioqqullugu taarsigassarsiarisanut ukiumoortumik 6 %-iusumut ukiumoortumik iluarsineq. 3 %-it tikinnissaa tikillugu ernianut aki 0,22 %-inik ukiumoortumik annikillisinneqassaaq, taamaalilluni Nukissiorfiit taarsigassarsiaat piffissami sivirusunerusumi uterteqqinnerisa nassatarisaannik tamakkiisutut ernianik akiliineq pisariaqartunut naleqqiullugu annerutinneqassanngimmat.

Nukissiorfiit taarsigassarsitsineranut aningaasaliissutaasut katillugit 140 mio. kr.-upput, ingerlatsivinni aningaasaleeqqinnernut il.il. 110 mio. kr.-nik, maannakkut Nukissiorfiit pilersuisarfiinut matussusiillutik, aamma sanaartorfigissaanermik suliaasanut 30 mio. kr.-nut matussusiillutik.

Nukissiorfiit ingerlanneranik annertuumik pisariillisaanerup nassatarisaanik, minnerunngitsumillu ataavartut nukissiuuteqarnerni/erngup nukingani annertuunik aningaasaliinerit nassatarisaannik nalinginnaasumik aningaasaleeqqinnissamut sanaartornermut aningaasaliinerit pisariaqartit malunnartumik ikileriarput.

Aningaasaleeqqinnissamik pisariaqartitsineq assingusullu sanaartornissamut taarsigassarsitsinerit aningaasaliissutit ikilisaat toqqammaviisa iluanni ilaatigut naammassineqarsinnaapput, ilaatigullu suliffeqarfiup ilorraap tungaanut aningaasat ingerlaarnerisa (cashflow'ip) nassatarisaanik nammineq aningaasaliinikkut. Taamaalilluni taarsigassarsitsinerit aningaasaliissutit allanngortitanit nalinginnarmik aningaasaleeqqinnissamut pisussat sunniuteqarfigineqassanngillat. Manna tikillugu suliarisat inissisimaffianik annertusaanissamut immikkut ittutut aningaasaliinerit manna tikillugu pisartutulli immikkut ittutut sanaartornermut (taarsigassarsitsinerit) aningaasaliissutitigut aningaasalersorneqassapput. Assersuutigalugit tassaasinnaapput erngup nukingani nukissiorfinnut nutaanut aningaasaliinerit annertuut, nunami sumiiffinni tamani kiassaateqarfinnik/kissarsuutit tigusinerit il.il.

Aningaasaliiffissatut najoqqutassani allaniipput ilaatigut kiffartuussinissamik isumaqatigiisummi akiliummik annikillitsineq, aamma pisortanit suliffeqarfinnit iluanaarutit akiliutit annertusineri, akinik iluarsaaqqinnerup nassatarisaanik innaallagissamut imermullu aningaasartuutit sipaarutaasunut assingusut. Taamatuttaaq innaallagissamut imermullu aningaasartuutit sipaarutaasunut ilanngullugit pisortani oqartussaaffinnut aningaasaliissutit annikillisinneqassapput. Aningaasaliinerit tunngavigisami aamma akileraarutit sunniutit il.il. ilaatinneqarput. Taamaalilluni akinik iluarsaaqqinnerup inernerisaa innuttaasunut aamma namminersortutut inuussutissarsiornermut taamaallaat tutussaassaaq.

Akinut iluseq 1imi IST-mut IS-imullu sunniuteqanngitsumik aningaasaliineq ataani takussutissiami takuneqarsinnaavoq:

Takussutissaq 11 IST/IS ataatsimut isiginniffittut akinut iluseq 1

Nunatta Karsianut sunniutit		Nunatta isertitat	Karsianut	Nunatta Karsianut aningaasartuutit
89.71.40	Nukissiorfiit, sanaartornerut taarsigassarsiat ikililat (Taarsigassatsiitsineq)	80.000.000		
64.12.05	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikililat (Isertitat/aningaasartuutit)			70.000.000
	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu ² , kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut ³ sipaarutit	61.002.484		
64.12.02	Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutitigut iluanaarutit il.il. Nukissiorfiit	9.689.573		69.053.064
Tamakkerlugit		150.692.056		139.053.064
IST-mi sunniut		11.638.992		
IS-mut sunniut		1.638.992		

Akit pillugit periutsimi nutaami ernialiussat attartukkanillu taarsersuinerit

2016-imi taarsigassarsiat piffissaq taarsersorneqarfissaat ukiut 20-ussapput, ukiumut 3 %-imik erniaqarlutik. 2016-ip sionatigut taarsigassarsiat taarsigassarsianut ataatsimut katersorneqarput. Taarsersukkat tamarmiusut assigiimmik akeqartitsinermik aaqqissuusseqqinnerup kinguneranik ukiumut 70 mio. kr.-nut apparneqarput, 2016-inilu sioqqullugu taarsigassarsianik taarsersuinerit assinganik sivitsorneqarlutik. Taarsersuinerit sivitsorneqarnerat taarsiiviginiarlugu 2016 sioqqullugu taarsigassarsianut erniaritinneqartup appariartornissaa aalajangerneqarpoq. Ernialiussaq imatut aalajangerneqarpoq, taarsersuinerup siviussusiat ernialiussallut appasinnerusup ernianut sunniutaa oqimaaqatigiissinneqarlutik.

2016 sioqqullugu taarsigassarsianut erniaritinneqarpoq ukiumut 6 %-imut aalajangerneqaqqaarnikuuvoq. 2016 sioqqullugu taarsigassarsiat aalajaallisarneqartut ukiumut erniarititap ukiumut 3 %-inngornissaata kingorna ukiumut 0,22 %-pointinik appartinneqartassaaq, tamassumalu kingorna taamatut annertussuseqartalissallutik.

4.5.7 Inassutigisatut akinut iluseq 1-imut tunngatillugu eqikkaaneq

Qulaani immikkoortumi takuneqarsinnaasutut pisisartoqatigiinnut tamanut nukissamut imermullu malunnartunik sipaarutit nassataqartitsisussanik innaallagissamut imermullu akigititanik iluarsaaqqinneq naammassineqarsinnaassaaq.

Saqqummiunneqartutut nukissamut imermullu akit annikillilat ilaqutariinnut ataasiakkaanut annertuunik atugarissaarnermi iluanaarutit nassataqartitsissapput. Tamatuma saniatigut inuussutissarsiornerup innaallagissamut imermullu aningaasartuutai annikillissapput. Ilaatigut inuussutissarsiornerut tamanut tamatigoortumik sipaaruteqartoqassaaq, ilaatigullu aalisakkanik suliffissuarnut ilassutit aningaasartuutini annikillisaasoqarluni.

² Pisortat inissiatileqatigiiffiisa sipaarutaat ilaanngillat.

³ Pisortat pigisaattut suliffeqarfiit namminersortutut suliaqartunut toqqaannartumik unammillertuunngitsut ilaapput, taamaalilluni assersuutigalugu kiffartuussinissamik isumaqatigiisummik annikillissamik/annertussisamik iluanaarutit akiliisarneq pillugit piumasaqaammi Royal Greenland ilaanngilaq.

Akit nutaat atuutsilernerisa nassatarissavaat pisisartut inuinnaat soorlulusoq inuussutissarsiorneq aningaasartuutini akiligassanilu inissisimaffimmik nunani allani ilisimaneqartunut assersuunneqarsinnaanerulluurtumik misigisaqarnissaat. Ukiuni kingullinerusuni Naalakkersuisut annertuumik inuussutissarsiornermi siuarsaanermillu iluarsaaqqinnerannut tamatuma pingaarutilittut ilassutaasuunissaa nalilersorneqarpoq, oqaatigineqartutut ilaatigut tassaniillutik annertuumik inuussutissarsiornermut inatsisaasunik nutaarsaaneq, suliffeqarfimmik tamanik attuisumik iluarsaaqqinneq, kiisalu minnerunngitsumik ilaatigut takornariartitsinerup, inuussutissarsiuutini siuarsaanermik, sermermik imermillu avammut nioqquteqarnermik il.il. iluanni toqqammavissatut atugarisanik annertuumik nukittorsaaneq.

Iluarsaaqqinneq IST-mut soorlulusoq IS-imut sunniuteqanngitsutut nukissiuuteqarnermut suliassaqarfimmut attuumassuteqartumik aningaasaliisarnep ilusaanik allanngortitsineq aqutigalugu aningaasaliiffigineqassaaq. Tamatuma nassatarissavaa Nukissiorfinnut sanaartornissamat taarsigassarsitsisarnep aningaasaliissutaanik annikillitsineq (nunatta karsiani sipaarut), aammalu nunatta karsianut Nukissiorfiit ukiumoortumik naafferartumik akiliutaanni assingusumik annertuumillu annikillitsineq (nunatta karsianut isertitat annikillineri).

Tamakku saniatigut Nukissiorfinnut ukiumoortumik ingerlatsinerup akiliutini piffissami ikaarsaariarfiusumi annertusisoqassanera (nunatta karsianut aningaasartuummik) iluarsaaqqinneq nassataqartissaaq.

Ingerlatsinerup aningaasaliinerit annertusiat paarlattuanik ingerlatsinerup aningaasaliissutini allani il.il. assingusumik annikilliliivigineqassapput: Pisortat suliffeqarfiutaasa innaallagissamik imermillu pisiaqarnissaminut sipaarutigisaannut assingusumik namminersolutik oqartussat pigisaattut ingerlatseqatigiiffinnut assigiinngitsunut kiffartuussinissamik isumaqatigiissummi akiliutit annikillit/ sinneqartoorutit akiliutit annertusiat. Taakkununga ilaassapput pisortat oqartussaaffiit aningaasaliissutini annikillitsinerit, sipaarutit angusarisanut assingusut (nunatta karsiani isertitat).

Ukiut arlallit ingerlaneranni Nukissiorfinnut nunatta karsianit tapiissutit 0-imut pisillugu annikillisinissaa anguniagaavoq. Tamanna siullertut pingaarnertullu pisortat nukissiuuteqarnermik imermillu pilersuineranni malunnartumik nutarsaaneq aqutigalugu pissaaq, tassani siunertarinelarluni suliassaqarfinni taakkunani immikkoortunut aningaasartuutit malunnartumik annikillisarinnissaat.

Immikkoortumut pilersaarummi matumani allani nassuiarneqartutut nutarsaaneq ilaatigut maannakkut ingerlatsivinnik anguniagaqarfilikkamik pitsanngorsaallunilu teknologiikkut nutarsaanikkut pissaaq, ilaatigullu nukissiuuteqarnermi nutaani anguniagaqarfilikkatut aningaasaliinikkut pissalluni.

Siunissami qaninnerpaamik ataavartutut nukissiuuteqarnermik assigiinngitsunik arlalinnik misileraanissartik Nukissiorfiit pilersaarutigaat. Ingammik sumiiffinni nukissiuuteqarnermik pilersuisarfittut ingerlatsiviit qaqugorsuunngitsukkut siunissap iluani nutarsagaaffissaanni anorip uuttortaaviginerata naammassinissaa sammeneqassaaq. Tamatuma saniatigut assersuutigalugit seqerngup nukinganik, brintimik, nunap iluanit kissarnermit nukissiuuteqarnermik il.il. atuinermut tunngatillugu piviusunik nalilersuinerit suliarineqarumaarput.

Aammattaq siullermik ataatsimoorussamik nukissiuuteqarnermik attaveqarfimmi Nuuk, Maniitsoq aamma Sisimiut attavilernissaannut tunngavissaqarnersoq misissorneqassaaq, taassuma nunap ilaani tassanerpiaq erngup nukinganik nukissiornermut piukkunnaatit annertuupilussuit atorsinnaaneri periarfissallugit. Tamanna annikinnernik immikkoortunut aningaasartuuteqarnermik periarfissiissaaq. Taamatut iluarsiiusummut tunngavissaaq Suliffissuarnut nutaanut soorlulusoq pisisartut inuinnarnut naammattumik nukissiuuteqarnermik tunisisoqarsinnaassanera.

4.5.8 Akinut ilutsit qinigassat allat

Siuliani immikkoortuni nassuiarneqartup iluseq 1-ip saniatigut Naalakkersuisut akinut ilutsit qinigassat allat tallimat misissorsimavaat. Ilutsit aamma taakku Nukissiorfinnut, pisisartukkaanut assigiinngitsunut, nunatta karsianut aamma

ilaqutariinnut ataasiakkaanut sunniutaat ilanngussaq 2-mi tullerriarneqarput. Ilutsit ilanngussaq 2-mi misissugarisat tassaapput:

Iluseq 2	Assigiissitatut akigititaq
Innaallagialaq	1,60
Imeq	19
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

Iluseq 3	Nammaqatigiinneq (minnerpaaq/anterpaaq)
Innaallagialaq	1,60 / 2,07
Imeq	19 / 22
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %

Iluseq 4	Nammaqatigiinneq (minnerpaaq/anterpaaq)
Innaallagialaq	1,60 / 2,07
Imeq	19 / 22
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

Iluseq 5	Assigiissitatut akigititaq
Innaallagialaq	1,80
Imeq	20
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %

Iluseq 6	Assigiissitatut akigititaq
Innaallagialaq	1,80
Imeq	20
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

Iluseq 7	Assigiissitatut akigititaq
Innaallagialaq	2,30
Imeq	26
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 41,5 %

Iluseq 8	Assigiissitatut akigititaq
Innaallagialaq	2,03
Imeq	24
Suliffissuarnut aki	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

IMMIKKOORTOQ III:

**NUKISSAMUT ATAAVARTUMUT, AAMMA
NUKISSIUUTEQARNERMIK AAMMA IMERMIK
IMMIKKOORTORTAP NUTARSARNISSAANUT
TUNNGATILLUGIT PERIUSISSIAMI
ANGUNIAKKAT**

5. Nukissiuuteqarnermut immikkortortamik nutarsaaneq

5.1. Ullumikkut aamma 2030-p tungaanut nukissiuuteqarnermik atuineq

Tullinguuttumi ullumikkut qanoq ittuunera, aamma 2030-mut qanoq ineriartortinneqassangatinnera aallaavigalugit innaallagissamut kiassarnermullu nukissiuuteqarnermik atuineq nassuiarneqarpoq. Nukissiuuteqarnermik atuinerup annertusiartornissaa naatsorsuutigineqarpoq, nunamili annertuunik assigiingissuteqartoqassaaq, tamannalu nukissiuuteqarnermik suliassaqarfimmi siunissami aningaasaliinissanut pingaaruteqartuuvoq.

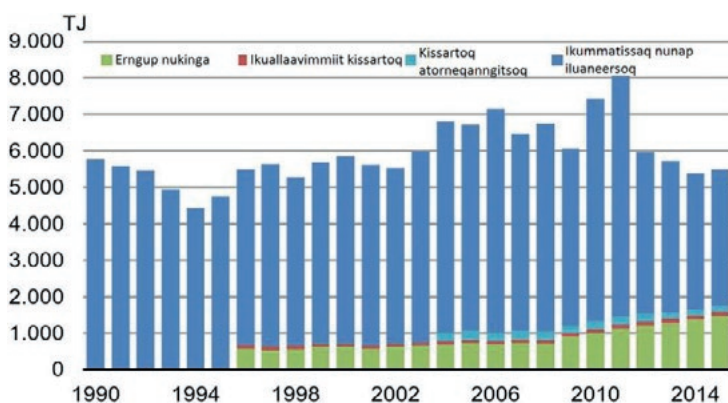
Killiffinnik nassuiaanerit, atugarisanik siumut inissiinerit, aamma teknologiimi periarfissat nutaat innaallagissamik, kiassarnermik imermillu pilersuinerup anguniagaasunut immikkoortumut pilersaarummi aalajangersarneqartunut toqqammavissiipput.

5.2. Nukissiuuteqarnermik atuineq, aamma nukissap ataavartup annertussusia

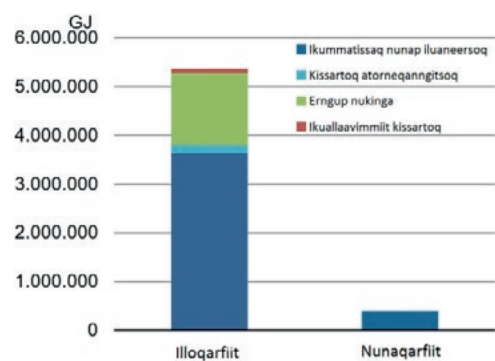
Nukissiuuteqarnermut immikkoortortap maannakkut isikkoqarnera takutinniarlugu tullinguuttumi nukissiuuteqarnermik atuinermut, ikummatissat uumassusilinnit pilersuinerup aamma atajuartut nukissiorfinnit atuinernut, sumiiffinnilu ataasiakkaani tunisassiorsinnaassutsimut tamanik takussutissiisoqarpoq.

Innaallagissamut kiassarnermullu ataatsimoorussat nukissiuuteqarnermik atuineq ukiuni kingulliunerusuni allanngorarpallaarsimangilaq., Soorlu-Ilusiliaq 10-mi takuneqarsinnaasut 2012-2015-imi nukissiuuteqarnermik atuinerup 1990-ikkunni nukissiuuteqarnermik atuineq assigipajaaginnarsimavaa. 2010-mi aamma 2011-mi annertuumik nukissiuuteqarnermik atuineq aatsitassarsiornermik sulianik patsiseqarpoq.

Taamaattorli nukissiorfiit atugaasut allanngorsimapput. Siusinnerusukkut nunamut eqqutanik uumassusilinnik pilersuinerup ikummatissat taamaallaat atornerqarsimasut maannakkut nukissiuuteqarnermik pilersuinerup erngup nukinga annertuunngorsimavoq. Nukissap ataavartup annertussusaa annertusiartuarsimavoq, aallarniutugalugu 1993-imi Kangerluarsunnguami erngup nukinganik nukissiorfiup ingerlassarilerneratigut, kingusinnerusukkut erngup nukinganik nukissiorfinnik suli sisamanik suliaraqfiusumik ingerlatitsilernikkut. Aammattaaq eqqakkanik ikuallaasarfinnit kiassarneq, aammalu solarimik (dieselimik) tunngaveqartumik innaallagissiornermit ungasissumit kiassarnermik atuisoqarpoq.

Ilusiliaq 10. Nukissanut agguataarlugit innaallagissamut kiassarnermullu nukissiuuteqarnermik atuineq inaarutaasooq 1990-2015 (TJ)⁴

Ilusiliaq 11. 2015-imi illoqarfinni aamma nunaqarfinni innaallagissamut kiassarnermullu nukissiuuteqarnermik atuineq ataatsimoorussaq (GJ)

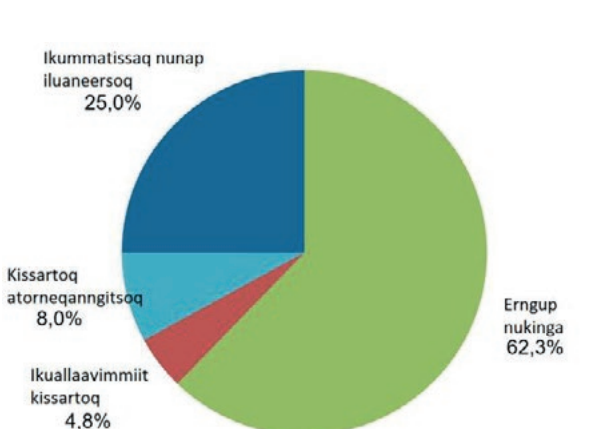
⁴ Nukissiuuteqarnermik atuinermik nalunaarsuinerup taamaallaat innaallagisq aamma kiassarneq, taamaallit assersuutugalugit angallannerup aalisarnermullu immikkoortoqarfiit ilanngunneqaratik. Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik.

Kalaallit Nunaata nukissiuuteqarnermik pilersuinera assut qorsuusoq oqaluuserineqarajuppoq. Eqqorpoq innaallagialik kiassarnerlu Nukissiorfiup pilersuutigisaa annertunerusumik nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunngasuutinneqarmat. Nukissiorfiit innaallagissamik kiassarnermillu pilersuinerat pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerattut taaneqartarpoq.⁵ Nunamili nukissiuuteqarnermik atugaqarnerup ilarujussua tassaavoq inuit namminersuutigisatut pilersornerat. Ingammik kiassarnermut tamanna atuuppoq, angerlarsimaffinni amerlasuuni kissarsuummik uuliatortumik atuisoqarmat. Taamaalillutik pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerinut assersuullugit Kalaallit Nunaanni tamakkiisutut nukissiuuteqarnermik atuineri uumassusilinnit pilerfeqartunit ikummatissat annertunipilussuupput, takuuk Ilusiliaq 10. Nunaqarfinni innaallagissiornermi ullumikkut uumassusilinnit pilerfeqartunit ikummatissaannavingajaat atornerqarput, takuuk Ilusiliaq 11.

Aamma (ataani) Nukissiorfiit pisortatut nukissiuuteqarnermik pilersuineranni aamma Kalaallit Nunaanni tamakkiisutut innaallagissamik kiassarnermillu pilersuineri nukissiuuteqarnerit atugaanerisa assigiingissutaat takuneqarsinnaavoq. 2015-imi nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq ataavortoq (erngup nukinga aamma eqqakkanit kiassarneq) Nukissiorfinnit tunisaasunit 67 pct.-iupput, nunamili tamakkiisumik nukissiuuteqarnermik atugaqarnermi taamaallaat 22 pct.-iulluni.

Ilusiliani nalunaarsugaasutut kiassarnerup sinnera Nukissiorfiit innaallagissiorneranit pinngorfeqarpoq, tassani motoorit dieselitortut kissarnerat sinneruttoq, putsutut aniatitatut imermillu nillarsaatitut ilusillit ungasissumit kiassarnermut atornerqarsinnaallutik. Taamaalillutik kiassarneq sinneruttoq ikummatissanit uumassusilinnit pilerfeqartunit tunngaveqarpoq, innaallagissiornermilli saniatigut tunisassiatut atugarinissaa qaqutiguunngitsukkut tulluuartuusarpoq. Allatut qinigassarisatut kiassarnermik tunisassiornermut ikummatissat uumassusilinnit pilerfeqartut amerlanerit atugarinissat pisariaqartinneqassaaq.

Ilusiliaq 12. Pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerat: Nukissiuuteqarnermut innaallagissamik pilersuinerat, 2015

Ilusiliaq 13. Namminersuutigisatut pisortanilu nukissiuuteqarnermik atuineq:⁶ Nukissiuuteqarnermut innaallagissamik kiassarnermillu tamakkiisumik nukissiuuteqarnermik atuinerit, 2015

⁵ Pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuineraniippoq aamma Kangerlussuarmut, Narsarsuarmut, aamma Kulusumi Qaarsunilu mittarfinnut Mittarfeqarfiit pilersuinerat. Taamaattorli Mittarfeqarfiit pilersuinerannut Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik paasissutissanik peqanngilaq, taamaattumillu nalunaarsuineri nukissiuuteqarnermik atuinerit tamakku ilaatinneqanngillat.

⁶ Nukissiuuteqarnermik atuineri naatsorsuineriippoq taamaallaat innaallagialik kiassarnerlu, tassalu angallannermut aalisarnermullu immikkoortoqarfiit assersuutigalugit ilanngunneqanngillat. Najooqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik.

Nukissiorfiit nukissiuuteqarnermik ataavartumik atuinissaanut naalakkersuinikkut anguniagarititaasoq tassaavoq 2030-mi nunap tamakkiisumik nukissiuuteqarnermik atuineranik nukissiuuteqarnermik ataavartumik sapinngisamik siamasinnerpaamik annertussuseqartumik matussusiissasoq.

Nukissiorfinnut 100 pct.-inik anguniakkap qanoq anguneqarsinnaaneraniq immikkoortumut pilersaarut taamaallaat sammisaqanngilaq, aammali sammisaraa qanoq ililluni nammineq pilersugarineq nukissiuuteqarnermik pilersuinermit tamarmiusumut qanoq annertusisinneqarsinnaanera. Taamaalilluni kissarsuummik uuliatortumik inuit namminneq kiassaasernerat inuiaqatigiinni isikkivimmit tamatuma tulluurtuusutut isikkoqarnerani nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunngaveqartillugu ungasissumit kiassarnermik imaluunniit innaallagissamik kiassarnermik qanoq taarserneqarsinnaa aamma sammisarineqarpoq.

Takussutissiaq 12-imi nukissamut ataavartumut anguniagassat assigiinngitsut sanileriisinnerqarput. Nukissiuuteqarnermik pilersuinermit sorliup nukissiuuteqarnermik ataavartumik naatsorsugaassanera sianigissallugu pingaartuuvoq.

Takussutissiaq 12. Nukissamut ataavartumut anguniakkat assersuuneri

Anguniagaq	Nukissamut siunertaq	Atuisartut ilaasut	2015-imi nukissap ataavartup annertussu-sia
Pisortat innaallagissamik pilersuinerat (Nukissiorfiit tunisaat)	Pisortat aqutis-siaasigut innaal-lagiaq	Inoqutigiit, suliffeqarfiit	82,0 pct.
Pisortat innaallagissamik kiassarnermillu pilersuinerat (Nukissiorfiit tunisaat)	Innaallagiaq ki-assarnerlu, pi-sortat aqutissi-aannit	Inoqutigiit, suliffeqarfiit ⁷	67,0 pct.
Nukissiuuteqarnermik pilersuineq tamarmiusoq, angallanneq pinnagu (inuit namminneq pisortallu pilersuinerat)	Innaallagiaq ki-assarnerlu, inuit namminneq ingerlatsiviinit aamma pisortat aqutissiaannit ⁸	Inoqutigiit, suliffeqarfiit	22,4 pct.
Nukissiuuteqarnermik atuineq tamarmiusoq, ilanngullugu nunami angallanneq	Innaallagiaq, ki-assarnerlu nuna-milu angallanneq	Inoqutigiit, suliffeqarfiit, aqqusinermi angallanneq	21,1 pct.
Nukissiuuteqarnermik atuineq tamarmiusoq, ilanngullugit angallannerit tamaasa	Innaallagiaq, ki-assarnerlu angal-lannerlu tamaat (timmisartut, umiarsuit, biilit il.il.)	Inoqutigiit, suliffeqarfiit, angallannermi immikkoortoq tamaat	18,3 pct.

5.3. Sumiiffinni ataasiakkaani maannakkut pilersuisinnaassuseq

Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnermik pilersuineq qeqertami ingerlatsinertut ilisarnaateqarpoq. Tassani pineqartoq tassaavoq illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaat ataatsimoorussatut pilersuinermit aqutissiakkut attavilerneqannginnerat.⁹ Taamaattumik ingerlatsivimmik sillimmatissamik ilalikkamik sumiiffiit ataasiakkaat tamarmik minnerpaamik ingerlatsivimmik ataatsimik innaallagissiornerup peqarput. Ingerlatsivimmit ingerlatsivimmut, aamma sumiiffimmit sumiiffimmut innaallagissiornerup annertusisinaanut periarfissat assigiinngiaarput. Qeqertami ingerlatsinerup innaallagissamik pilersuinerup eqaallisaanissaq killilersorpaa. Assersuutigalugu tamatuminnga pisariaqartitsinermik pilersoaqassappat, soorlu sumiiffimmi suliffinnik pilersitsinerit nassatarisaannik piaartumik

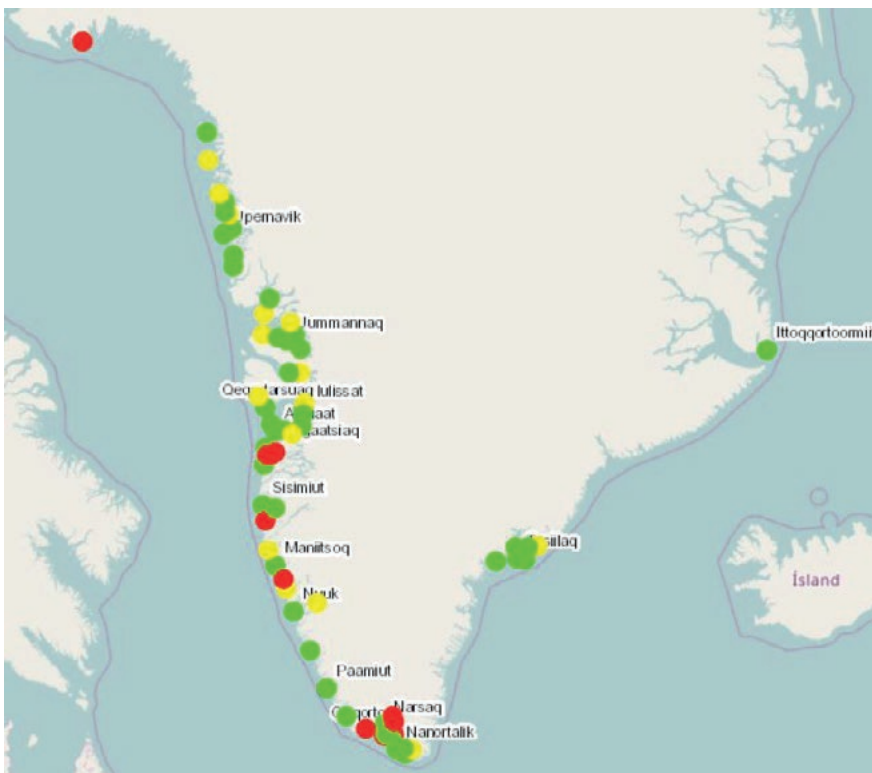
⁷ Suliffeqarfiit innaallagissamik kiassarnermillu namminneq pilersuutigisaat ilaanngillat.

⁸ Seqinermit imaluunniit anorimit il.il. nukissiuuteqarnermik tunngaveqartunik inuit namminneq ingerlatsiviinut tamakkiisumik paasissutissat pigineqannginnerat pissutigalugu inuit namminneq ingerlatsivii matumani tassaassapput inuit namminneq kissarsuutaat uuliatortut.

⁹ Pineqanngitsut kisiartaasut tassaapput Qaqortoq aamma Narsaq, tamarmik Qorlortorsuarmi Erngup nukinganik Nukissiorfimmit pilersugaasut.

tunisassiorsinnaassutsip annertusisinnissaa unammillerfiusinnaavoq. Qeqertami ingerlatsinermi pilersuinissamut killissaqartutut atugassarititat nassataraat pilersaarusernerup assupilussuaq pingaaruteqartuunera. Tamanna piffissamut sivikitsumut atuuppoq, Nukissiorfiit suliffeqarfiillu, ingammillu aalisakkanik suliffissuup akornanni naatsorsuutigisatut nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsineq aamma tunisassierneq pillugu ataqatigiissaariuqarluni. Aamma piffissamut ungasinnerusumut tamanna atuuppoq, tassani nukissiuuteqarnermik pilersuinermut aningaasaliinissamut aalajangiussarisat sumiiffinni ataasiakkaani nukissiuuteqarnermik atuinerup siunissami ineriartortinnissaanut piviusutut naatsorsuutigisanik tunngavilerneqassammata.

Ataani maannakkut (2016-ip naanera) Nukissiorfinnit pilersugarineqartunut najugaqarfinnut innaallagissiortutut ingerlatsivinni piginnaasanik takutitaqarpoq. Piginnaasanut killiffiusut aappalaartumik, sungaartumik imaluunniit qorsummik nalunaarsugaapput:

Ilusiliaq 11 Piumasarisanut naleqqiullugu maannakkut innaallagissamik pilersuiffinnit piginnaasat, 2016-ip naanera

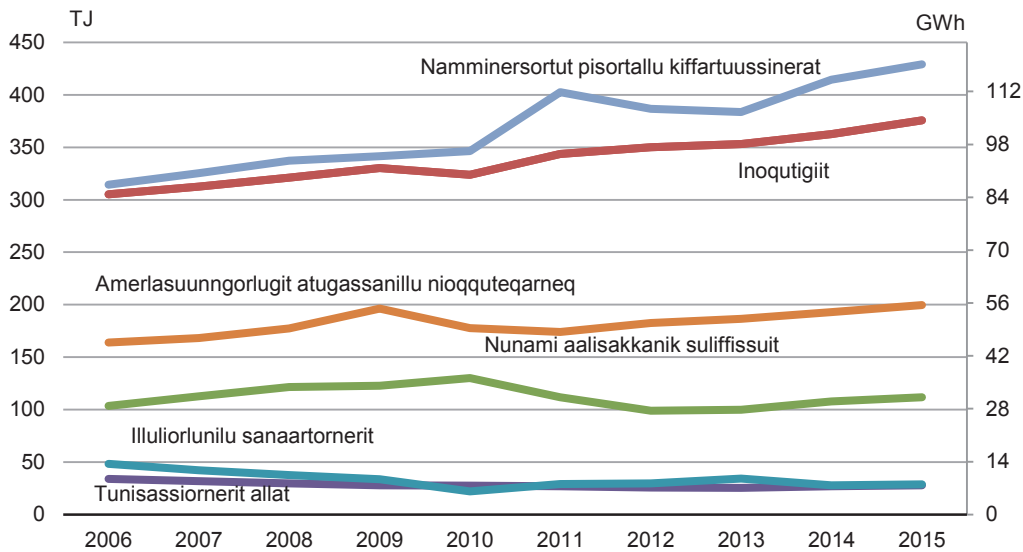
Annikitsortalikkat amerlanerit uani takuneqarsinnaapput:

- *AAPPALAARTOQ: Sinnilimmik piginnaasaqartoqanngilaq.*
- *SUNGAARTOQ: Sinnilimmik piginnaasaq killeqartoq atugassaavoq.*
- *QORSUK: Sinnilimmik piginnaasaq atugassaavoq.*

5.4. Suliffeqarfiit nukissiuuteqarnermik atuinerat

Inuussutissarsiornerit assigiinngitsut nukissiuuteqarnermik atuinerisa allanngoriartornerat ataani ilusiliaq 15-imi takuneqarsinnaapput. Aalisakkanik suliffissuup tamakkiisutut nukissiuuteqarnermik atuinerat 2006-imiilli annikitsunik allanngoralaarsimapput, ukiunilu kingulliunerusuni annikitsumik annertusiartuaarsimavoq. Taamaattorli sumiiffinni

ataasiakkaani nalinginnarmik aalisakkanik suliffissuarnut tunisaqarnermi annertuunik allanngoriaateqartoqassaaq, apeqqutaalluni aalisakkanik tunisassiornerup suliaqarfiunera imaluunniit suliaqarfiunnginnera.

Ilusiliaq 15. Atugarisanut agguataarlugit innaallagissamik kiassarnermillu inaarutaasumik atugaqarnerit
 Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

5.5. 2030-p tungaanut nukissiuuteqarnermik atuinerup allanngoriartornera

Ukiuni takkuttussani innaallagissamik kiassarnermillu pisariaqartitsinerup qanoq allanngoriartornissaa takussutissiiviginiarlugu nukissiuuteqarnermik atuinerup pingaernerutitamik siumut inissiissut suliarineqarpoq. Siumut inissiinerup takutippaa inuussutissarsiornermi suliffeqarfiit ineriartorneri inissisimaffigisaallu nukissiuuteqarnermik atuinerup aalajangiisuussasut. Inoqutigiit atugarisaat aalaakkaangaatsiassasut naatsorsuutigineqarput. Innuttaasut amerlanerit illoqarfinnut erngup nukinganik nukissiorfiusunut nutsissanerannik naatsorsuuteqarnermik nukissiuuteqarnermik ataavartumik atuneq sunniivigineqarpoq.

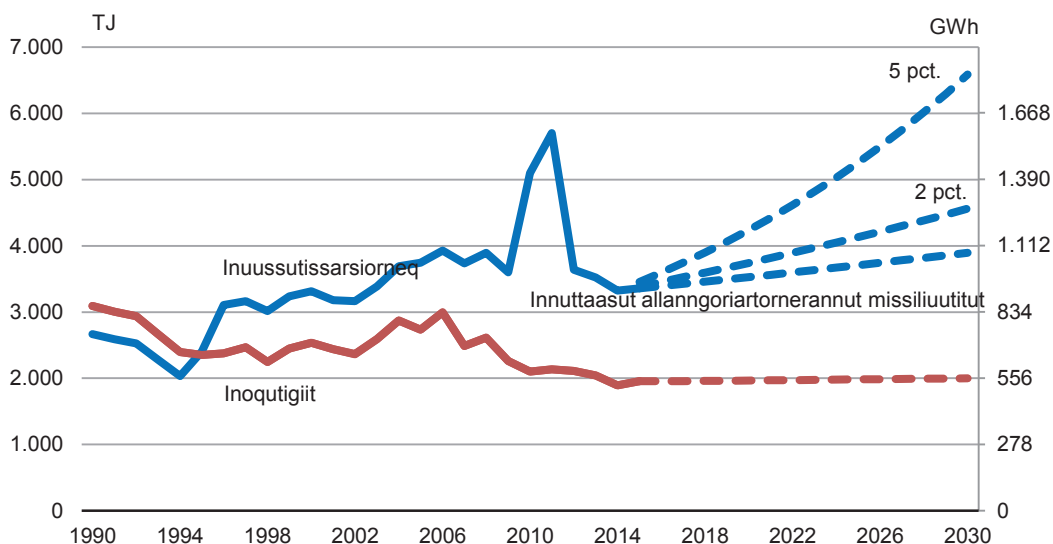
Innaallagissamik kiassarnermillu atuinerup siumut inissiineq Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasut amerlassusissaannut missiliuineranik, kiisalu innuttaasunut ataasiakkaanut innaallagissamik kiassarnermillu agguaqatigiissitatut atuinerup tungaveqarpoq.¹⁰ Siumut inissiineq 2030-p tungaanut inuussutissarsiornerit ineriartornerinut susoqarfinnut pingasunut suliarineqarpoq; 1) innuttaasut allanngoriartorneranik malittarinnittumik siuarsarnej, 2) siuarsarnej 2 pct.-iusoq, aamma 3) siuarsarnej 5 pct.-iusoq.¹¹ Naatsorsuinerup tungaviusut erseqqinnerusumik ilanngussaq 1-imi nassuiarneqarput.

2030-p tungaanut innaallagissamut kiassarnermullu tamakkiisumik nukissiuuteqarnermik atuneq annertusiartussasoq siumut inissiinerup takutippaa, takuuk ilusiliaq 16. Taamaattorli inuussutissarsiornerup tungatillugu siuariarnissamut naatsorsuutigisanik nukissiuuteqarnermik atuinerup allanngoriartornera annertuumik

¹⁰ Ukiuimoorutunumik nunamut tamarmut pilersaaruteqarnermi nassuiaatini atornerqartuni innuttaasut amerlassusissaannik missiliuut assinguvoq.

¹¹ 1991-imiilli 2,5 %-it sinnerlugit BNP-mi siuariarnertalinnik ukioqartarsimavoq ataasiakkaanik, kingullermik 2009-mi, siuariarneq 5,1 %-iulluni, aamma 2015-imi 2016-imilu 7 aamma 8 %-it akornannik siuariarnertalinni. Taamaattorli ukiuni amerlanerpaani BNP-mi siuariarnerup 2 %-it inortarsimavaa.

aalajangerneqassaaq, tamannalu 2010-mi aamma 2011-mi nunami uuliassarsiorluni ujaasinerup nassatarisaatut pinngortumit nukissiuuteqarnermik atuinermi annertuumik nikeriartoqarnerani takuneqarsinnaavoq. Inuussutissarsiornerup nukissiuuteqarnermik atuinera siulittuutigiiminaappoq, tamatumalu nassataraa ineriartorerup qanimut malittarisariaqarnera, taamaalilluni nukissiuuteqarnermik pilersuineq nukissiuuteqarnermik piunasaqarnermik malittarinnissinnaassamat.

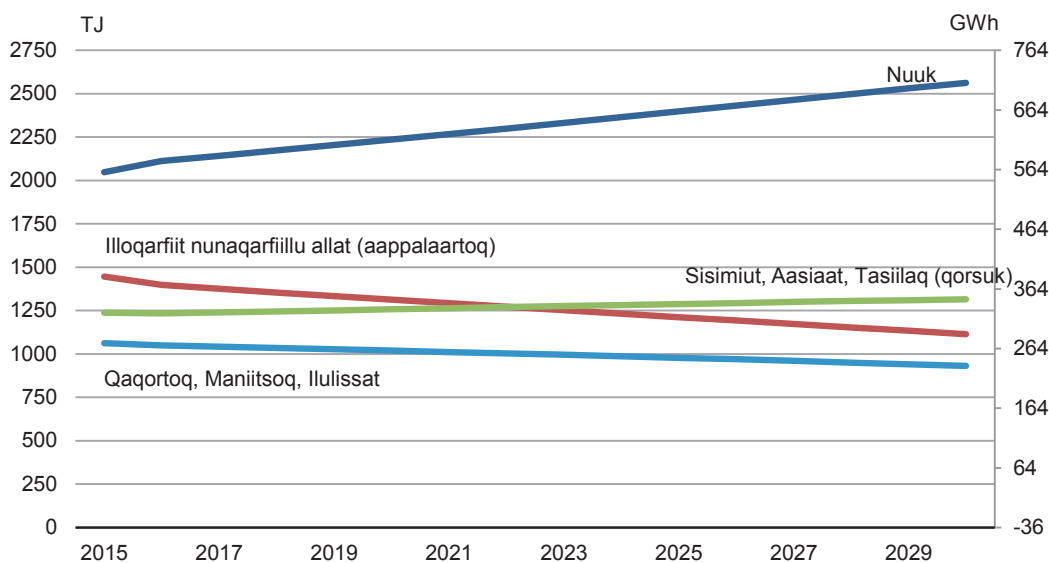

Ilusiliaq 16. 1990-2015-imut inaarutaasumik nukissiuuteqarnermik atuineq, 2016-2030-mut siumut inissiineramik ilanngussivigalugu

2030-p tungaanut inoqutigiit tamakkiisumik nukissiuuteqarnermik atuinerat tamaat isigalugu allanngorsimassannginnera naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna arlalinnik patsiseqarpoq. Illoqarfinni nunaqarfinnilu innuttaasunut ataasiakkaanut agguaqatigiissillugu nukissiuuteqarnermik atuinermi annertuumik assigiinngissuteqartoqarpoq. Tamanna siumut inissiinermit pingaaruteqarpoq, pissutigalugu Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup 2030-mut innuttaasut amerlassusaannik missiliuinerata annertuumik illoqarfinnut nutsertoqarnissaa takutimmagu. Illoqarfinnut erngup nukinganik nukissiorfeqartunut amerlanerit nunaqarfinniit nutserpata nukissiuuteqarnermik atuinerup qaffannissaa naatsorsuutigineqarpoq. Illuatungaanili sunniut taanna nunami innuttaasut amerlassusaasa tamarmiusup annikilliartuuartuussaneranik naatsorsuutiginninnerup nassatarisaanik atuinermi naatsorsuutigisamik appariarnermik assigiissaarneqassaaq.

Sumiiffiit assigiinngitsut akornanni allanngoriartorerne siumut inissiinerup assigiinngissutsit takutippai, takukkit ilusiliaq 17 aamma ilanngussaq 1. Nuummi nukissiuuteqarnermik atuinerup malunnartumik qaffannissaa naatsorsuutigineqarpoq, 2015-imi innuttaasut amerlassusaat 17.000-it missaannit 2030-mi 21.000-it sinnerlugit amerleriasasutut naatsorsuutigineqarmat. Illoqarfeqqani nunaqarfinnilu innuttaasut amerlassusaat nukissamillu atuinerit nalinginnarmik appariassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Naatsorsuutigisat taakku taamaallaat innuttaasut amerlassusaannik missiliuutaasumik tunngaveqarnerat oqaatigineqassaaq. Innuttaasut amerlassusaannik sunniisinnaasunik suliniutinik immikkut ittunik, soorlu mittarfiliornernik takkuttoqassaneranik missiliuutaasoq sianiginningilaq.

Ilusiliaq 17. Illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarlugit innaallagissamut kiassarnermullu nukissiuuteqarnermik atuinermik siumut inissiineq, 2015-2030. Saamiata aamma talerpiata tungaanni titarnerit napasut nukissiuuteqarnermik atuineq Terajoule'tut aamma Gigawatt'itut nal. akunnerinut takutitsipput.

Piffissami ataatsimi Nukissiorfiit nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunisassiarisaata qaffariarsinnarluni appariaqqissanera siumut inissiinerup takutippaa. Ullumikkut atungisamik piginnaasaqarfiusuni sumiiffinni erngup nukinganik nukissiorsinnaassutsimik annertunerusumik atugaqarnissamik illoqarfinnut erngup nukinganik nukissiorfilinnut nutsertoqarnerup periarfissinera tamatumunnga patsisaavoq. Taamaattorli nukissap ataavartup annertussusaa annertusiartuinnassappat erngup nukinganik nukissiorfiit allinissaannut aningaasaliissutit, imaluunniit erngup nukinganik nukissiorfinnik nutaanik sanaartornerit, aamma/imaluunniit ataavartutut nukissiorfittut ingerlatsiviit sinnerinik sanaartornerit pisariaqartinneqassapput. Nuummi Sisimiunilu, innuttaasut annertunerpaamik amerleriarfiunissaannik naatsorsuuteqarfiusuni, erngup nukinganik nukissiorfiit piffissani aalajangersimasuni piginnaassutsimikkut killissartik ullumikkut tikereertalereerpaat. Tamanna ilutigalugu Ilulissani innuttaasut amerlassusaat ikilerialaassasut naatsorsuutigineqarpoq, tamaani Paakitsumi erngup nukinganik nukissiorfik sinnilimmik piginnaasaqartuulluni.

5.6. Siunissami nukissiuuteqarnermik pilersuinerimi teknologiimi periarfissat nutaat

Nukissiuuteqarnermut suliaasaqarfiup iluani teknologiimi ineriartorneq, aamma qaqugumulluunniit ingerlanneqartutut tunisassiorfinnik siammarterivinnillu nutarsaasarneq, aammalu tamatumunnga qanoq atugaqarnerput siunissami nukissiuuteqarnermik ataavartumik sorlermik pissarsiaqarsinnaanitsinnut assut pingaaruteqarpoq.

Nunami maannakkut nukissiuuteqarnermik aqqissuussamik, qulimiguulimmit isigatut oqaluttuarisaanikkut maannakkullu pilersuinerup ilusaa teknologiimi ineriartornermut naleqqiunneqarsinnaanera pillugu nalilersuisussamik Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermit Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik misissueqqissaarnermik aallartitaqarpoq. Tassunga ilaatigut ilaavoq illoqarfiiit nunaqarfiillu kabelinik teknologiimik nutaalamik aamma/imaluunniit napparutini sarfap aqquteqarfiinik atugaqarluni attavilersuisinnaaneq, taamaalilluni nukissiornermi aqqissuussineq eqaannerusooq sunniuteqarnerusorlu anguneqarsinnaaniassamat.

Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnermik pilersuinermik nutarsaanermiippat maannakkut ingerlatsiviusunik pitsannngorsaanerit, soorlulusooq ataavartunik nukissiorfinni nutaani, imaluunniit imermik tunisassioriaatsini aningaasaliinerit. Inuiaqatigiinnut tunngatillugu isikkivik isigigaanni nukissiuuteqarnermik pilersuinermik sianisaartumik anguniagaqarfilikkamillu pitsannngorsaallunilu nutarsaanerit inuusutissarsiornermi ineriartortitsinermik

aamma atuisartuni inuinnarni tapersersuissapput. Nutarsaanissamut periusissiami periutsiniipput ataavartumik nukissiorfiit aamma teknolooiti nutaat saqqummiunneri, tunisassiorfiusumi soorlulusooq siammarterisarfimmi namminneq ingerlatittut aqqissuussivinnik pitsaanerumik atuinert, ilaatigullu tunisassiarisamik nukissiuuteqarnermik imaluunniit erngup annertussusianik pitsaanerumik atuinert – assigalugu nukissap aqqaanni il.il. annaasanik annikillisaaneq.

5.7. Nukissiuuteqarnerup attaveqarfiisa atassusersinnaaneri

Nunap ilaani, tassani ilaallutik Nuuk, Maniitsoq aamma Sisimiut nukissiuuteqarnermik pilersuineq maannakkut ilaatigut Kangerluarsunnguami aamma Sisimiuni erngup nukinganik nukissiorfik aqqaatigalugu, ilaatigullu Maniitsumi nukissiorfimmit pilersuinnikkut ingerlanneqarpoq. Illoqarfinnut ataasiakkaanut tamanut pilersuineq tunngasuutitaavoq, attaveqarfiusut akornanni atassusiinermik pileritsisoqarsimannginnera pissutaalluni. Taamaalilluni taaneqartakkatut Qeqertami pisutut ingerlatsineq pineqarpoq. Ingerlatseriaaseq taanna illoqarfinni ataasiakkaani pilersuinermik isumaginnippoq, isigisassamili annertunerusumi nukissiuuteqarnermik pilersuinerit ataatigissinnerisigut amerlanernik pitsaanerpaanngorsaanissamut periarfissaqarpoq. Illoqarfinnut pingasunut tamanut ataatsimoorussamik attaveqarfiliornep ilaatigut nassatarissavaa annertuumik ingerlatsinermi iluaqtissartanik pissarsisoqarsinnaanera, kiisalu maannakkut atugaqarnerup ilusaanut naleqqiullugu ingerlatsivik (-viit) soorleq (-liit) malillugit anguniagaqarfilikkatut innaallagissamik tunisassiortoqalerluni. Taakku saniatigut aningaasaqarinnikkut annertuumik iluanaaruteqarnermik nassataqartitsissaaq, Maniitsumi dieselitortut innaallagissiorfiup ingerlannissaanik pisariaqartitsineq atorunnaassamat, nukissiuuteqarnermik annertuumik ingerlatitsinissamut attaveqarfigisamik peqartoqalerneq pissutigalugu, aammalu ungasissumit kiassarnertut iluseqartumik Sisimiuni nukissiuuteqarnermik tunisinermi annertusaanissamut periarfissanik pileritsisoqarpat, suliffissuarnut annertunerusumik tunisisoqarsinnaalerluni. Illoqarfinnik taakkuninnga pingasunik atassusiinernep aamma attaveqarfimmi annertunerusumik aserujaassusermik nassataqartitsissaaq, attaveqarfiusumi akornusersuinermik pileritsisuunatik ataavartunik nukissiorfiit allat atorneqarsinnaalerlutik, ingammik anorimit nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq.

Sumiiffimmi pineqartumi naatsorsuutigisatut ineriartortitsinermik, ilaalluni illoqarfimmi pingaarnersami naatsorsuutigisatut innuttaasut amerleriarnissaannik, imaluunniit ingammik Maniitsup eqqaani sumiiffimmi inuussutissarsiornermi periarfissanik annertuumik ineriartortitsinermik maannakkut tunisassiorsinnaassutit ikiorsiisuunngillat. Kingullertut taasamiissinnaapput assersuutigalugit aatsitassarsiorfik ataaseq imaluunniit amerlanerit (savimineq, nikkeli il.il.), aamma aluminiuliorneq, soorlulusooq Sermersuup tungaanut sumiiffiit tunuaniittut ilarujussuini paasissutissanik ingerlatsiviit atorsinnaallutik. Pineqartut tassaasinnaapput atuisartut annertuumik angissusillit, piffissami sivisunerusumi tassaasussat pisisartut nukittullutillu aalaakkaasut.

Taamaalilluni annertunerusumik nukissiuuteqarinnikkut piginnaasaqarnermik pisariaqartitsineq tassaavoq unammillerfissaq ilisimaneqartoq, ukiut arlallit sivikinnerit iluanni iluarsiissutissanik nassaarinniffiusussaq. Ukiut arlallit sivikinnerusut iluanni nunap ilaani aatsitassarsiornermik, taamatullu tunisassiornermik aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffiit aallartisaanissaanut ilaatigut pitsaasunik ilimanaatit takuneqarsinnaapput. Nunarsuarmi tamarmi nukissiuuteqarnermik pilersuinerinik aalaakkaasunik, siulittuutigineqarsinnaasunik aamma ataavartunik annertuumik pisariaqartitsisoqartoq takuneqrasinnaavoq, taakkunani paasissutissat amerlassusaannik annertooujussuarnik isumaginninnissanut paasissutissanik ingerlatsiviliortoqarsinnaalluni.

Inuussutissarsiornermi iliuuserisanut nutaanut imaluunniit pioreersunut nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsinermik matussusiinissamut erngup nukinganik nukissiorfiliortoqarsinnaavoq, ukiumut GWh-inut 2.500-5.000-it akornannik tunisassiorinissamut periarfissanik ilisimasamik peqarpat, tamannalu assingaa Nuup eqqaani Kangerluarsunnguami nukissiorfimmi maannakkut annertunerpaamik tunisassiarisap 10-20-eriaataata missaa.

Ilaatigut maannakkut pilersuisarfinnik, aamma sumiiffimmi erngup nukinganik nukissiorfittut nutaatut piukkunnaateqartut attavilersorneri silaannakkut sarfap aqqaatanik ileqquliussatut periuseq atorlugu, nunap pissusaani aamma silap pissusaani pissutsit soqtiginagit ingerlanneqarsinnaapput. Inuiaqatigiinnut

aningaasaqarnikkut illersorneqarsinnaaneruffiini immami kabelit aqutigalugit attavilersuinissaq allatut qinigassaralugu toqqarneqarsinnaavoq. Nunami silaannakkut sarfap aqputaa 132 kV-inut annertussusilikkamik pilersitsinermut aki kilometerikkaanut 2-mit 3 mio. kr.-t tungaannut akeqassaaq, kangerluit ikaarlugit aningaasartuutaasut ilanngunnagit naatsorsugaalluni. Tamanna immami kabelilersuilluni iluarsinermut naleqqiullugu annikinneerarsuuvooq, kangerlunnilli ikaarsinermut, qaqqanut portusuunut il.il. tunngatillugu allanik unammillerfissaqartitsivoq, kiisalu aamma avatangiisinut akuersissuteqarfiussaaq.

Alliliinermut periarfissanik, aamma sumiiffimmi erngup nukinganik nukissiorinissamut piukkunnaatit annertuut sanaartornissaannut 2017-imi aasap ingerlanerani GEUS-imik suleqateqarluni piviusumik nassuiaasiortoqarpoq.

Tamatuminnga ingerlaqatigitamik pilerisaarineramik atortussiat, assersuutigalugu paasissutissanik ingerlatsivittut il.il. ittunik tunisassiorfissuarni piukkunnaateqartunik nutaanik aggersaanissamut pilerisaarineranut tunngavigissatut atorineqarsinnaasut suliarineqarput. Ilanngullugu sumiiffimmi aatsitassarsiornermik suliarisanik isumaginnittunik attuumassuteqartut inuussutissarsiornermik ataqtigiissaarineramik ataatsimeeqatigiittuarnerit ingerlanneqassapput.

5.8. Aqutsinermut aqqissuussanik digitaliseeriineq (smart-grid)

IT-mi iluarsissutinik nutaalianik tamatigoortumik atuneq nukissiornermut atatillugu IT-mik aamma atuinissamut annertuunik periarfissanik ammaavoq. Nukissiuuteqarnermut immikkoortortaqaqfimmi siuarsakkanik misissuineramik nakkutilliinermillu aqqissuussaasunik ilanngussuinerit iluserisanik ingerlatsinernillu pitsaanerpaangortitsisinnaammata nukissiornermi pitsaanerpaamik ingerlatsinissamik annertuunik periarfissanik ammaapput. Tamatumunnga patsisaasoq tassaavoq qitiusumik siammakkamillu paasissutissat katersornissaannik digitaliseeriinerup (qarasaasiakkut ingerlatsinerup) pitsaasunik periarfissaliinera. Tamatuma ilaatigut pilersuinerup isumannaatsuussusaa nukittorsassavaa, soorlulusooq sarfap aqputaanni kukkussutaasunut imaluunniit ajoqusertoqarneranut tunngatillugu akissuteqarfissamut piffissaq annikillisinneqarsinnaalluni.

Digitaliseeriilluni iluarsissutinik ineriartortitsineq ingerlalluarpoq, siunissamulli tunngatillugu sumi tamarmi smart grid'imik aqqissuussiviup tamarmiusup ineriartortillugulu atuutsilernissaanut isumalluutitik annertuunik pisariaqartitsissaaq, Nukissiorfiit ingerlatsiviisa sumiiffigisaasalu tamarmiusut akornanni fiberkabelit inissitsiterneqartussaammata.

5.9. Anorimit nukissiuuteqarneq

Ukiuni kingullerni anorisaatinik teknologii assut sukkassusilimmik ineriartortitaasimavoq, taamaallutik maannakkut Danmarkimi anorisaatit nunami nukissiuuteqarnermik pilersuinermi akikinnerpaat ilaannik tunisassiulerlutik. Danmarkimi ulloq 31. december 2015-imi piginnaasaq tamakkiisooq katillugu tassaavoq 5.070 MW. Taakkunaniipput 3.801 MW nunamiittut, immamilu 1.269 MW-it¹².

Issittup nunartaani CO₂-mut sunniuteqanngitsumik innaallagissiornermut anorisaatit aamma malunnartumik ilapittuuteqarsinnaanerit Canadamit aamma Alaskamit assersuutit takutippaat. 2018-ip ingerlanerani Nukissiorfiit Kalaallit Nunaanni sumiiffinni arlalinni anorimik uuttortaanerit aallartisarniarpaat.

Vindmøllernes fremtid i Grønland forventes i de kommende 10 år at følge to mulige scenarier:

Kalaallit Nunaanni anorisaatit siunissaat ukiuni qulini takkuttussani siunnerfiusinnaasut marluk malittarissagaat naatsorsuutigineqarpoq:

- Dieselgeneratorinik ingerlatsiviit, erngup nukinganik, seqinermit nukissamit il.il. nukissiuuteqarnermut ingerlatseqataasunik illoqarfinnik, soorlu Sisimiunik, Maniitsumik Nuummillu pilersuisut anorisaatit angisuut nutaaliat

---

¹² 2016-imi februaarimi Danmarks vindmølleforeningip killiffigisaq pillugu allakkaa

(2 MW-init). Sunniutaannik oqimaaqatigiissaarinerit ungasissumit kiassaasarfimmit/akkumulatortankini el-patronit atorlugit pissaaq.

- Najugaqarfinni mikinerusuni kraninik angallattakkanik atuinani nappartinneqarsinnaasunik napasulianik nappartittakkani anorisaatit mikinerit (100 kW angullugit). Sunniutaannik oqimaaqatigiissaarinerit orsussaasivitsigut aamma kiassarnermut el-patroninik sunniivigeqatigiissillugit piumaarput, ilanngullugu dieselitortumik generatorimik ingerlatsivik nutaaliaq. Piffissani atorsaasoqarfinni orsussaasivik pissutigalugu nunaqarfik anorisaatinit 100 %-imik pilersorneqarsinnaassaaq.

5.10. Kiassarnermut pumpit

Kiassarnermut pumpit qaqqamit, silaannarmit imaluunniit immap ernganit kissassutsini appasissuni kissarnek atorsinnaavaa, kissassutsinullu atorsinnaasunut allanngortissinnaallugu. Kissassimaffiusup (qaqqami, silaannarmi imaluunniit immap erngani) kissassutsini atugassarisatullu kissassutsip akornanni assigiinngissuseq annikiliartortillugu kiassarnermut pumpip sunniutaa pitsanngoriartortarpoq.

Immap ernganit kiassarnermut tunisassiertut kiassarnermut pumpip sunniuteqarsinnaassusaa (COP) faktor 3-miissasutut naatsorsuutigineqarpoq, isumaqarluni sarfaq 1 kWh kiassarnermut pumpe 3 kWh-nik kissarnermik ingerlataqartilerlugu atorneqarsinnaaneramik.

Assersuutigalugu Nuummi el-patroninik atuinermut taarsiullugu kiassarnermut pumpinik atuinerit Kangerluarsunnguamit sarfap annertussusaata assinganit annertunerusumik kiassarnermik tunisassiornermik nassataqartitsisinnaavoq.

Kangerluarsunnguup allinissaanut pisariaqartitsineramik, imaluunniit anorimit/seqinermit ataavartutut nukissiorfinnit allanit pilersitsineramik kiassarnermut pumpit piukkunnaatilimmik unammillersinnaapput, imaluunniit taakku suliarinissaannik kinguartitsisinnaallutik.

5.11. Gasturbinit brintimik ingerlatillit

Gasturbinit brintimik ingerlatillit tassaapput periuseq nutaajungaatsiarlunilu issittoqarfinni nukissiuuteqarnermik sumiiffimmit ataatsimit allamat nuussinissamat atorneqarnissaanik misilerarneqarsimangitsoq.

Gasturbinit brintimik ingerlatillit suli ineriartortitaapput, taakkulu iluatsissappata taakku ajornangippat najugaqarfinni mikinerusuni erngup nukinganik nukissiornermit pilersuisoqarfiunngitsuni siunissamat tunngasumi najoqqutassiami ilaatinneqarsinnaassapput.

5.12. Aalamit turbinit

Eqqakkanik ikuallaasarfimmit atatillugu imeq aalanngortillugu kiassarneqarnissaanut periarfissaqarsinnaavoq.

Tamatuma kingornatigut innaallagissiorterlugu aalap turbine ingerlatilersinnaavaa. Kiassagaq sinneruttoq ungasissumit kiassarnermut atugarineqarsinnaassaaq. Kalaallit Nunaanni piffissami matumani eqqakkanik ikuallaasarfimmit aalamit turbininik ingerlatsinissanut sanaartugaanngillat. Tunisassioriaaseq taanna ingerlanneqarsinnaatilerlugu ingerlatsiviit allanngortiterlugit sanaartorneqartariaqassapput.

5.13. Seqerngup nukinga

Seqerngup qaamarnganik tigooraassutit anorisaatitulli maannakkut dieselitortunit innaallagissiorfinnit imaluunniit erngup nukinganik nukissiornermit innaallagissamik pilersuinermit ilassutitut atuussinnaapput.

Siunissami ataavartutut nukissiuuteqarnermut suliniutini seqerngup qaamarnganik tigooraassutinik annertunerusunik sanaartorerit illoqarfinni imaluunniit nunaqarfinni ilassutitut innaallagissamik pilersuinermit tulluartsuussinnaassanera sammeneqartuassaaq.

Igalikumi akulerussilluni ingerlatsiviup ilaatut seqerngup qinngornerinik tigooraassutit atornerqarput, taakkulu anorip imaluunniit erngup nukinganut qinigassatut allatut imaluunniit ataqtigiissitatut Aasiaat aamma Qasigianguit pilersornissaannut atorsinnaanissaat isumaliutigineqarsimapput.

Nunami maani seqerngup qinngornerinik tigooraasarfiornikkut seqerngup qinngorsimasarnerata ukiup ingerlanerani allanngortarnera sianigineqassaaq. Seqerngup qinngornerisa qiversimanagerat assigiinngiiaarpoq – ingammillu sumiiffinni avannarpasinnerpaani – aasaanerani seqerngup qingornerinik tigooraasarfinnit annertuumik tunisassiorqassaaq, paarlattuanilli ukiuunerani soqarpiassanani. Taamaattorli toqqorsinnaanermut periarfissanik, soorlu batteriinik seqerngup qinngornerinik tigooraasarfiit ataqtigiissinnerisigut matussusiinnaaneq annertusarneqarsinnaavoq. Periarfissaq alla tassaavoq ukiup ingerlanerani seqerngup qinngornerinik tigooraasarfiit qiversimanagerannik allanngortitsinnaasumik ingerlatsiviliornissat.

Ukiut kingulliunerusut iluanni suliffeqarfiit illuutaasa inuillu namminneq illuisa qalianni inississukkanik seqerngup qinngornerinik tigooraasarfeeqqat atornerat assut siuariarsimavoq. Nukissiuuteqarnermik suliasaqarfimmut siamasissumik soqtiginnittoqarnera, aammalu suliasaqarfiup ineriartortitaanerani inuit namminneq aamma suliffeqarfiit suliaqarfigalugu peqataaqataanerat assut iluartaavoq. Aammali nassataraa ataavartumik nukissamut aningaasaliissutit suliaqartunut amerlanernut siammarterneqarnera. Taamaattorli pisortat pigisaannik aamma inuit namminneq pigisaannik ataavartutut nukissiorfiusut akornanni agguataartoqarneq siammarternerlu nalilersuiffigissallugu pisariaqarpoq. Inuit namminneq pigisaannik ingerlatsivinnik annertunerusumik sanaartorneq pisoqarfiusut kingunerpiaanni pisortat innaallagissamik pilersuinerannut tunngaviusumik neriusinnaavoq, tamanna suli pilersuinissamik pisussaaffigisamik peqqusiffiusummat, tamatuma allat tamaasa allanngortinnagit nassatarissallugu Nukissiorfiit tunisassiorfiusunik soorlulusooq siammarterisarfinnik attassisariaqarneranik. Taamaalillutik ingerlatsivinnik taakkuninnga ingerlatsiuarnermut, aserfallatsaaliuinermut sanaartornermullu aningaasartuutit pisisartunut ikinnerusunut siammartiterneqassapput, nassataralugu atuisartunit akiliutaasartup qaffatsinneqarnera.

5.14. Eqikkaaneq

Suliffissuit nukissiuuteqarnermik ataavartumik pilersornerinut atatillugu Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaataasut annertuut niuernikkut atornerqarsinnaassanerat naliliiffigineqarpoq. Assersuutigalugit tassaasinnaapput paasissutissank ingerlatsivinni aamma siunissami suliffissuit suliniutaannut nukissiuuteqarnermik pilersuinerit. Nunarsuarmi tamarmi siammartitersimasunut nikeriarnermillu inissiisartunut suliffeqarfinnut angisuunut amerliartuinnartunut nukissiuuteqarnermik ataavartumik pilersorneqarneq tassaavoq pinngitsuugassaangitsutut piunasaqaat, minnerunngitsumik suliffeqarfiup suussusaanik pilerisaarisarnernut – "branding"-imut – atatillugu.

Imaaliallaannaq piukkunnartoqarfiit annerpaat tikinneqarsinnaalluarnerpaallu illoqarfiit Sisimiut, Maniitsup aamma Nuup akornanni tunuannilu sumiiffimmiissasut nalilersorneqarput. Misissueqqissaarinerup aallartinneqarsimasupo, Alcoamit paasissutissanik ilisimaneqareersunik ilalersuisup 650 MW-it missaat tikillugit ataavartumik nukissiuuteqarnermik pilersuiviliortoqarsinnaasoq takutippaa. Soorunami ilaatigut erngup nukinganik nukissiorfinni, ilaatigullu sarfap aqutaani annertuumik aningaasaliisoqartussaassaaq, tamannali immikkoortunut aningaasartuutit inernerisaasut naammattumik appissumi inissisimassappata tunisassiorfiusumut ingerlatsinermi aningaasaqarnikkut soqtiginaateqarsinnaavoq.

Sumiiffimmi pissuseqataani nukissiuuteqarnermik pilersuinerinik ataqtigiissitsinerit ileqqorisatut atortakkanik aamma Kalaallit Nunaanni ilisimaneqartunik silaannakkut sarfarmut aqqutit atornerisigut naammassineqarsinnaapput. Immami kabelilersuinerinik teknologii iluani ineriartornerup nutaanerpaap suli pitsanngorsineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, aamma isorartussutit takinerusut aqqusaarlugit nukissiuuteqarnermik annertuumik nuussinnaanissamut pilersuisarfittut immikkoortortat sinnerisa ilaanni aamma pisariaqartitsisoqassamat. Piffissamut ungasissumut teknologii taanna, ajornangippat silaannakkut sarfarmut aqqutinik ataqtigiissitsilluni

Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaassasutut isigineqarpoq. Matumani ingammik kangerlunnik ikaarsinerit, sumiiffiit tikikkuminaatsut il.il. eqqarsaatigineqarput.

Nukissiuuteqarnermik ataavartumik atuneq annertusisimavoq, Kalaallit Nunaatali nukissiuuteqarnermut pilersuinermit uuliamik nunamut eqqussuinermik pisariaqartitsiunnaarnissaanut suli aqut takingaatsiarpoq. Ukiuni takkuttussani Nukissiorfiit nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunisassionera 30 procentpointinik sinnerlugit annertusissaaq, tassalu nukissiuuteqarnermik qorsummik 100 pct.-inik atuinissaq pillugu naalackersuinikkut anguniagaat piviusunngortinneqassappat. Inuussutissarsionernik ineriartortitsinermik tapersersuillunilu siuarsaasumik piffissamut ungasissumut aningaasaliinissamut pilersaarussiaq, aamma akit inissisimaffiisa piffissap ingerlanerani annikilliaruaassanerani qulakkiisussaq pisariaqartinneqarpoq.

Pilersuineq tamarmiusutut nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunngaveqarnerulernera qulakkeerniarlugu inuit namminneq kissarsuutaannit uuliatortunit ataatsimoorussatut kiassarnermik, nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunngaveqartumik taarsiinissamut annertuumik iliuseqarnissaq pisariaqarpoq. Tamaani annertuumik piukkunnaateqartoqarpoq, ingammik illoqarfinni.

Nukissiuuteqarnermik atuinerup siumut inissinnerata takutippaa inuussutissarsionerup ineriartortinneranit nukissiuuteqarnermik atuinermi allanngoriartorneq annertuumik pisariaqartitsisoq, aammali nunami namminermit nutserartoqarnermit nukissiuuteqarnermik pilersuinerup naleqqussarnissaanik takutitsilluni.

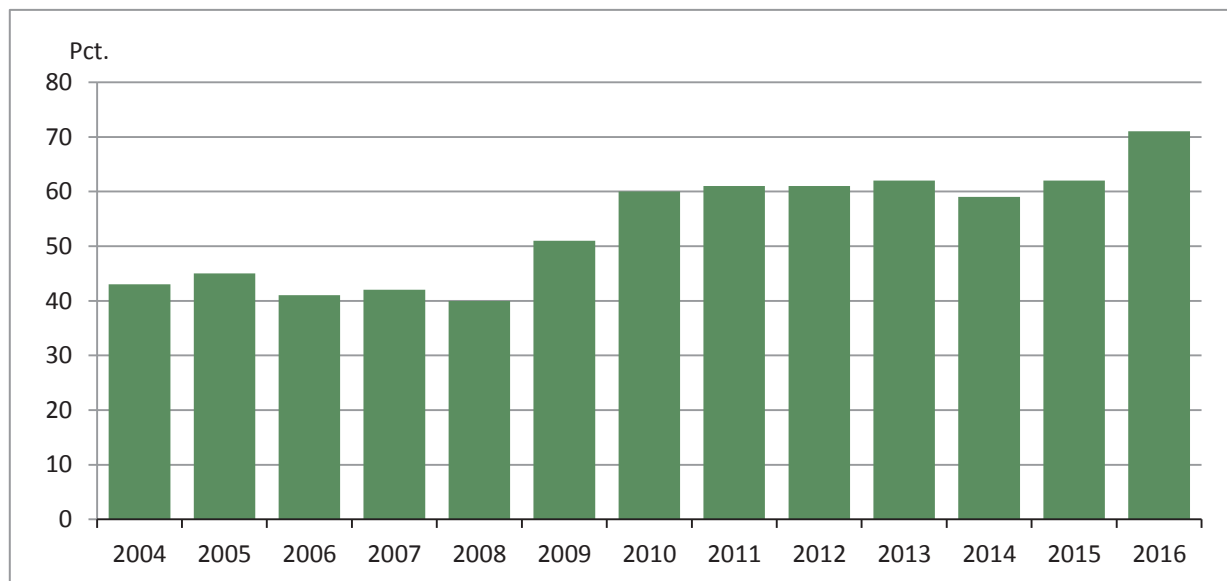
Siunissami nukissiuuteqarnermik pilersuineq nutarsarneqarsinnaallunilu annertunermit eqaallisarneqarsinnaavoq, taakkuppullu pilersuinermit isumannaatsuunermit inuussutissarsionerillu ineriartortinnerinut iluaqutaasinnaasut. Isumaliutersuutitut imaatigut kabelimik pilersitsisoqarsinnaavoq, Kitaanilu qeqertami ingerlatsinermit taarsiissutaasinnaavoq. Taamaattorli suliniut taama ittoq aningaasartuutinik (assorujussuaq) annertuunik nassataqassaaq, taamaallaallu tulluurtuussaaq tamanna ilutigalugu erngup nukinganik nukissiorfinnik nutaanik, anginerusunik sanartortoqassappat, taamaalilluni innaallagissamik annertunerusunik tunisassionissaq periarfissaalerluni. Suliassaqarfimmi annertuumik teknologiimi ineriartortitsisoqassappat suliniutip ingerlateqqinnissaa immikkut ittumik pingaartuulersinnaavoq, imaluunniit Kalaallit Nunaanni inuussutissarsionermit niuerfigisaq annertunerusoq inississorpat, tassungalu atatillugu namminersuutigisamik erngup nukinganik nukissiorfimmik anginerusumik, aamma illoqarfinnik arlalinnik pilersuisinnaasumik sanaartortoqarluni.

6. Nukissiuuteqarnermut immikkoortoqarfiup nutarsarnera – Erngup nukinga

Erngup nukinganik atuinissamut periarfissarpasuit tassaapput nunamut assissaqanngitsumik naleqarluartumillu isumalluutissat. Ukiuni takkuttussani erngup nukingata atugarinera annertuumik allissassallugu Naalackersuisut takorluugaraat. Nunami tamarmi tamatuma nukissiuuteqarnermut akit aalaakkaasut inuussutissarsionermilu ineriartortitsuarneq qularnaassavai. Taamaattumik erngup nukinganik nukissionissamut nunami piukkunnaaterpassuit misissorneqarlutillu atorneqassapput. Najugaqarfiit anginerit mikinerillu pilersussavaat, tamannalu ilutigalugu suliffeqarfiit aningaasaliissutillu pilerinartunngortissassallugit.

Ullumikkut nukissiuuteqarnermik pilersuinermi erngup nukinga tassaavoq nukissiuuteqarnermi ataavartuni pingaarnepaaq, siunissamullu suli annerusumik atorneqartussaq. 2016-2018-imi Naalackersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi takuneqarsinnaasutut Aasianni, Qasigiannguani, Maniitsumi, Paamiuni aamma Nanortalimmi erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut suliniutit aallartissarnissaannut periarfissanik misissuinissaq Naalackersuisut kissaatigaat. Aamma erngup nukinganik nukissiorfioreersut allineqarnissaat pillugit pilersaaruteqartoqarpoq, kiisalu najugaqarfinnut mikinerusunut amerlanernut erngup nukinganik nukissiornermit pilersuinermik pilersitsinissaq pilersaarutaalluni.

Nukissiorfiit tunisaani erngup nukingata annertussusaata allanngoriartornera Ilusiliaq 18-imi takuneqarsinnaavoq. 2015-imi tunisanit erngup nukinganik nukissiaq 62 pct.-iuvoq. 2016-imi Nukissiorfiit innaallagissamik kiassarnermillu pilersuinerani erngup nukinganik tunngaveqartutut tamanna 71 pct.-inut annertusivoq.¹³

Ilusiliaq 18. Nukissiorfiit innaallagissamik kiassarnermillu tunisineranni erngup nukinganit nukissiornerup annertussusia.

Najoqutaq: Nukissiorfiit

6.1. Erngup nukinganik nukissiorfiit tallimaapput, amerlanernullu piukkunnaateqartoqarpoq

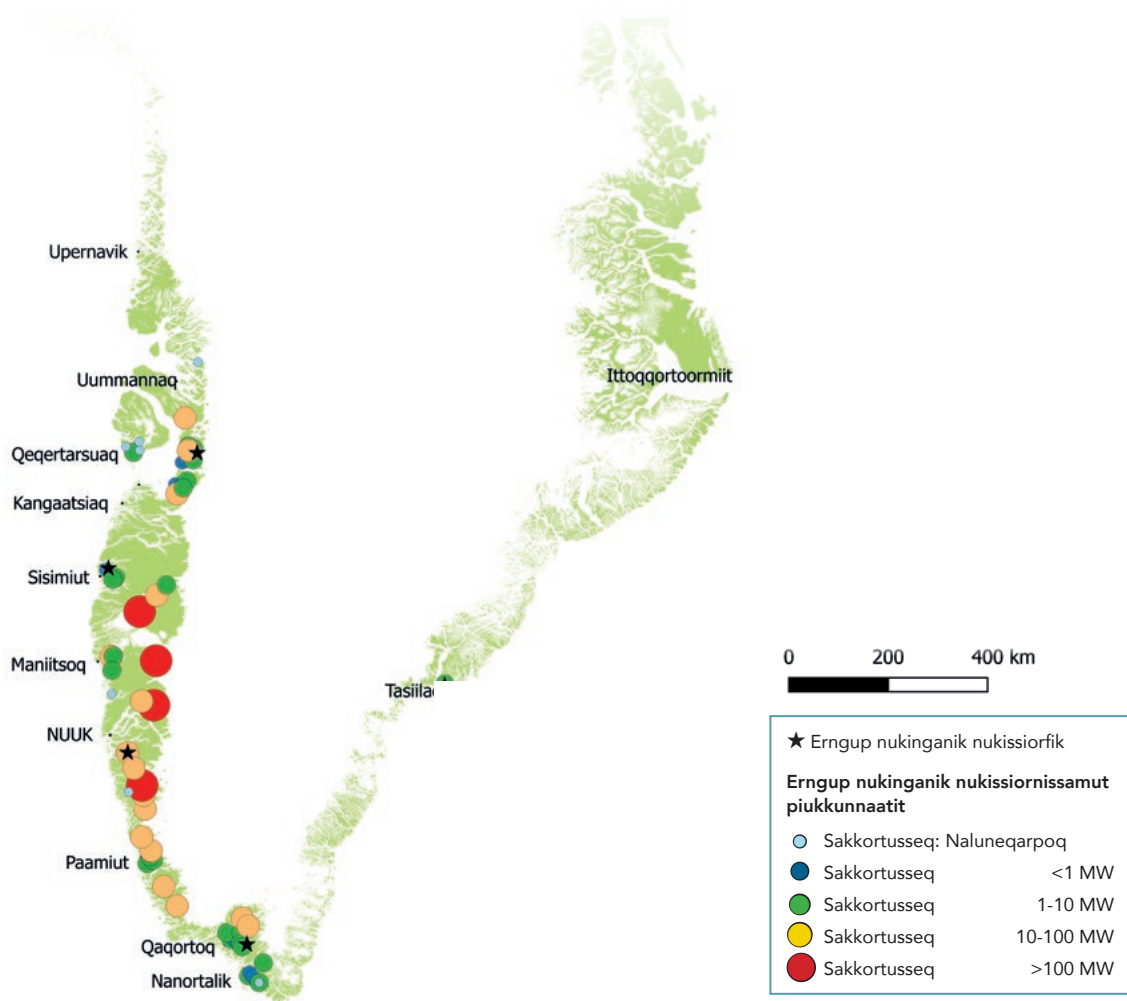
Erngup nukinganik nukissiorfinni nukissiuuteqarnermik tunisassionissamut piukkunnaataasoq annertoqaaq. Ataani (ilusiliaq 19) nunap assingata maannakkut erngup nukinganik nukissiorfiit aamma ullumikkut ilisimaneqarlutillu nassuiarneqartut erngup nukinganik nukissionissamut piukkunnaateqarfiusut ataatsimut nalunaarsorpai. Sulisaatsikkut tamatigut sumiiffinni ataasiakkaani erngup nukinganik nukissiorfiliorneq teknikkikkut inuiaqatigiinnilu

¹³ Nukissiorfiit (2017), *Ukiumoortumut naatsorsuutit 2016*, qupp. 9.

<https://www.nukissiorfiit.gl/wp-content/uploads/2017/06/Nukissiorfiit-%C3%A5rsrapport-2016-DK-final.pdf>

aningaasaqarnikkut tulluartaunersoq nalilersorneqartuartaassaaq.

Piukkunnartut anginerpaat, ilisimaneqartut qulit piffissami matumani atorneqanngillat. Sumiiffinit najugaqarfiusunit ungasissumiinnerat tamatumunnga patsisaavoq, illoqarfinnilu qaninnerpaani pisariaqartitsinerit sanaartornermut aningaasartuutit matussusernissaannut naammangillat. Erngup nukinganik nukissioernissamut piukkunnaateqarfinnut qanittumut suliffeqarfiit inississappata pissutsit taakku sunniivigineqarsinnaapput.

Ilusiliaq 19. Erngup nukinganik nukissioerniit, aamma erngup nukinganik nukissioernissamut piukkunnaatillit ilisimaneqartut

Najoqqutaq: Asiaq. Erngup nukinganik nukissioernissamut piukkunnaatit pillugit annikisortalersukkat amerlanerit una aqutugalugu misissorneqarsinnaapput: <http://maps.nukissioerniit.gl/sectorplan>

6.2. Erngup nukinganik nukissiorfiit pioreersut tallimat nukissiuuteqarnermik pilersuinermi pingaaruteqartutut ilaapput

1993-imiilli nunami erngup nukinganik nukissiorfinnik tallimanik sanaartortoqarsimavoq. Taakku illoqarfiit arfinillit pilersugaraat (takuuk Takussutissiaq 13). Inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut, pilersuinerup isumannaatsuuneranut avatangiisinilu pissutsinut tunngatillugu tamanna arlalinnik iluaqutaasunik nassataqartitsisimavoq. Assersuutigalugu ullumikkut Nuummi ingerlatsinermit aningaasartuutit innaallagissallu akia annertuumik annikillisinneqarsimavoq.

Illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni tamakkiisumik 3,5 mia. kr. (2017-imi akit) aningaasaliissutaasimapput. Erngup nukinganik nukissiorfiit ukiumoortumik ima tunisassioortut dieselimik innaallagissiorfiit aamma kissarsuutit uuliatortut tamakkiisumik akimut 297-407 mio. kr.-nik (2017-imi apriliimi akinik) annertussusilimmik dieselimik 54-70 mio. literinik tamakkiisumik atuisimanissaannut assingusumik Nukissiorfiit nalilerpaat. Aamma tamanna erngup nukinganik nukissiorfiit ukiumoortumik 188.000 tonsit tikillugit CO₂-mik tamakkiisumik annikillisarneranik nassataqarpoq.

Takussutissiaq 13. Erngup nukinganik nukissiorfioreersunut tallimanut taakkununga tunngaviusutut paasisutissat

Taaguutaa	Pilersuiffiusoq	Ingerlatiler-nera	Allinera	Pigin-naasaq (MW)	Nalinga kat., (mio. kr., 2017-imi akit)
Kangerluar-sunnguaq	Nuuk	1993	2008	45	1.730
Tasiilaq	Tasiilaq	2004	(2017-2021)	1,2	84
Qorlortorsuaq	Narsaq aamma Qaqortoq	2008	(2018-2020)	7,6	401
Sisimiut	Sisimiut	2010		15	598
Paakitsoq	Ilulissat	2013		22,5	670
Katillugit				91,3	3.483

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

6.3. Erngup nukinganik nukissiorfiliornert annertuumik aningaasaliinissamik pisariaqartitsivoq

Erngup nukinganik nukissiorfinnik sanaartornermut aningaasartuutit annertupput, ingerlatsinermilli aningaasartuutit annikitsuullutik. Dieselimik innaallagissiorfinnut tamanna killup tungaatut ippoq, sanaartornerpiaq aningaasaqarnikkut oqinnerulluni, ingerlatsinermilli aningaasartuutit annertupput, pingaarnertut uuliamik nunamut eqqussukkamik pisariaqartitsineq pissutaalluni.

Erngup nukinganik nukissiornermut suliniutinik ilorraap tungaanut inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut apeqqaasooq tassaavoq sumiiffinni erngup nukinganik nukissiorfiliornert tunisinissamut tunngavigisap aningaasaliinermik akilersinnaassusia – aammalu siunissami ukiorpassuit qaangiuppata. Sanaartornerpiaq kisimi aningaasartuuteqarfiunngilaq. Aamma nukissiorfimmit sumiiffimmut pilersuiffiusumut nukissiuuteqarnermik ingerlatitsisunik sarfap aqutissiornermut, aamma nunap iluatigut erngup aqutissaanik sanaartornerit aningaasartuuterpassuaqarfiupput. Taamaattumik erngup nukinganik nukissiornermut piukkunnaateqassaaq inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut isigalugu najugaqarfiit pilersornissaannut atussallugit akilersinnaanngitsunik, innuttaasunut innaallagissamut akiliutinik annertunerusunik nassataqassammata.

Najugaqarfinnik pilersuinermit ilaqartillugit tunisassiorfissuarni piukkunnaatit isumaliutiginnissaanni annertuumik piukkunnaateqartoqarsinnaavoq. Suliffinnik anginerusunik nukissamillu pisariaqartitsisunik, aamma atuisartunik

nalinginnarnik pilersuineq ataqatigiissinneqarsinnaappat nukissiuuteqarnermut akigititanik qaffasinnerusunik nassataqartitaanngitsumik erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaatinik amerlanernik atuinissamut periarfissanik pitsaanernik tamanna tunisissaaq.

6.4. Silap pissusaani allannguutit erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaatinut pingaaruteqarput

Erngup nukinganik nukissiorfinni aningaasaliinerit pilersaarutigineranni Kalaallit Nunaata erngup nukinganik nukissiornissamut isumalluutaanut silap pissusaani allannguutit toqqaannartumik kinguneqartitsinerat sianigisariaqarpoq. Tassaapput Sermersuarmit erngup aattup annertussusia, aamma sialuup/aputip annertussusaa nunami sumi tamaani erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaatinut qanimut attuumassuteqartuusut.

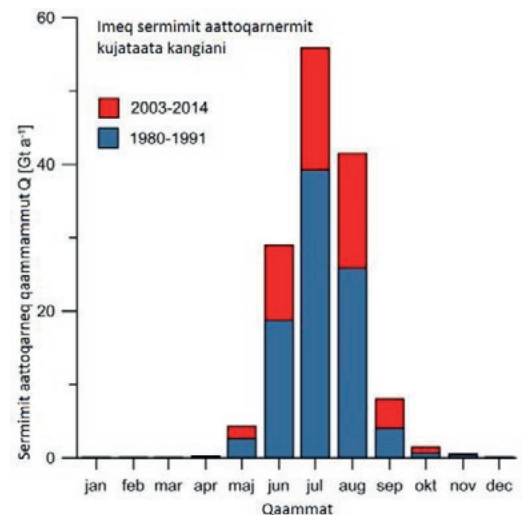
Immikkoortumut pilersaarummut atugassatut Asiamik DMI-millu suleqateqarluni GEUS Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik nukissiornissamik piukkunnaataasumi pingaarnertut allanngoriartornermik misissueqqissaarineq suliaqarpoq.¹⁴ Misissueqqissaarineri piffissanut marlunnut 1980-1991-imut aamma 2003-2014-imut aattoqarnermik aamma sialummut/apisoqarneranut uuttortaanerit assersuunneqarput.

Inuusutissarsiornermi piukkunnaaterujussuarnut Sermersuarmit aattoqarnera ingammik pingaaruteqartuuvoq. Tassani misissueqqissaarinerup takutippaa Kalaallit Nunaanni kjasik-kippasissumi sermimit aattoqarnermi annertuumik qaffariaateqartoqartoq. Qaffariaat tamakkiisoq 1980-1991-imut naleqqiullugu 2003-2014-imi affarmik annertunerusutut naatsorsorneqarpoq. Ukiup ingerlanerani agguaqatigiissitatut assigiinngissutaasoq Ilusiliaq 20-mi takutinneqarpoq. Taamaattorli ukiumit ukiumut kuuttoqarnerani assigiinngiiaarneq annertunipilussuannorsimasoq misissueqqissaarinerup takutippaa.

Nunami inuusutissarsiornermi piukkunnaataasut anginerpaat ilaanni Tasersiami erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaammi sermermit aattoqarnerata annertusinera assupilussuaq malunnarpoq. 1975-2002-mut naleqqiullugu piffissami 2003-2014-imi Tasersiami sermermit tamakkiisumik 80 %-it sinnerlugit kuuttoqarsimavoq.¹⁵

Aamma tamaani erngup annertussusia ukiumit ukiumut allanngorarnerusimavoq.

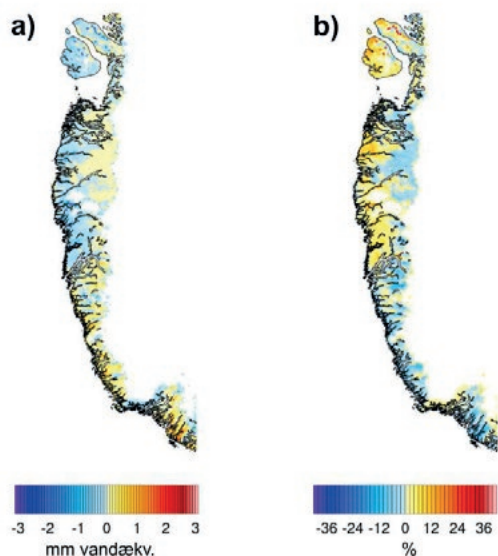
Sialummit/apummit annertussuseq ingammik illoqarfinnut qanittutut erngup nukinganik nukissiornissamut piukkunnaataasunut annikinnernut attuumassuteqarpoq. Sumiiffinit sermitaqanngitsunit kuuttoqarnerata, tassalu sialummit/apummit assigiinngissuseq sermermit kuuttoqarneranut naleqqiullugu piffissat taakku akornanni imaaliallaannaq annertuumik annikinnerusoq misissueqqissaarinerup takutippaa. Nunamit sermeqanngitsumit kuuttoqarneq piffissamit 1980-1991-imit 2003-2014-imut pingasoriaammik tamaat isigalugu annertuseriarsimavoq. Tamatumanili pineqarput nunatartami assigiinngissuterujussuit. Sumiiffiit ilaanni sialuk/aput annertusisimavoq, allanili annikillilluni. Tamanna Ilusiliaq 21-mi takutinneqarpoq.

Ilusiliaq 20 Sermersuarmit aattoqarnera
Najoqqutaq: GEU

¹⁴ GEUS (2017), *En analyse af behovet for en ny kortlægning af Grønlands vandkraftresurser (Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik nukissiornissamik isumalluutaasunik nutaamik nalunaarsuinissamik pisariaqartitsineri misissueqqissaarineq)*

¹⁵ 1975-imiilli erngup kuunnerani aamma silap pissusaani uuttortaaqartarsimavoq. Taamaattumik misissueqqissaarinerit sinnerinut naleqqiullugu ukiut pineqartut allat atornerarput.

Ilusiliaq 21 Nunamit sermertaqanngitsumit kuuttoqarnera
 Najoqqutaq: GEUS

2005-imit nalunaarusiamit tamanik ilanngussuisumit kingullermit nassuiarneqartumut naleqqiullugu nunami erngup nukinganik nukissiornissamat piukkunnaataasut ilisimaneqartut annertunerorpasigunarneranik qulaaniittut tamaasa isigalugit isumaqarput. Tamanna ingammik erngup nukinganik nukissiornissamik piukkunnaatinut, pingaarnertut sermermit aattoqarfiusunut atuuppoq, sumiiffiilli ilaanni piukkunnaatinut annikinnerusunut erngup kuunnera qaffassimarpasilluni, sumiiffinni allani apparsimarpasilluni. Erngup nukinganik nukissiamik pilersuinerup annertusineqarnissaanik pilersaarusiormi tamatuma sianiginiarnissaa pingaartuuvoq.

6.5. Erngup nukinganik nukissiornissamat piukuunnaatit inuussutissarsiornerit aningaasaliisartullu nutaat aggersassavaat

Aatsitassaatisatulli nunamut aningaasaqarnikkut iluanaarutaasinnaasuullutik erngup nukinganik nukissiornissamat piukkunnaatit tassaapput isumalluutit pingaarutillit. Taamaattumik inuussutissarsiornerit nutaat avataaniillu aningaasaliisartut aggersarniarlugit erngup nukinganik nukissiornissamik isumalluutaasut ukiut tamaasa nalunaarsoqqillugillu pilersaarutigisarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Siunertaq tassaavoq siullertut pingaarnertullu inuussutissarsiornermi suliarisat aningaasaliinerillu, inuiaqatigiinni annertusisamik siuarsarnermik pilersitsisinnaasut aggersarnissaat. Aammalu najugaqarfinnik pilersuinissamat erngup nukinganik nukissiornissamik piukkunnaataasut imminnut akilersinnaangikkaluartut akilersinnaalernissaannut peqataaqataasinnaapput, suliffinnut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik annertunerusumik tunisinissamat periarfissaqalissammat, imaluunniit Nukissiorfiit aamma suliffeqarfiit, imaluunniit avataanit aningaasaliisartut erngup nukinganik nukissiorfiliormerit pillugit suleqatigiinnermik periarfissiisinnaassammata.

Erngup nukinganik nukissiornissamat piukkunnaatit ilisimaneqartut pillugit paasissutissanut pitsanngorsakkamik pisinnaalerneq

Ukiut ingerlanerini nunami erngup nukinganik nukissiornissamat piukkunnaatit pillugit paasissutissarpasuit katersorneqarsimapput. Ukiuni arlalinni najugaqarfiit anginerusut pilersornissaannut atorneqarsinnaasut piukkunnaatit sammineqarsimapput. Ukiuni kingulliinerusuni marlussunni najugaqarfinnik mikinerusunik pilersuinissamat piukkunnaataasut aamma erseqqinnerusumik misissorneqarsimapput.

2016-imi erngup nukinganik nukissiornissamat piukkunnaatit pillugit paasissutissat digitalinngorsarneqarput, kikkunnillu tamanit nittartakkami uani misissorneqarsinnaalerput: <http://maps.nukissiorfiit.gl/sektoerplan>. Siunertaq tassaavoq erngup nukinganik nukissiornissamat piukkunnaatit ilisimaneqartut pitsaanerusunik tamakkiisumik

ataatsimut nalunaarsuisumik pissarsinissaq, aammalu misissueqqaarnerit suliarineqartut pillugit pisortat, suliffeqarfiit soqutiginnittullu sinneri paasissutissanik nassaarinnissinnaanissaannut pitsaanerusumik periarfissiinissaq.

Digitalimik attaveqarfik nutaaq pilerisaarinerumut atatillugu paasissutissiinerumut atornerqarumaarpoq. Atortussanut pisariunngitsumik attaveqartitsinerup qularnaarneratigut piffissami matumani Namminersorlutik Oqartussat atugarinissaannik pilersaarutiginngisaannik piukkunnaatinik atuinerumik, imaluunniit allanik suleqateqarluni taamaallaat atugarinissaannik akilersinnaasunik suliffeqarfiit imaluunniit aningaasaliisartut niuerfissamik takunninnissaannut periarfissaq annertusineqassaaq.

6.6. Inuussutissarsiornermi piukkunnaammik nalunaarsuinerumut pilerisaarinerumullu sammisaqarfigisamik iliuuseqarneq

2017-imi tunisassiorfinnut nukissiuuteqarnermik annertuumik atuisunut tunngatitamik pilerisaarinermik iliuuserisaq Naalakkersuisut piareersarpaat. Suliffissuarnut nukissiuuteqarnermik annertuumik atuisunut assersuutit tassaapput – aatsitassarsiorneq, qarasaasianik ingerlatsiviit, sisaliorfiit aamma aluminiuliorfiit. Assersuutigalugu suliffissuarnut nukissiuuteqarnermik annertuumik atuisunut erngup nukinganik nukissiorinissamut piukkunnaatinik atuinerumik aningaasaliinissamut suliassat pilersaaruserneri suliarineqarsimapput. Pilersitat nutaat aamma ilaatigut erngup nukinganik nukissiorinissamik piukkunnaatinik anginerusunik, ilaatigullu Kalaallit Nunaata nunataanik, inissisimaffianik aamma silaata pissusaanik atuisinnaanernik iliuuserisaq malitseqartittuarneqarpoq. Tamatumani assersuutigalugu sumiiffimmi nillernerusumi qarasaasianik ingerlatsivinnik, isumannaallisaanermut tunngatillugu annikitsumik aarleqquteqarfiusoqarfimmi pilersitsinerit ilaasinnaapput.

Nunami inuussutissarsiornermi piukkunnaatit anginerpaat erseqqinnerusumik nalunaarsorlugillu nassuiarnissaannut 2017-imi pilerisaarinermik iliuuserisami qitiutitamik pilersitsisoqarpoq. Kalaallit Nunaanni inissinnissamut aamma erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik atuinerumik piukkunnaataasumik suliffeqarfiit aningaasaliisartullu avataaneersut takunninnissaannik atortussat oqilisaassapput. Tamatuma saniatigut 2005-imit nalunaarusiap "Grønlands vandkraftressourcer – En oversigt"-ip ("Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik nukissiorinissamut isumalluutit – ataatsimut nalunaarsuiffik") annertunerusumik nutarsarnissaa aallartisarneqassaaq, taanna manna tikillugu tassaasimalluniunami erngup nukinganik nukissiorinissamik piukkunnaatit pillugit tamanik ilanngussuisutut atortussiaatini pingaarnerpaasoq. Siusinnerusukkut nassuiarneqartutut 2005-imi nalunaarsukkani takuneqarsinnaasunut naleqqiullugu silap pissusaata allanngornerisa sunniutaat pissutaallutik erngup nukinganik nukissiorinissamut piukkunnaatit ilimanartumik annertunerupput. Sermermit erngup aattup nunataannut pisoqartarfinnut tamanna immikkut ittutut atuuppoq. Tamanna ilutigalugu ukiumit ukiumut kuuttuni assigiinngissutsit annertusiartuinnarput, tamannalu suli annertusumik qaammarsaaviginissaat pisariaqartinneqarpoq.¹⁶

2017-imi ukiap ingerlanerani siusinnerusukkut Alcoa misissueqqaarnermik suliaqarfigisimasaanik erngup nukinganik nukissiorinissamik piukkunnaammut tunngatillugu pilerisaarutigininninnerumut atortussat annertuut Inuussutissarsiornerumut, Suliffeqarnerumut, Niuernermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup GEUS suleqatigisartakkallu allat suleqatigalugit naammassissavai. Atortussat nukissiuuteqarnermik annertuumik atuisunut suliffissuarnut nunani tamalaani pilerisaarutigneqassapput.

Tamatuma saniatigut erngup nukinganik nukissiorinissamut piukkunnaatinik allanik suussusersisoqarsimavoq, taakkulu ukiuni takkuttussani misissoqqissaarneqarlutillu pilerisaarutigneqassapput.

---

¹⁶ GEUS (2017), *En analyse af behovet for en ny kortlægning af Grønlands vandkraftressurser (Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik nukissiorinissamik isumalluutaasunik nutaamik nalunaarsuinissamik pisariaqartitsinerumik misissueqqissaarineq)*

6.7. Erngup nukinganik nukissiorfiortit pioreersut allineqassapput

Eqqakkanit kiassarneq aamma nukissiuuteqarnerup ataavartup sinnera peqatigalugu erngup nukinganik nukissiorfilinni illoqarfinni innaallagissamik kiassarnermillu erngup nukingata pisariaqartitsineq tamakkiisoq matussusersinnaassagaa Naalakkersuisut anguniagaraat. Taamaattumik ukiuni takkuttussani Nuummut, Tasiilamut, Qaqortumut, Narsamut aamma Sisimiunut erngup nukinganik nukissiuuteqarnerup allatulluunniit ataavartumik nukissiuuteqarnermik pilersuinerup allinissaanut iluarsissutit nassaarineqassapput.

Erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuineq seqerngup qinngornerinik tigooraasarfittut aamma anorisaatitut ittunik ataavartutut nukissiornermi teknologiinik ilalersorneqarsinnaapput, aamma kiassarnermut pumpinik atuinikkut sunniuteqarluarnerusumik atornerqarsinnaallutik. Tamatumani assersuutigalugu Sisimiuni pilersuinerup atattillugu sulissuteqartoqarpoq.

Aamma illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfiusuni innaallagissamik kiassarnerup qaminneqarsinnaasup annertusisamik sanaartorfiginissaa attavilersuiffiginissaalu pisariaqartinneqassaaq.

Nuuk

Ukiuni takkuttussani Nuummi innuttaasut amerlassusaasa annertuumik amerleriarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Immikkoortoq 5-imi nassuarneqartutut 2017-imi innuttaasut amerlassusaat 17.000-iniit 2030-mi 21.000-it sinnerlugit amerleriaateqassasut naatsorsuutaavoq. 2030-mi innuttaasut amerlassusaat 30.000-iulersillugu Kommuneqarfik Sermersuup illoqarfik ineriartortinniarpa.¹⁷ Taamaattumik Nuummut nukissiuuteqarnermik pilersuinerup allineqarnissaanut tunngatitanik pilersitsinerit arlallit 2017-imi aallartisarneqassapput, ilanngullugu illoqarfimmut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuinerup allineqarsinnaaneri pillugit.

Periarfissat arlallit misissorneqassapput:

- Kangerluarsunnguami nukissiorfiup allinissaanut iluserisaq sorleq tulluartsuussanersoq.
- Suliffeqarfimmik erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik atuinissamik kissaateqartumik suleqateqarluni erngup nukinganik nukissiornermik piukkunnaataasumit allamit allatut qinigassatut erngup nukinganik nukissiorfiliortoqarsinnaanersoq. Taamatut suleqatigiinnerup illua'tungeriinnut tamanut iluaqutaasinnaavoq, ajornanngippallu Nuup aamma Maniitsup akornanni nukissiuuteqarnermik pilersuinerup attaviliinissamut periarfissiinnaalluni.
- Nuummi sunniuteqarluarnerusumik eqqakkanit kiassarnermik nukissiorfinnillu allanit atugaqarnissamut periarfissat suuppat.

Nuummut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuinerup allineqarsinnaaneranut piffissap isumaliutiginiissaa qitiuvoq. Sapinngisamik kingusinnerpaamut allineqarnissaata kinguarnissaa aningaasaqarnikkut isikkivimmit tulluarnerpaassaaq. Pilersuinerup suliaasaqarfimmi iluarsissutit allat atornerisigut tamanna pisinnaavoq, tassalu sanaartornerup kingornatigut annertusisatut erngup nukinganik nukissiarisap erninnaartumik atulernissaanut piunasaqarnerup naammattumik annertussuseqalernissaata tungaanut. Taamaattumik kiassarnermi uuliamik atuneq piffissap ilaani aningaasaqarnikkut iluaqutaanera paasineqarsinnaavoq, naak nukissiuuteqarnermik ataavartumik annertunerusumik atugaqarnissaaq pillugu anguniakkamut akerliugaluatoq.

Tasiilaq

Ullumikkut Tasiilami erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuineq piunasarisanik erngup nukinganik nukissiorfiup kisimi matussusiinissaanut naammangilaq, imaluunniit illoqarfimmi innaallagissamit kiassarnermik

---

¹⁷ Kommuneqarfik Sermersooq (2016), "Nuuk – Issittumi illoqarfinni pingaarneq. Nuummut illoqarfimut pingaarnermut periusissaaq".

pilersuinissamat naammannani. Taamaattumik 2017-imit erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuinerup annertusarnissaanut suliarisat aallartisarneqassapput.

Qaqortoq aamma Narsaq

Qaqortumik Narsamillu pilersuisumut Qorlortorsuarimi Erngup nukinganik nukissiorfimmum nunatap imissarsiorfiup allinissaa Naalakkersuisut aallartisarsimavaat. Alliliinermut siunertaq tassaavoq kiassarnermik pilersuinerumt erngup nukinganik atuisinnaanerup annertusinnissaa. Tamatuma saniatigut alliliineq sumiiffimmi aatsitassarsiornermik suliniutinut tunisaqarnissamat periarfissiivoq. Suliniummut nutaamik neqeroortitsinerup ingerlannissaanut pisariaqartitsisoqartoq paasineqarsimavoq. Tamanna 2017-imi ukiakkut naammassineqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, siunertarineqarluni alliliineq piffissami 2018-2020-mi naammassineqarsinnaassasoq.

6.8. Najugaqarfiit amerlanerit erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersorneqassapput

Nukissiuuteqarnermik pilersuinerimi erngup nukingata suli annertusiartuinnartumik matussusiinissaa qulakkeerniarlugu ukiut tamaasa erngup nukinganik nukissiorfiup tulliata sanaartornissaa sumut inississallugu tulluurtuussaneramik misissuinerit ingerlanneqartassapput. Aningaasaqarnikkut illersorneqarsinnaassapput erngup nukinganik nukissiorfiit nutaat najugaqarfinnik anginerusunik mikinerusunillu pilersuinissamat sanaartorneqartuassapput.

2016-2018-imit Naalakkersuisooqatigiinnissamat isumaqatigiisummi Naalakkersuisut "Aasianni, Qasigianguani, Maniitsumi, Paamiuni aamma Nanortalimmi erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut suliniutit aallartisarneqarnissaat" pillugu anguniakkat inississorsimavaat. Taakku saniatigut najugaqarfinnut mikinerusunut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuiviliornernut tunngatillugu misissuinerit naammassineqarnissaat Naalakkersuisut pingaarutilittut isigaat.

Suliniutit nukissiuuteqarnermut akigititanik qaffakkiartortunik nassataqassannginnerat qulakkeerniarlugu suliniutit ataasiakkaat ingerlanneqarneri sioqqullugit teknikkikkut iluarsuissutitsialannik aningaasaliinissamullu ilusunik tulluurtunik nassaarisqaqarnissaq Naalakkersuisut sammisariniarpaat. Tamanna assersuutigalugu suliffeqarfiit ataavartumik nukissiuuteqarnermik pilersuisoqarnissamik soqutiginnittut, imaluunniit avataanit aningaasaliisartut, sumiiffinni pineqartuni erngup nukinganik pilersuiviliornermi niuerfissamik takunnittunik suleqatigiinnerusinnaavoq.

Aasiaat aamma Qasigianguit

Aasiaat aamma Qasigianguit nukissiuuteqarnermik ataavartumik pilersornissaannut periarfissaasunik Naalakkersuisut 2017-imi misissueqqissaarinerit naammassiniarpaat. Erngup nukinganik nukissiorfiliornermi, allatullu qinikkatut ataavartut nukissiuuteqarnermik pilersuinerumt ilusunik allanik sanaartornermik aamma/imaluunniit nukissiuuteqarnermik sipaaruteqarfiusunik suliaqarnermik sunik sunniuteqartoqassasoq misissorneqarsimavoq.

Maniitsaq

Siusinnerusukkut Maniitsup eqqaani inuussutissarsiornermi suliffeqarfiit anginerusut erngup nukinganik nukissiorfittut suliniutinik pilersitsinissaat naatsorsuutaasimavoq. Maniitsup aamma Nuup akornanni erngup nukinganik nukissiornermik piukkunnaatit annertummata taakkuninnga atuinissaq pillugu, sumiiffimmi innuttaasunik pilersuinermik ataqatigiisillugu suliffeqarfinnik suleqateqarnissaq periarfissatsialaassaaq. Taamaattorli illoqarfiup qanittuani erngup nukinganik nukissiornermik piukkunnaatilinnit mikinerusunit marlunnit Maniitsumut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuisoqarsinnaanersoq aamma misissorneqarpoq.

Nanortalik aamma Paamiut

Nanortalimmi Paamiunilu erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut suliniutaasinnaasunik misissuinerit aallarnernissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Siusinnerusukkut illoqarfinnut taakkununga marlunnut erngup

nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuiviliornissamut periarfissat pillugit atortussat suliarineqarsimapput. Misissuinerit taakku 2018-ip ingerlanerani naammassineqarumaarput.

Najugaqarfii sinneri

Najugaqarfiiit mikinerit pilersornissaannut erngup nukinganik nukissiorfiit mikinerusut tassaasinnaapput iluarsissutit tulluartut. Najugaqarfinnut mikinerusunut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik sumi pilersuiviliornissaq teknikkikkut periarfissaallunilu aningaasaqarnikkut tulluartsuussanersoq Naalackersuisut misissugarinissaat kissaatigaat.

2015-imiilli najugaqarfinni mikinerusuni tallimani erngup nukinganik nukissiornermut piukkunnaatinik aallarniutitut nalunaarsuisoqarpoq makkunani: Qeqertarsuatsiaat, Qassiarsuk, Atammik, Arsuk aamma Ittoqqortoormiit.¹⁸ Aamma siusinnerusukkut erngup nukinganik nukissiornermut piukkunnaatinik nassuiaaviunngitsuni najugaqarfinnik tamanik misissuineq ingerlanneqarsimavoq. Erngup nukinganik nukissiorfinnik mikinerusunik sanaartornissaq pillugu aalajangiussisoqarnissaq sioqqullugu ilassutinik misissuinissaq pisariaqartinneqassaaq.

---

¹⁸ Asiaq 2015: "Kortlægning af mindre vandkraftpotentialer. Tre testlokaliteter" ("Erngup nukinganik nukissiornermut piukkunnaatinik mikinerusunik nalunaarsuineq. Misileraaffittut sumiiffiit pingasut"); Asiaq 2016: "Kortlægning af mindre vandkraftpotentialer - Arsuk og Ittoqqortoormiit" ("Erngup nukinganik nukissiornermut piukkunnaatinik mikinerusunik nalunaarsuineq – Arsuk aamma Ittoqqortoormiit").

7. Nukissiuuteqarnermut immikkoortoqarfiup nutarsarnera - Ataavartumik nukissiuuteqarnerup sinneri

Nukissiuuteqarnermut ataavartumut pinngortitami pinngorarfippassuaqarpoq, soorlu seqinermit, anorimit, ulittarlunilu tinittarneranit, aamma imermit. Erngup nukinga kisiat atorlugu nukissiuuteqarnermik pilersuineq tunngaveqartinneqarsinnaangilaq, taamaattumillu nukissiuuteqarnermik ataavartumik teknologiit allat siuarsarneqarlutillu misilerarneqassapput. Misiliutitut suliniutit arlallit, anorimit nukissiuuteqarnermik, seqinermit nukissiuuteqarnermik, kissarnermik pumpinik teknologiimik, nukissap toqqortarineranik aamma iluarsiissutit assigiinngitsut taakku ataqatigiissinneri ingerlanneqassapput. Aamma silap pissusaani pilersuinernullu tunngatillugu unammillerfissaqarfartunik nunanik suleqateqarneq Naalakkersuisut annertusarniarpaat.

Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi anguniagaq, "nukissiuuteqarnermik minguitsumik imminik pilersugarinissaq" piviusunngortinniarlugu erngup nukingata saniatigut nukissiuuteqarnerit ataavartut allat suli annertusiartuinnartumik atugarinissaat Naalakkersuisut sulissutiginiarpaat. Anguniagaq tamanna aamma 2015-imit Attaveqarnermut isumaqatigiissummi nassuiarneqarsimavoq: "Sumiiffinni erngup nukinganik nukissiorfiliornissaq periarfissaqaraniluunniit inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut iluaqtussaqaqqippat nukissiuuteqarnerit ataavartut allat inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut iluaqutaasutut sanaartorsinnaanerit ujartorneqassapput."

Ullumikkut, soorlu nassuiarneqareersutut Kalaallit Nunaanni ernup nukinga tassaavoq nukissiuuteqarnerni ataavartuni pingaernerpaq. Taamaattorli erngup nukinganut ilassutitut misilerassallugit tulluartuusussanik nukissiuuteqarnermik ataavartunik allanik arlalinnik peqarpoq. Aqqummi naatsumi eqqakkat saniatigut tassaavoq minnerunngitsumik seqinermit anorimillu nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq. Taamaattorli teknologiinik nutaanerusunik allanik atugaqarnissamut periarfissat aamma alaatsinaanneqassapput. Tassunga atatillugu kissarnermik pumpinik teknologiimik atuneq taaneqarsinnaavoq, tassani kissarnermik tunisisunit, soorlu qaqqamit, nunamit imarmillu imermit arlalinnik periarfissaqarmat.

Nunami maani atuuttunik immikkut ittutut toqqammavigisani isumalluutunik taakkuninnga sapinngisamik pitsaanerpaamik atuneq qulakkeerniarlugu misileraanermit suliniutinik misilittakkanillu katersuinermik pisariaqartitsisoqarpoq, aammalu taakku naleqquttuulernerit ilutigalugit teknologiit nutaat piffissap ingerlanerani atugaalernissaat qulakkeerniarlugit.

7.1. Nukissiuuteqarnernit ataavartunit allanit tunisassiorneq suli annikitsuvoq

Seqerngup qinngornerinik tigooraavinnit anorisaatinillu innaallagialik nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunisassiornermi annikitsuinnaavoq. Oqaatigineqartutut nukissiorfinnut ataavartunut taakkununga Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik paasissutissanik peqaqqangilaq. Taamaattorli pisortat aqqaannut attavilersimasanit solcellinik ingerlatsivinnit il.il. tunisassiarisap ilaanik Nukissiorfiit ilisimasaqarput, ingerlatsiviit piginnittui attaveqarfiusumut sinneqartoorutitut nukissap annertussusaanut tunisaminut Nukissiorfinnit akiliutit pisarmatigit. Tamanna takussutissiaq 14-mi takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 14. Piffissami 2014-2016-imi Nukissiorfiit aqquteqarfiini nukissiuuteqarnermik ataavartumik pilersuinerit, kWh

	2014	2015	2016
Nanortalik			23.726
Paamiut	3.845	2.176	2.136
Maniitsoq	60.653	91.535	132.271
Aasiaat	1.142	12.887	22.961
Oqaatsut		649	2.069
Katillugit	65.640	107.247	183.163

7.2. Pisortat innaallagissamik pilersuineranni anorimit seqinermillu nukissiuuteqarneq ilanngunneqassaaq

Anorimit seqinermillu nukissap atornissaanut ingerlatsiviit tassaapput aamma Issittumi misilittagaallualersutut teknologit inerissimasut. Taamaattumik siunissamat tunngatillugu nukissiuuteqarnernut ilusit taakku Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnermik pilersuinermi annertunerusumik ilanngunneqarsinnaanissaat isumaliutigineqassaaq.

Anorimit nukissiuuteqarneq

Kalaallit Nunaanni anorisaatit atornerini taamaallaat annikitsuinnarmik misilittagaqartoqarpoq. Taamaattorli Issittup ilaani, soorlu Alaskami anorisaatit atornerinik misilittagaqarluartoqarsimavoq – aamma sumiiffinni piffissap ilaani sakkortuumik anorlerlunilu issittartuni.

Anorimit nukissap atornissaanut piukkunnaat pilersitat pingasut aqutugalugit Nukissiorfiit misissorniarpaa:

- *Anorisaammik anginerusumik ataatsimik imaluunniit amerlanernik sanaartornerit, erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuuteqareernermit, imaluunniit dieselitortunit innaallagissiorfinnit tunisassiarisanut ilassutitut illoqarfinnik pilersuisinnaasunik.*
Nukissiorfiit pivusutigut aallaqqaammut anorimik uuttortaanerit aqutugalugit misissorniarpai Sisimiuni, Aasianni aamma Qasigiannuani erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik imaluunniit dieselitortunit nukissiuutitit pilersuinermit ilassutitut anorimit nukissap pilersinnissaa tulluartsuussanersoq. Immikkoortoq 8-mi nassuiarneqartut Sisimiut eqqaanni erngup nukinganik nukissiornermit piukkunnaataasoq piffissap ilaani illoqarfimmi kiassarnermik pisariaqartitsinermik matussusiinissamat taamaallaat naammappoq. Taamaattumik anorimit nukissiuuteqarnermik imaluunniit teknologinik allanik ilaqartillugu pilersuinerup ataqatigiissinnissaa imaaliannaartumik tulluartsuussaaq. Aamma illoqarfinni allani nukissiuuteqarnermik pilersuivittut ingerlatsiviit nutarsarnissaannik pisariaqartitsisoqarfinni anorimik uuttortaanerit naammassineqarumaarput.
- *Nunaqarfinni anorisaateeqqanik sanaartornerit.*
Nunaqarfinni pilersuinermik anorisaateeqqat ilassutaasinnaanersut misissorneqarsinnaavoq. Tassaasinnaapput krani angallattagaq atornagu nappartinneqarsinnaallutit napasuliami uppittakkami inissinneqarsinnaasutut anorisaatit.
- *Akuleruussanik ingerlatsiviup ilaatut anorimit kaavittuliat.*
Igalikumi piareersaatit suliniummi nunaqarfimmik pilersuisussamik akulerussatut ingerlatsiviup ilaatut anorimit kaavittuliat ilaatinneqarput. Igalikumi anorimit kaavittuliat tassaapput seqerngup qinngornerinik tigooraaviit qaannut inissittakkatut immikkoortortat mikisut.

Seqinermik nukissiuuteqarneq

Seqerngup qinngornerinik tigooraavittut ingerlatsiviit anorisaatitulli dieselitortutut innaallagissiorfinnit imaluunniit erngup nukinganik innaallagissamik pilersuutaareersumut ilassutitut atuussinnaapput. Siunissami nukissiuuteqarnermik ataavartumik suliniutini seqerngup qinngornerinik tigooraavinnik ingerlatsivinnik anginerusunik sanaartukkat illoqarfinni imaluunniit nunaqarfinni ilassutitut innaallagissamik pilersuinermit tulluartsuussinnaanerat sammeneqartuassaaq.

Igalikumi akulerussatut ingerlatsiviup ilaatut seqerngup qinngornerinik tigooraaviit atorneqassapput, aammalu anorimit imaluunniit erngup nukinganik nukissiuuteqarnermit allatut qinigassatut imaluunniit akuleriissitatut Aasiannik aamma Qasigiannuanik pilersuinermit seqerngup qinngornerinik tigooraavinnik atuisinnaaneq isumaliutigineqarsimavoq.

Nunami maani seqerngup qinngornerinik tigooraavinnik ingerlatsiviliornermi seqerngup qinngorsimasarfiisa ukiup ingerlanerani allangortarneri sianigineqassapput. Seqerngup qinnguaasa qiversimanerat assigiinngiaarput, ingammillu sumiiffinni avannarpasissuni aasap nalaani seqerngup qinngornerinik tigooraavinnit annertuumik tunisassiortoqassaaq, ukiuuneranili soqanngingajavissalluni. Taamaattorli toqqorsinissamik periarfissanik, soorlu orsussanik (batteriinik) seqerngup qinngornerinik tigooraavinnik ignerlatsiviup ataqatigiissinneratigut matussusiisinnaaneq annertusisinneqarsinnaavoq. Periarfissaq alla tassaavoq seqerngup qinngornerinik tigooraaviit qiversimanerannik ukiup ingerlanerani allangortinneqarsinnaassumik ingerlatsiviliorneq.

7.3. Nukissiuuteqarneq ataavartog toqqorsinnaassallunilu ataqatigiissinneqarsinnaassaaq

Seqinermit anorimillu nukissatut ittunik nukissiorfinnit ataavartunik unammillerfissaq tassaavoq nukissiuuteqarnermik tunisassiornerup assigiinngiaartuunera piumasarianullu malinnaasuunnginnera. Taamaalluni nukissiorfinnik taakkuninnga atuinerup annertusiarnerani toqqorsinissamat ilusinik assigiinngitsunik eqqussinissamat aamma/imaluunniit ingerlatsiviit assiginngitsut akulerussatut ingerlatsivittut taagorneqartunut ataqatigiissitsinissamat pisariaqartitsisoqalissaaq. Kapitali 6-imi nassuiarneqartut toqqorsinermut teknologiit akulerussatullu ingerlatsiviit assut ineriartortinneqarput. Taakku naleqquttuunerat paasineqassappat teknologiit piffissap ingerlanerani nukissiuuteqarnermut pilersuinermi atorneqarsinnaalerlutik toqqorsinermut periutsinik akulerussatullu ingerlatsivinnik misileraanissaq Naalakkersuisut kissaatigaat.

Nukissiuuteqarneq Nukissiuuteqarneq arlalinnik periuseqarluni toqqorneqarsinnaavoq:

- *Batteriini:* Batteribankini (orsussa qarfinni) innaallagisaq sinneruttoq toqqorneqarsinnaavoq, aamma atuisartunit piumasaqarnerup pisariaqartilissappagu atorneqarsinnaalluni. Batteriit orsersornissaannut piffissat sivikitsuaraasinaapput, tassalu atugareqqilernissaasa tungaannut. Seqerngup qinngornerinik tigooraavinnik ingerlatsiveeqqanik imaluunniit akulerussatut ingerlatsivinnik ataqatigiissilluni orsussa qarfiit atornissaat ingammik soqutiginaateqarpoq.
- *Kissartutut:* Nukissiuuteqarnermik toqqorta qarnermut pisariuallaanngitsutut periuseq tassaavoq imermik kissatsitsinermut innaallagissap sinneruttup atornera. Imeq kissataq akkumulatortankini itinneqarsinnaavoq, pisariaqalissappallu ungasissumit kiassarnertut atorneqarsinnaalluni.
- *Brintimik tunisassiornermi:* Imeq brintimut iltimullu avinneratigut brint pissarsiarineqarsinnaavoq. Atugassani eqqortuni brinti tankini imaluunniit trykflaskini toqqortarineqarsinnaavoq, kingornatigullu tunisassiorfiusumit atuisoqarfimmut assartorneqarsinnaalluni. Maannakkut Kalaallit Nunaanni annertunerusumik siammarternissaanut teknologii inerisimanngitsutut nalilerneqarpoq, immaqali piffissamat ungasissumut nukissap ataavartup 90 %-iunissaa pillugu 2030-imi anguniakkamat naleqqiullugu ilapittuutaasinaassaaq. Taamaattorli Inatsisartut 2017-imi Upernaakkut ataatsimiinnerminni aalajangiussinerannut naleqqiullugu Kalaallit Nunaanni brintimut business case 2018-imi Upernaakkut ataatsimiinneq sioqqullugu Nukissiorfiit suliariniarpaat.

Immikkoortup siuliani oqaatigineqartutut Igalikumi akulerussatut ingerlatsivimmik piareersaatit suliniut Nukissiorfiit aallartissimavaat. Ingerlatsiviup sanaaneqaatigai seqerngup qinngornerinik tigooraaviit, anorimit kaavittuliat aamma orsussa qarfimi toqqorterineq, dieselgeneratorimut ataqatigiissitat. Suliniummit misilittakkat taamatut ittut akulerussatut ingerlatsiviit nuna qarfinni nukissiornermut iluarsisutitut atorluarsinnaaneri pillugit aalajangiinissamat atorneqassapput.

7.4. Nunanik allanik misilittakkanik paarlaasseqatiginneq

Nukissiuuteqarnermik suliasa qarfimi nunat allat isumassarsiffiginissaat suleqatiginissaallu tullu arpoq. Taakku misilittagaat ilinniarfigisinaavagut, soorlulusooq taakku uagutsinnit ilinniagaqarsinnaallutik. Taamaattumik

sumiiffinnik ingammik silap pissusaani pilersuinerfullu tunngatillugu unammillerfigisanik peqartunik suleqatigiinnerit Nukissiorfiit annertusisinniarpaat.

Kalaallit Nunaata aamma Savalimmiut akornanni piviusumik suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut atsiorneqarpoq, tassani sammisaqarfiiit piffissami matumani tassaallutik avatangiisit aamma nukissiuuteqarnek. Savalimmiuni pilersuisarnermik ingerlatseqatigiiffimmik, SEV-imik, aamma nukissiuuteqarnermut ataavartumut annertuunik anguniagaqartumik nukissiuuteqarnermik suliasaqarfimmi misilittakkanik Nukissiorfiit paarlaasseqatigai.

Nukissiuuteqarnermik suliasaqarfimmi Nunat Avannarliit suleqatigiinneranni Kalaallit Nunaat peqataavoq. Tamatuma ilaatut Savalimmiuni akulerussamik ingerlatsivimmik misileraanermik suliniut Nukissiorfiit malinnaavigaat. Kalaallit Nunaanni suliniutit Nunat Avannarlerni nukissiuuteqarnermut suleqatigiinneq aqutigalugu tapersersugaanissaat aamma siunnersuutigissallugu periarfissaavoq.

Arktisk Rådmut tunngatillugu Nukissiorfiit ARENA-mi peqataapput (Arctic Remote Energy Networks Academy). Alaska, Canada, Island, Rusland aamma Kalaallit Nunaat suleqatigiinnermi peqataapput. Siunertaq tassaavoq sumiiffinni avinngarusimasuni nukissiuuteqarnermik ataavartumik pilersuinermik paasisaqarnerup siammarternissaa, aammalu suliniutinik piviusunik misilittagaqarnernik paarlaasseqatigiinnissaq.

8. Kiassarnermik pilersuineramik nutarsaaneq

Nukissiuuteqarnermik suliassaqarfimmi pijuartitsisumik ineriartortitsisoqarnissap qulakkeernissaanut tunngatillugu kiassarnermik pilersuineq tassaavoq suliassaqarfik pingaarutilik sammisarisassa. Ullumikkut kiassarneq annertuumik uuliamik tunngaveqarpoq, sumiiffinni inuit namminneq kissarsuutaat uuliatortut kiassarnermut atorneqartarmata. Tamanna ilutigalugu kiassarneq ilaqutariippassuarnut annertuumik aningaasartuutaavoq. Taamaattumik ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuineq nukittorsarneqassaaq, taamaalillutik kiassarnermut isumalluutit pissarsiarineqarsinnaasut innuttaasunut, inuussutissarsiornermut avatangiisinullu iluaqutaasumik sunniuteqarluartumik atorneqassammata.

Nunamut eqqussukkamik uuliamik Kalaallit Nunaata pisariaqartitaqarnera annikillisarnerlugu, aammalu nukissiuuteqarnermut akigitat aalaakkaasut qulakkeerniarlugit Naalackersuisut kiassarnermik pilersuineq annertusarlugulu pitsaanerpaanngorsarniarpaat. Najukkami kiassarfiit pissarsiarineqarsinnaasut pitsaanerpaamik atorneqassapput. Tamatumani ilaatigut pineqarpoq innaallagissiornermi saniatigut tunisassiassanngortoq kiassarnerup sinnera, ilaatigut eqqakkanik ikualaanerme pinngortartutut annertuumik kiaap pinngortarnera. Tamatuma saniatigut erngup nukinganik nukissiorfiit tunisassiorsinnaassusaanni innaallagissamik kiassarnerup annertunerusumik atorneratigut pitsaanerpaamik atuisoqassanera qularnaarneqassaaq. Kiassarnermik suliassaqarfimmi teknologiit nutaat, soorlu kiassarnermut pumpit kiassarnermik pilersuinermut tulluurtumik ilusilimmik ilanngutitinneqassapput.

Eqqakkat nukissiuuteqarnermik isumalluuttaasutut atugaanerat annertuumik sammisarilernissaanut, aammalu attaveqarfiit ungasissumit kiassarnermut aamma innaallagissamit kiassarnermut sanaartorfiginissaannut piviusumik pisariaqartitsisoqarpoq. Tamanna ilutigalugu innuttaasut amerlanerit ataatsimoorussatut kiassaasarfimmut attavilersugaassapput. Taamaaliornermi kiassarnermik pilersuineq annertunerusumik eqaallisarneqassaaq, taamaalillutik kiassaasarnerit assigiinngitsutut ittut pissarsiarineqarsinnaaffianni sunniuteqarluartumik atorneqarsinnaassammata.

8.1. Kiassarnermik pilersuineq nukissiuuteqarnermik assigiinngitsunik atugaqarnissamut periarfissiivoq

Nunami sumiiffinni 16-ini, nunap assingani nalunaarsorneqartuni Nukissiorfiit kiassarnermik pilersuisarput (Ilusiliaq 22). Taakku saniatigut Kangerlussuarimi Narsarsuarmilu Mittarfeqarfiit ungasissumit kiassarnermik pilersuipput.¹⁹ Pilersuineramik ingerlatseqatigiiffinnit ataatsimoorussatut kiassarneq arlalinnik periuseqarluni tunisassiarineqarlunilu pilersuutaavoq:

- Ungasissumit kiassarnertut makku tunngavigalugit:
  - Dieselimik ingerlatilinnit innaallagissiorfimmit kiassarnerup sinneratut
  - Eqqakkanik ikuallaasarfinnit kiassarnerup sinneratut
  - Erngup nukinganik nukissiarisamit innaallagissamik kiassarnertut
  - Kissarsuutinit uuliamik tunngaveqartunit ingerlalluurtunit kiassarnertut
- Innaallagissamit kiassarnertut – qaminneqarsinnaasutut imaluunniit taamaaginnartussatut innaallagissamik kiassarnertut.

¹⁹ Mittarfeqarfiit aamma Nerlerit Inaanni, Qaarsuni Kulusumilu nammineq mittarfiutini kiassarnermik pilersugaraat.

Taamaallaat illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni innaallagissamik kiassarneq atorneqarsinnaavoq. Tamatumunnga patsisaavoq innaallagissamik kiassarnermut siunertaq tassaamat sinneqartoqassappat innaallagissap nukissiuuteqarnernit ataavartunik tunngaveqartup kiassarnermut atornissaa. Tasiilami erngup nukinganik nukissiorfimmi piginnaasaq innaallagissamik kiassarnermik pilersuinerup neqeroorutiginnissaanut naammangilaq.

Ungasissumit kiassarnermut imaluunniit innaallagissamit kiassarnermut attavilersinnaanermut apequtaavoq pisisartup sumi najugaqarnera. Illoqarfinni sumiiffipassuarni ungasissumit kiassarnermut aqqusiorqarsimavoq, sumiiffinnili allani innaallagissamit kiassarnerup atornissaa tulluerneruvoq, ilaatigut ungasissumit kiassarnermut aqqusiorneq pisariullunilu akisummat, tunngaviatigulli innaallagissamit kissarnissamut taamaallaat inissianut innaallagissamik pilersuineq pisariaqarluni. Illoqarfinni anginerusuni sumiiffinni assigiinngitsuni kissarnissamut periarfissanik sorlernik Nukissiorfiit neqerooruteqarneri Nukissiorfiit nittartagaanni kiassarnermut nunap assiliani takuneqarsinnaavoq.²⁰

Ungasissumit kiassarneq tassaavoq aqqissuussaq eqaassusilik, nukissiuuteqarnernit assigiinngitsunik ungasissumit kiassanermut aqqissuussamut kiassarnermik pilersuisinnaammat. Aallaaviatigut Nukissiorfiit innaallagissiorfinnit kissarnerup sinnera atortarpaat. Kingornatigut pissarsiarineqarsinnaaffiani eqqakkanit kiassarneq atorneqartarpoq, kingornatigut innaallagissamik (illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni) ungasissumit kiassarneq tunisassiarineqartarluni. Aatsaat tamatuma kingorna kissarsuutini uuliatortuni kiassarneq tunisassiarineqartarpoq. Tassunga ingerlaqatigisillugu sullissivinni pisortat aamma namminersortut pigisaanni arlalinni angerlarsimaffinnilu innaallagissamik kiassarneq qaminneqarsinnaasoq atorneqarpoq, tamanna erngup nukinganik nukissiorfinni maannakkut pissarsiarinnaasatut piginnaasaqarneq malillugu iluarsineqarsinnaalluni.

Qulaani kiassarfiit taaneqartut saniatigut aamma nukissiorfinnit ataavartunit kiassarnermik ilassuteqartoqarsinnaavoq, soorlu seqerngup qinngorneranik tigooraavinnit, aamma tunisassiorfittut suliffeqarfinnit kiassarnermit sinneruttumit, imaluunniit kiassarnermut pumpinik aamma anorisaatinik atugaqarnikkut.

Kiassarneq assut inuit namminneq pigisaanni ingerlatsivitsigut, soorlu kissarsuutinit uuliatortutigit pissarsiarineqartarpoq. Tamanna sumiiffinni ungasissumit kiassarnermut aamma innaallagissamik kiassarnermut periarfissaqanngitsuni atuuppoq, kiisalu innuttaasunut, illoqarfinni ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuinermut attavilersimangitsunut atuulluni. Sumiiffinni tamakkunani kissarnermik pilersuinermut kissarsuutit uuliatortuinnangajaat imaluunniit oliekedeliinnangajaat atorneqarput. Sumiiffiit ilaanni, taamaattorli suli

Ilusiliaq. 22 Piumasarianut naleqqiullugu kiassarnermik pilersuivinni maannakkut piginnaasat, 2017.

Qorsuk: Piginnaasaqarluarneq pissarsiassaavoq
Sungaartoq: Killilimmik piginnaasaqarneq pissarsiassaavoq
Aappalaartoq: Piginnaasamik soqanngilaq

Nittartakkami uani annikitsortat amerlanerit takuneqarsinnaapput:

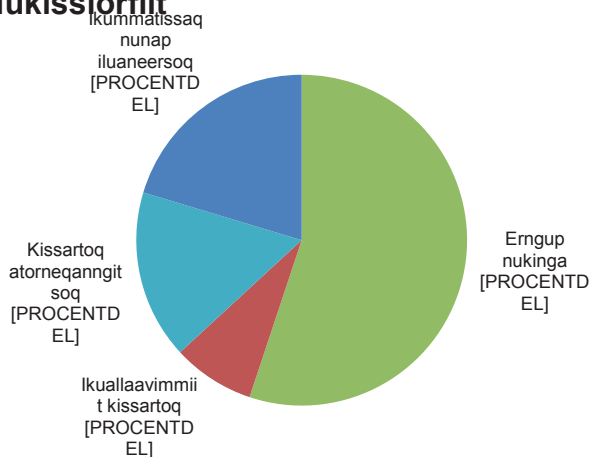
<http://maps.nukissiorfiit.gl/sektoerplan>

²⁰ Nukissiorfiit nittartagaat: www.nukissiorfiit.gl/business-relations/fjernvarme/opvarmning-nuuk/?lang=da

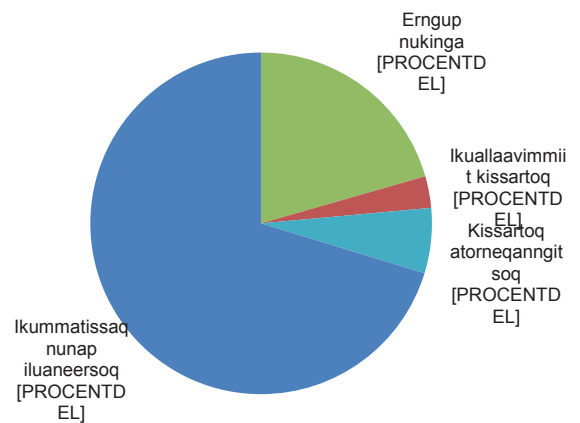
killilerujussuarmik teknolooiit soorlu kiassarnermut pumpitut aamma seqerngup kissaanik pissarsiniutitut ittut atornerqarput.

Najukkami nukissiuuteqarnerit pitsaanerusumik atornerisigut kiassarnermut uuliamik atuinerup peerutsinniarnissaanut annertuumik piukkunnaateqartoqarpoq. Nukissiorfinnit ataatsimoorussatut kiassarnermut, aamma inuit namminneq ingerlatsiviinik ilanngussaqluni tamakkiisumik kiassarnermik pilersuinerup nukissiuuteqarnerit assigiinngitsut qanoq annertutigisumik atornerqarnerat Ilusiliaq 23 aamma Ilusiliaq 24-p takutippaat. Takuneqarsinnaasutut kiassarneq annertuumik uuliamik atuinerup tunngaveqarpoq – minnerunngitsumik inuit namminneq kiassarnermik pilersugarineranni.

Nukissiorfiit

Kalaallit Nunaat tamarmi

Ilusiliaq 23. Nukissiorfiit kiassarnermik tunisassiornerat nukissiorfinnut agguataarlugu, 2015
Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Ilusiliaq 24. Namminersuutigisamik pisortallu kiassarnermik tunisassiornerat – nukissiorfinnut agguataarlugu, 2015²¹
Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

8.2. Eqqakkat nukissiuuteqarnermik isumalluutitut sunniuteqarluartumik atornerqassapput

Nukissiuuteqarnermik siunertanut eqqakkat atornerisa pitsaanerpaanngorsarnissaanut annertuumik piukkunnartortaqlarpoq. Taamaattumik eqqakkanik suliassaqlarfiup aqqissuussaanerata allannortiternissaanut pisariaqartitsisoqlarnera pillugu piviusunik sulianik aamma misissueqqissaarinissat aallartissarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Tamanna ilutigalugu ungasissumit kiassarfimmi aningaasaliissutit Kalaallit Nunaanni eqqakkanik ikuallaasarfimmi eqqakkanik kiassarnermik tunisineq annertusassavaat.

8.3. Eqqakkanik suliassaqlarfimmi sularisassanik suleqatigiissitat siunnersuuteqassapput

Eqqakkanik nukissiuuteqarnermut siunertanut pitsaanerusumik atugaalersitsissusanut pilersitassanut siunnersuutiniq 2018-imi saqqummiussaqlartussat suleqatigiissitat pilersinnissat Naalakkersuisut kissaatigaat. Suleqatigiissitani eqqakkanik suliassaqlarfiimmut akisussaaffeqartutut suliaqlartut attuumassuteqlartut tamarmik peqataasariaqlarput: kommunit, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqlarfik, Aningaasaqlarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqlarfik, Inuusutissarsiornermut, Suliffeqlarnermut, Niuernerup Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqlarfik, kiisalu Nukissiorfiit.

Ullumikkut eqqakkanik suliassaqlarfik imatut aqqissuussaavoq kommunit eqqakkanik katersuinerup, immikkoortiterinerup ikuallaanermillu suliaqlartuullutik. Kommunit Nuummi, Sisimiuni, Ilulissani, Qaqortumi

²¹ Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik. Mianersussatut missiliuneruvoq, inuit namminneq kissarsuutaanni uuliatortuni il.il. kiassarnermik pilersuinerup pillugit annikitsortalersukkanik paasissutissanik peqanngimmat.

Maniitsumilu eqqakkanik ikuallaasarfiinit eqqakkanit kiassarnermik Nukissiorfiit pissarsisartuupput.²² Eqqakkanit kiammik tiguisarneq pillugu Nukissiorfiit kommunillu oqaloqatigiittuarput. Taamaattorli piffissamut qanittumut aamma ungasissumut qaninnerusumik suleqatigiinnermi, imaluunniit aqqissuussiviup allanngortinnerani, soorlu eqqakkanik ikuallaanermik ingerlatsinerup Nukissiorfinnut tunniunneratigut iluaqtissat pissarsiarineqarsinnaapput.

Piffissamut qanittumut ulluinnarni ingerlatsineq pitsaanerulersinneqarsinnaavoq, taamaalilluni maannakkut kiassarnermik pisariaqartitsinermut eqqakkanik ikuallaaneq annertunerusumik naleqqussarneqarsinnaalluni. Piffissamut ungasinnerusumut nukissiuuteqarnermik pilersuinermut tunngatillugu nunami sumi eqqakkanik atuinerup tulluarnerpaassanera pilersaarusionerqarsinnaavoq, aammalu eqqakkanik nukissamillu suliaasaqarfanni aningaasaliinerit ataqtigiissaarneqarsinnaallutik, taamaalillutik suliaasaqarfimmut ataatsimoorussamik periusissiamik tapersuisilerlugit.

8.4. Ungasissumit kiassaaneq eqqakkanit kiassarnermit pitsaanerpaamik atuinissamut

Aasaanerani sumiiffiit ilaanni eqqakkanik ikuallaasarfinnit kiassarneq tamaat Nukissiorfiit tunisarisinnaasannigilaat. Tamatumunnga ilaatigut patsisaavoq ungasissumit kiassaaneq sumiiffiit ilaanni atuisartunut qanoq amerlatigisunut kiassarnerup siammartersinnaaneranut killilersuisarmat. Tassaavoq ajornartorsiut Nukissiorfiit sammisarissaa.

Nuummi Sisimiunilu piviusutut suliniutinik marlunnik Nukissiorfiit maannakkut ingerlassaqarput, taakkulu piffissami 2017-2019-imi naammassineqassasut naatsorsuutigineqarput:

- Nuummi eqqakkanik ikuallaasarfik taamaallaat illoqarfimmi ungasissumit kiassaait sisamat ilaannut ataatsimut attaveqarpoq. Eqqakkanik ikuallaasarfimmit annertunerusumik tunisaqarneq qularnaarniarlugu Nukissiorfiit ungasissumit kiassaait marluk attavilernissaat naatsorsuutigaa.
- Illoqarfimmi ungasissumit kiassaait pingasut ilaat marluk attavilernissaat pillugit illoqarfiup naluttarfittaata sanaartorneranut atatillugu Sisimiuni Nukissiorfiit aamma Qeqqata Kommunia suleqatigiilersimapput. Tamanna eqqakkanik ikuallaasarfimmit annertunerusumik tunisisinnaanermik qularnaarissaaq, aammalu naluttarfiup eqqakkanik ikuallaasarfimmit kiassarnermik pilersorneqarnissaanik periarfissiissalluni.

8.5. Ataatsimoorussatut kiassaaneq annertusillugu sanaartorfigineqassaaq, amerlanerillu attavilerneqassapput

Kiassarnermik pilersuinerit Nukissiorfinni annertunerusumik katersugaanissaat Naalakkersuisut sulissutiginiarpaat. Tamanna ilutigalugu ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuineq annertusillugu sanaartorfigineqassaaq, kiassarnermillu pisisartut amerlanerit attavilersorneqassallutik. Inuit namminneq kiassaammik uuliatortumik kiassarnerat ungasissumit kiassarnermit imaluunniit innaallagissamit kiassarnermit taarserneqassaaq, tassalu tamanna inuiaqatigiit tungaannit isigalugu tulluurtuussappat. Kiassarnermik pilersuinermut uuliamik atuisoqarneq sioqqullugu kiassarnerup sinneruttup, eqqakkanik kiassarnerup aamma erngup nukinganik nukissiornermit tunngaveqartutut kiassarnerup sunniuteqarluartumik atugarilernissaata qulakkeernissaa pisariillisassavaa.

8.6. Kiassarnermik pilersuineq katersorneqarlunilu pitsaanerpaanngorsassaaq

Ullumikkut kiassarnermik suliaasaqarfimmi suliaqartut arlaliupput. Sumiiffimmini ataasiakkaani Nukissiorfiit aamma Mittarfeqarfiit pilersuisuusarput, taakkulu saniatigut inissiani anginerusuni arlalinni kiassaateqarfinit Namminersorlutik Oqartussat pigisaannit, suliaqartunit assigiinngitsunit, soorlu INI-mit Namminersorlutik Oqartussallu inissianut immikkoortoqarfiinit aqunneqartunit kiassarnermik tunisassioqarpoq. Kiassarneq sutigut tamatigut uuliamik pilersuutaavoq, assigalugit inuit namminneq angerlarsimaffiini inuit namminneq kissarsuutaat uuliatortut.

---

²² Nukissiorfiit Aasianni ilaatigullu Ilulissani eqqakkanik kiassarnermik tunisinermut akuunngillat, sumiiffinni taakkunani Qaasuitsup Kommunia ungasissumit kiassarnermit, immikkoortitaasumit, kommunip pigisaanit kiassarnermik tunisarmat.

Kiassaateqarfiit Nukissiorfinnut tunniunnerisigut ingerlatsivinnik ataasiakkaanik atunerit pitsaanerpaanngorsagaasinnaapput, Nukissiorfiillu annertunerusumik ataqatigiissarineq qularnaarsinnaavaat, taamaallitut kiassarnermut isumalluutit pissarsiarisinnaasat sapinngisamik pitsaanerpaamik atorneqalersillugit.

Ungasissumit kiassarnermut aamma qaminneqarsinnaasutut innaallagissamit kiassarnermut attaveqarfiit annertusarlugit sanaartorfiussapput.

Sapinngisamik kiassarnermik isumalluutit atornissaat qulakkeerniarlugu attaveqarfiit annertusarlugit sanaartorfiussapput. Ungasissumit kiassaait amerlanerit sanaartugaassapput, aamma qaminneqarsinnaasumik innaallagissamit kiassarnermik atuinissamut pitsaanerusumik periarfissiiniarluni innallagissat aqquaat nukittorsagaallutik.

Kiassarnermik pilersuivik Nukissiorfiit sanaartorfiguarpaat. Maannakkut Ilulissat annertuumik sammineqarput, tamaani kiassarnermik pilersuinermut erngup nukinganik nukissiuuteqarneq nukissiuuteqarneq sulii annertuneg atussallugu annertuumik piukkunnaateqartoqarmat. Erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuiviliarluni suliniutip ilagisimavaa aamma qaminneqarsinnaasumik innaallagissamik kiassarnermut innaallagissap aqquataanik nukittorsaaqassasoq, kiisalu ungasissumit kiassaaneq annertusarlugu sanaartorfiussasoq. Sulii Nuummi kiassarnermut attaveqarfiit amerlanerit pisariaqartitaapput, taamaattorli erngup nukinganik nukissiorfimmit sinneqartoortaaq killissaqassanerit naatsorsuutigisariaqarlutik, ajornanngippat erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuinerup annertusisinneqarnissaata tungaanut.

Qaqortumik aamma Narsamik pilersuisumut Qorlortorsuarmi erngup nukinganik nukissiorfimmut nunatap imissarsiorfiup allineqarnera naammassippat tamaani aamma ungasissumit kiassaaneq aamma innaallagissap aqquataanut nukittorsakkamut aningaasaliisoqassaaq. Ajornanngippat Tasiilami tamanna pisinnaassaaq, tassalu erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik pilersuineq annertuumik allineqarpat.

Ingammik ungasissumit kiassaaneq aningaasartuutit qaffasissupilussuusinnaapput. Taamaattumik kiassarnermut pisarialimmik attaveqarfinnut aningaasaliinerup akilersinnaassusaa aalajangerneqartinnagu sumiiffinni ataasiakkaani pissutsinik piviusunik nalilersuisoqartariaqarpoq.

Aamma illoqarfeeqqani nunaqarfinnilu innaallagissiornermit, ullumikkut iluaqusersuutaanngiffiini kiassarnerup sinneruttup atorneqarsinnaassusaa siunissamut tunngatillugu sammineqarumaarpoq. 2018-imi illoqarfinni minnerni nunaqarfinnilu kiassarnerup sinneruttup annertunerusumik atornissaanut periarfissat Nukissiorfiit misissorniartaat.

Sumiiffiit ilaanni ungasissumit kiassarnermik pilersuiviliornissaq akilersinnaassanngilaq. Tamatumunnga patsisaasinnaapput kiassarnerup sinnerata annertussusaata killeqarnera, aamma/imaluunniit inoqutigiit ima siamasitsigisumik inissisimaneq ungasissumit kiassaaneq aningaasaliissutissat aningaasaqarnikkut iluaqtissartaqaratik. Pisuni tamakkunani taamaallaat illut anginerusut qanittumiittut, soorlu pisiniarfiit imaluunniit illut sullissiviit pilersugarinissaat iluaqutaasinnaanersoq Nukissiorfiit misissorpaat.

8.7. Ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuinermut inoqutigiit amerlanerit attavilerneqassapput

Ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuinermut attavilersimasut kiassarnermik atuisartut amerlisinnissaannut annertuumik piukkunnaateqartoqarpoq. Illoqarfinni amerlasuuni ungasissumit kiassaait sanaartorneqarsimapput, imaluunniit sumiiffinni amerlanerpaani innaallagissamit kiassarnermut innaallagissat aqquaat nukittorsagaallutik, inoqutigiilli imaallillaanaq attaviligaasimanatik. Ataatsimoorussatut kiassarnermut amerliartuinnartut attavilerneqarpat Nukissiorfiit pissarsiarisinnaasatut kiassarnermit isumalluutit atonerannik pitsaanerpaanngorsaanissaannut periarfissai annertusiartussapput.

Ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuinermut inoqutigiit amerlanerit attaviligaanissaannik Naalakkersuisut sulissuteqarniarput. Tamanna makkunatigut pissaaq:

- attaviligaasinnaaneq pillugu annertunerusumik paasisitsineq
- attavilernissamut aningaasaqarnikkut kajungersaatiniq tunisineq
- illuni ataasiakkaani kiassaaneerup sorliup atorneqassanera pillugu ilassutinik piumasaqaateqarneq.

Ungasissumit kiassarnermut imaluunniit innaallagissamik kiassarnermut attavilernissamut nalinginnarmik ingerlassaq tassaavoq attavilernissaq pillugu pisisartup Nukissiorfinnut qinnuteqarnera, aammalu attavilernissamut pisisartup aningaasartuutit nammineq akilissagai. Tamanna inoqutigiinnut annertuumik aningaasaqarnikkut artukkiissutaasinnaavoq, tamannalu qularutissaanngitsumik ataatsimoorussatut kiassarnermut amerlasuut attavilersimanginnerannut ilassutaasutut patsisaavoq. Ungasissumit kiassaait inuit namminneq atuisartut attavilernerinut matussusiinissamut aningaasanik immikkoortitsinissamut periarfissat Naalackersuisut misissorniartaat, taamaalilluni atuisartut ataasiakkaat aningaasaqarnerannit attaviliineq aalajangerneqassanani. Tassunga atatillugu ungasissumit kiassarnermut innaallagissamillu kiassarnermut attavilernissamut periarfissat pillugit paasisitsiniaanerit ingerlanneqassapput.

Illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni qaminneqarsinnaasumik innaallagissamik kiassarnermut aamma avatait kiassarnermut pisisartut attavileqqunissaannut Nukissiorfiit periarfissaqarput.²³ Taamatut pisoqartillugu pisisartup attavilerneranut Nukissiorfiit pilersitaqarlutillu akiliissapput. Atuisartunut ataasiakkaanut attavilernissaq pillugu piumasaqaat aningaasaqarnikkut nammatassiissanngilaq, qaqutiguunngitsorli iluaqutaanerusarpoq – inuiaqatigiinnut aamma atuisartumut. Taamaattumik ataatsimoorussatut kiassarnermik pilersuineranut attaviliisarnerup annertusarnissaanut periarfissamik tassannga Nukissiorfiit atuiarniarput.

Illassutut pilersitatut sumiiffinni ataasiakkaani kiassaariaataasumut inassutaasut kommunip pilersaarutaanni il.il. takuneqarsinnaassanerat, kiisalu kiassaariaasissatut inassutaasup atorneqarfianut suliniutinut taamaallaat sanaartornissamut akuersissutinik tunniussisoqartassasoq Naalackersuisut pisortanut sanaartortitsisunut pisortaqaqfinnullu tamanut inassutiginiartaat.

8.8. Kiassarnermik akiliisarnerit inunnut ataasiakkaanut tunngassapput

Ullumikkut kiassarnermik atuisartut arlallit ataatsimoorussamik kiassarnermik atuiernerinnut akiliisarput. Inissianut aqutsisoqarfiup inissiaqarfittut immikkoortunut ataasiakkaanut tamakkiisumik kiassarnermik atuiernerannik akiligassaliortarneranik tamanna isumaqarpoq, najugaqartut akornanni aningaasartuutit naligiissumik agguataarneqarlutik, imaluunniit immikkut ittumik agguataarinissamik najoqqutassiaq malillugu agguataarneqarlutik. Najugaqartut ataasiakkaat sanilerisat annertunerusumik kiassarnermik atuisinnaaneranut akiliinissaannut tamanna aarleqqutissiivoq.

Kiassarnermik atuisartut ataasiakkaat namminneq kiassarnermik atuiernerinnut taamaallaat akiliuteqartarnissaata naleqquttuussanera qularutissaanngilaq. Tamanna ilutigalugu inunnut ataasiakkaanut akiliisitsisisarnerup nassatarissavaa kiassarnermik atuisartut ataasiakkaat kiassarnermik sipaarniarnissamut annertunerusumik kajumissuseqalernissaat. Ataatsimoorussatut akiliisarnermit inunnut ataasiakkaanut akiliisarnermut ikaarsaariarnermi kiassarnermik atuisartut kiammik sipaarniartuusut qaammatit tamaasa aningaasanik sipaaruteqartassapput, atuisartunullu annertuumik kiassarnermik atuisarnermik attassisut akiligassaat annertunerussallutik.

Ullumikkut kiassarnermik atuisartuni arlalinni ataatsimoorussamik akiliisartuni ataasiakkaartunik kiassarnermik uuttortaatinik ivertiterinernik Naalackersuisut 2018-imiit aallartisarniarpaat. Alloriarnertut siullertut 2017-imi Ukiakkut ataatsimiinnermut nukissiuuteqarnermut peqqussutip allangortinnissaanut, pisortat toqqaannartumik imaluunniit toqqaannartuunngitsumik pigisaattut inissiani attartortittakkani tamani ataasiakkaartunik kiassarnermik

²³ Takuuk Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 31. oktober 1991-imeersoq, kiassaarnermi erngup nukissiorfiata Utoqqarmiut Kangerluarsunnguaniittup pilersuiffiani kiassaateqarfinnut innaallagissamit kiassarneqartunut (elektrokedler) attavilersinnissamik pisussaaneermut tunngasoq, aamma Nukissiorfiit tunisinermi pilersuinermilu piumasaqaataat.

uuttortaait ivertiternissaannik aallartitaqarnissamik Naalakkersuisut piunasaqarnissaannut pininnaatitsisumik Naalakkersuisut siunnersuut saqqummiunniarpaat.²⁴ Siunnersuut tassaavoq 2016-imi Upernaakkut Inatsisartut aalajangiussinerannik tunngaveqartumik 2016-imi Naalakkersuisunit suliarineqartumi ataasiakkaartunik kiassarnermik uuttortaait pillugit nalunaarusiami inassuteqaatinik malitsigisitaq.²⁵

Taamaallaat inissiani (inissiat 3.000-it missaanni) teknikkip tungaatigut tamatumunnga piareersimasuni ataasiakkaartunik kiassarnermik uuttortaait ivertiterneri annertusiartuaartitatut pissaaq. Illuni pisoqaaneruset ilaanni ruujorilersuineq imatut suliarineqarsimavoq inissiat akimortarlugit aqquteqarluni. Ataasiakkaartumik akiliisitsissutaalernissaa sioqqullugu inissianut ataasiakkaanut taakkununga kiassarnermik pilersuinerup immikkoortinnissaanut aningaasaliissuterpassuit pisariaqassapput. Sumiiffinnut taakkununga ataasiakkaartunik kiassarnermik uuttortaait ivertiternissaat akilersinnaassanngitsoq ataasiakkaartunik kiassarnermik uuttortaait pillugit nalunaarusiap takutippaa. Taamaattumik ataasiakkaartunik kiassarnermik uuttortaatinut inissianut teknikkikkut piareeqqasunut iliuuserisaq taamaallaat tunngatinneqassaaq, tamannalu ilutigalugu quleriissutut inissialiani nutaani tamani ataasiakkaartunik innaallagissamik, imermik kiassarnermillu atuinernik uuttortaasoqarsinnaassanera sanaartornermut malittarisassianut ilassutaasuni qularnaarneqassaaq.

8.9. Kiassarnermik pilersuinermut teknologiit nutaat siuarsarneqassapput

Kiassarnermik suliassa qarfimmi nukissiuteqarnermut teknologiit ataavartut nutaat ineriartupallapput, nunamili sumi tamaani namminersortutut, inuit ataasiakkaat aamma suliffeqarfiit assersuutigalugu kiassarnermut atugassanik kiassarnermut pumpinik aamma seqerngup kissaanik pissarsiniutinut aningaasaliissuteqartarput. Ineriartortitsineq qanimut malittarisariaqarpoq, taamaalillutik nunami maani atussallugit tulluurtuusutut paasisaasut teknikkikkut inuiaqatigiinnilu aningaasaqarnikkut tulluurtuulertillugu teknologiit kiassarnermik pilersuinermut ilanngussorneqarsinnaassammata.

Nunami maani kiassarnermut pumpit atornissaat tassaasinnaavoq teknologii pitsaassusilik. Ilutsit angissutsillu assigiinngitsut pigineqarput. Ungasissumit kiassaatinu pioreersuni kiassarnermut pumpit angisuut kiassarnermik pilersuisinnaassapput.

Kiassarnermut pumpinik angisuunik ilusinik assigiinngitsunik aallarniutitut suliniummik naammassisaqarnissaminnik Nukissiorfiit naatsorsuuteqarput. Nuummi Nukissiorfiit pisortaqarfiata kiassarnissaanut qaqqamit kiassarnermik aallarniutitut suliniut 2015-imi aallarnerneqarpoq. Tamatuma saniatigut immap ernga kiassarnermik pilersuivigalugu Sisimiuni kiassarnermik pumpinut misileraavittut ingerlatsiviup, aamma nunami issortaq kiassarnermik pilersuivigalugu Narsami misileraavittut ingerlatsiviup Nukissiorfiit pilersinnissaat naatsorsuutigaat. Siunertaq tassaavoq najoqqutassat teknologiimi, aningaasaqarnermi, avatangiisinullu tunngatillugu tulluurtuunerisa, aammalu sumiiffinni issittoqarfinni kiassarnermut pumpit atorsinnaanerisa misissornissaat.

9. Imermik pilersuinermik nutarsaaneq

9.1. Ullumikkut aamma 2030-p tungaanut imermik pilersuineq

Imeq imigassaq minguitsoq tassaavoq Kalaallit Nunaanni innuttaasut peqqissusaannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaarutilittut tunngavissaaq. Immikkoortumut pilersaarut manna pilersaarummut piffissarititami imermik pilersuinerit malitassaannik anguniakkanik imaqarpoq. Kalaallit Nunaanni imermik pilersuineq ullumikkut Nukissiorfiit aamma Mittarfeqarfiit isumagaat. Nukissiorfiit ullumikkut illoqarfiit 19-it aamma nunaqarfiit 51-it imermik

---

²⁴ Ilaatigut tassaapput inissiat attartortittakkat, A/S INI-mit, aammalu kommunit pigisaattut inissiaatileqatigiit Iserit A/S-imit aqunneqartut. Taakku saniatigut inissiat attartortittakkat, Illuut A/S-imit namminersorlutik oqartussallu pigisaannit ingerlatseqatigiiffinnit allanit pigineqartut siunnersuummut ilaatinneqassapput. Namminersuutigisatut inissianut attartortittakkanut siunnersuut tunngasuunngilaq.

²⁵ Rambøll (2016), *Redegørelse for individuelle varmemålere (Ataasiakkaanik kiassarnermik uuttortaait pillugit nalunaarusiaq)*

imigassamik pilersorpai. Imermik pilersuineq tatsit qaanni imermik, kuunnit, immap ernganik tarajuaanermit, aamma nilaat aatsinnerannit erngup katersugarineranit pingaarnertut tunngaveqarpoq.

9.2. Siunertaq

Imermik imigassamik minguitsumik allanngujitsumik imermik pilersuineq assut pingaartitaavoq. Maannakkut siunissamilu imermik imigassamik pisariaqartitsinermik matussusiinissamut Kalaallit Nunaanni tamatigoortumik imitsialammik naammattumik peqarpoq. Taamaattorli pissarsisinnaassutsimut piilersuisinnaassutsimullu najukkani assigiinngitsoqarpoq. Sumiiffinni arlalinni imermik isumalluutit ima pitsaatigaat imermik sinneqartooruteqartoqarluni. Tamanna siunissami inuussutissarsiornikkut piukkunnaataasumut atatillugu atorineqarsinnaasutut isigineqarpoq, nunarsuarmi sumiiffinnut erngup amigaataaffianut imeq puiaasani imaluunniit immiussassatut imertut avammut nioqutigineqarluni. Suliassaqarfimmi tassani inuussutissarsiornermut periarfissat ukiuni takkuttussani sermip erngullu avammut nioqutiginissaanut Naalakkersuisut periusissiaannut tunngatitamik immikkoortortamut pilersaarummi immikkut ittuutitami suliarineqarput.

Imermut immikkoortumut pilersaarutip pilersaarummut piffissaliussami anguniakkat sulissutigineqartut aalajangersarpai. Anguniakkat annertuumik pilersuinikkut isumannaassuseqartumik pitsaasumik allanngujitsumillu imermik pilersuinissamut qulakkeereqataapput, aammalu erngit suliareqqitassatut isumalluutaasut pissarsiarineqarsinnaasut sunnuteqartumik atornerinik tunngaveqartumik inoqutigiinni atugassatut pitsaasumik naammattumillu imermik imigassamik qulakkeereqataallutik. Aammattaaq mianersuussilluni pilersaarusionerq inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut pissutsit sianigalugit pitsaanerpaamik aaqquissuussinermik, aamma anguniagaqarfigisamik aningaasaleeqqinnermik sanaartornermillu qulakkeereqataassaaq.

9.3. Pilersuinermik isumannaallisaaneq

Naalakkersuisunut imermik imigassamik minguitsumik imermik pilersuineq isumannaatsoq aalajangiisuvoq. Tamatuma isumaginissaata qularnaarnissaanut pisortat oqartussaaffii²⁶ aamma Mittarfeqarfiit inatsisitigut peqqusaapput, soorlulusooq erngit suliareqqitassatut isumalluutit aamma imermik pilersuineq illersussallugit peqqusaallutik. Erngup imigassap pitsaassusaanut tatiginnineq, aamma pilersuinermi isumannaallisaalluarsimaneq tassaapput inuiaqatigiinnik avatangiisunik ineriartortitsinermut aalajangiisut. Taamaattumik erngit suliareqqitassatut isumalluutit erngullu imigassap mingutsinneqarsinnaaffiisa annikillisinniarneri anguniagaqarfigalugit sulissutigineqassapput. Tamatuma saniatigut isumalluutit atuvillaartoqassannginnera aamma qularnaarneqassaaq, piffissamut ungasinnerusumut pilersuinerup qularnaatsuuneranik ajoqusersuinissamik aarleqqutissiisinaammat.

9.4. Isumalluutit atorluaasumik pilersuineq

Imermik pilersuineq sanaartortuarnerit iluarsaassuarnerillu aqutugalugit pitsaanerpaanngorsarneqassaaq. Tamatuma siunertaa ilaatigut tassaavoq erngup suliareqqitassamit erngup atuisartuni ataasiakkaani atugarineranut ingerlassami nukissap atugaasup pitsanngorsarnissaa, ilaatigullu pumpinut nukissiuuteqarnermik atuinermut annikillisarnissaa, minnerunngitsumillu ingerlatsinermi tamarmi annaasanik annikillisaanissaaq.

Anguniakkani pingaarutilik tassaavoq atuisarmut pilersuutigineqartumik imermik imigassamik mingutsitsisoqarsinnaaneranut tunngatillugu aarleqqutaasunik tamanik annikillisaanissaaq. Imermik pilersuinermik iluarsaassinermi siammarteriviup pitsanngorsarnissaanut atortussianik nutaanerpaanik atuinermut atatillugu erngup annaasarineranik annikillisaasoqarlunilu nukissiuuteqarnermik atuinermik annikillisaasoqarsinnaavoq. Saviminernik kuisanik aqutitoqqanit pilersuineranut aqutitunut ullutsinnut naleqquttunut nutaanut ikaarsaariarneq ernarfiusunit erngup annaasarineranik annikillisaassaaq.

---

²⁶ Imermik pilersuineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 19. november 2007-imeersoq.

9.5. Illoqarfinni imermik pilersuineq

Illoqarfinni tamani imeqarfinnik pitsaasunik, sumiiffinnilu arlalinni nutaajungaatsiartunik aamma nutaaliaalluinnartunik peqarpoq. Imermik imigassamik pilersuineranut atornerqartumik imermut suliareqqitassatut isumalluutaasumut pitsaassusisoq tamatigoortumik naleqqussarneqarsimasuuvuq. Arlalinnik periuseqarnikkut imermik imigassamik siammarterisoqartarpoq. Pitsaanerpaallunilu siammartersimanerpaaq tassaavoq Nukissiorfiit pigisaannik ingerlataannillu erngup aqqutaa pingaarneq aqqutigalugu pilersuineq. Pingaarnertut erngup aqqutaani atuisartup nammineq aqqutissaatini attavilertarpa.

Tamatuma saniatigut sumiiffinni arlalinni erngup angallannera aqqutigalugu pilersuisoqartarpoq, inissianik piginnittut ataasiakkaat namminneq ivertitikkanik (imermut tankimik) pigisaqarlutik. Erngup angallannera pisisartunut soorlulusooq Nukissiorfinnut tassaavoq akisullunilu isumalluutit atuisariaqarfiusutut iluarsisut.

Imermik angallassineq angallammik immersuinermi, aamma inissiamik piginnittup tankianik immersuinermi erngup mingutsinnissaanut annertusisamik aarleqqutissivoq. Imermik pilersuinerup annertussusaata imermik naqitsinikkut aqqusiat aqqutigalugit annertusarnissaa siunissamut tunngatillugu sammeneqartariaqarpoq, tamannalu ilutigalugu imermik angallassinerup annikkisarnissaa sammeneqassalluni.

Illoqarfimmi/nunaqarfimmi maqitsisarfioreersutinut atuisartut imermik imigassamik imertarsinnaapput. Imermik imigassamik pilersuinerup saniatigut erngup aqqutaasa pingaarnertut siunertaat aamma tassaavoq upalungaarsimanermut ilaanissaq, illoqarfinni sumiiffinni toqqartukkani qatserisarnermut pisortaarfiiit suleqatigalugit qatserutit sullulittaata ikkuffianik, brandhanik inissiisoqarsimammat.

Nukissiorfinnut anguniagaq tassaavoq illoqarfinni ataasiakkaani imermik pilersuinermik aamma erngup pitsaassusaanik allanngujuillunilu pitaassusilimmik inuinnarnut innuttaasunut aamma inuussutissarsiornermut/aalisarnermik inuussutissarsiornermut qulakkeerinissaq, soorlulusooq inoqutigiit atugassaannik, tunisarsiornermut il.il. naammattumik imermik imigassamik peqassalluni. Aammattaaq anguniagaq tassaavoq pisortat pilersuiffianit erngup imigassap pitsaasumik pitsaassuseqassaneranut sapinngisamik annertunerpaamik tatiginninnermik pilersitsinissaq.

Illoqarfinni imermik pilersuineq aningaasaliinissamut pilersaaruteqartuarlunilu taakku eqaassusilernerisigut pitsanngorsarneqarpoq. Nutaanik sanaartukkanut iluarsaassinernullu aningaasaliinerit eqqortut qulakkeerniarlugit, ilanngullugulu imermik pilersuinermik aalaakkaasumik allanngujitsumillu attassiniarluni pissarsivimmiit atuisartumut imermik imigassamik pilersuinerneq aningaasaliinerneq nalilersuisoqarnerup ingerlattuarnissaa aalajangiisuuvuq. Aningaasaliinissanut pilersaarutit inuinnarnut soorlulusooq inuussutissarsiornermut inuiaqatigiinnut tunngatillugu naleqassutisimik tunisiffiit, kiisalu najukkami aamma nunap ilaani ineriartornermut tunngatillugu pisariaqartitsinerup annertunerpaaffiani imermik pilersuinermik suliaasaqarfiup ineriartortinnissaanut ilapittuuteqassaput.

9.6. Nunaqarfinni imermik pilersuineq

Nunaqarfinni imermik pilersuineq tamatigoortut illoqarfinni ingerlatsivittuulli aamma pilersuisarfittuulli sanaartugaapput, naak ingerlatsiviit mikinertut iluseqartutut ikkaluartut. Innuttaasut inuunerminni naleqartitaanni nalinginnarmik pissusissamisoortumillu ineriartorneq sianigalugu, taamatullu imermut imigassamut piumasaaqataasunut sumiiffinni arlalinni erngup pitsaassusaanik allanngujitsumik, aalajaatsumik pitsaasumillu qulakkeerinissamut tunngatillugu unamillerfissaqartoqarpoq.

Nunaqarfiit amerlanerpaartaanni nunaqarfinni innuttaasut erngup aqqutaanik attavilerfigisinnaasaannik pingaarnertut erngup aqqutaatut ilusilinnik naqitsinikkut imermik siammarteriveqanngilaq. Nunaqarfimmi maqitsisarfinni inoqutigiinnut il.il. imermik atugassami9nnik innuttaasut imertartarput. Nunaqarfimmi taamaallaat ataasiinnarmik imermik angallassisoqartarpoq.

Aasap nalaani illoqarfinni ataasiakkaani aamma nunaqarfinni aasaanerani erngup aqqutissaa atugassiarineqartarpoq. Imeqarfimmit imeq imigassaq aasaanerani erngup aqquaatigut inissiani ataasiakkaani erngup tankianut siammarterneqartarpoq. Imermik imigassamik pitsaasumik pitsaassusilimmik pilersuinissamut tunngatillugu aasaanerani erngup aqquataa arlalialunnik unammillerfissaqartitsivoq, annikitsumik atuineq nassataralugu erngup aqquataani erngup imigassap uninngasarnera sivilunerusarmat. Aamma aasaanerani erngup aqquataani atuisimaneq erngalersitsisinnavoq, erngup annaasarineranik nassataqartitsilluni, tamatumalu nasstaralugu erngup pitsaassutsimigut ajornerulerneru.

Maannakkut siunissamilu pilersuinissamik piunasaqartitsinerit, inuillu katitigaanermikkut allanngoriartornissaannik naatsorsuutigisat ilutigalugit nunaqarfinni imermik pilersuineq aningaasaliisoqarnikkut pitsanngorsarneqassaaq, taamaalilluni najukkani pissutsinut pilersuinissamik pisariaqartitsineq naleqqussarneqassalluni, aningaasaliinerillu inuiaqatigiinnut tunngatillugu annertunerpaamik naleqassutsimik pissarsiviussallutik. Nunaqarfinni imermik pilersuinerimik iluarsaassinerit ilutigalugit assigiissaarineq, immikkoortukkuutaartitsineq namminerlu ingerlatsisoqalerneruq annertunerusumik pisussaalisaaq. Nunaqarfinni imeqarfinnik nammineq ingerlatsisoqalerneruq illoqarfinni ilisimaneqartutulli imermik pilersuinerimik pitsaaneruseqartitsineq nakkutilliisarneq nassatarissavaa. Nunaqarfinni imermik imigassamik taamaallaat qaqutiguinnaq klorimik akulersuinissamut akuersissutinik tunisisoqartarpoq, pissutaallutik kukkusumik annertussusiliinissamik aarleqquteqarnerit. Assigiissaarinikkut aamma nammineq ingerlassatut nakkutilliinikkut klorimik akoorinermi aarleqqutaasut ilaannik pinaveersaarisooqarsinnaassaaq. Imermik qalaartitseqqusilluni ullut unnuallu amerlassusaannut, taamaalilluni atuisartut erngup pitsaassusilunneranni misigisaattut ajoqutaasut annikillisinnerannut aningaasaliinerit erseqqilluinnartumik malunnartumik sunniuteqassanerit naatsorsuutigineqarpoq.

Anguniagaq tassaavoq nunaqarfinni ataasiakkaani inuinnarnut innuttaasunut imermik pilersuinerimik pitsaasumik aalaakkaasumillu, aammalu erngup pitsaassuseqarluarnissaata qulakkeernissaat. Ilanggullugulu inoqutigiinni atorqartussamik imermik imigassamik naammattumik peqassanera, soorlulusooq innuttaasut erngup imigassap pitsaassuseqarluarnissaannik tatiginnittuunissaat.

Nunaqarfinni inuussutissarsiornermut/aalisakkanik inuussutissarsiornermut pitsaaneruseqartitsineq imermik pilersuinissamut anguniagaq tassaavoq imermik pilersuinerimik pitsaasumik aalaakkaasumillu, aamma erngup pitsaassusaanik qulakkeerinissat. Nunaqarfinni inuussutissarsiornerit imermik atuisartut pilersinnissaannut isummernissaq sioqqullugu illua'tungeriit attuumassuteqartut akornanni ataqatigiissaarineq assupilussuaq pingaaruteqarpoq. Illua'tungiusunut tamanut inuiaqatigiinnut tunngatillugu pitsaanerpaamik isumalimmik sumiiffinni tunisassiorfiup inissisinaanissaa qularnaarneqassaaq. Piviusutigut imermik suliareqqitassamik isumalluummik tikinneqarsinnaasumik pitsaasumillu, aningaasaqarnermi annertuunik aningaasartuuteqarnani pissarsiarineqarsinnaasumik peqartariaqarpoq, imaluunniit imeq suliareqqitassaq piujuartitsisumik pissarsiarineqarsinnaannginneranut aarleqquteqassanngilaq.

9.7. Imeqarfiit assersorneri

Suliereqqitassani erngup pitsaassusaa tamatigoortutut pitsaassuuvuq, sulili erngit suliereqqitassatut isumalluutaasut illersornissaat pingaartuuvuq, taamaalilluni maannakkut siunissamilu pitsaassuseqarluartumik imeqassammat.

Imermik imigassamik katersuinerimut tatsit kuuillu atorqartut mingutsitsinerimut illersorniarlugit imissarsiorfinnik assersuiviliortoqarpoq.²⁷ Imissarsiorfinnut assiaqusersuutit isumalluutaasumut nunatap iluserisaanik imissarsiorfiusumit aalajangerneqarput. Imissarsiorfiit assiaqusersuiffiisa iluanni suliarisassat sorliit ingerlanneqarsinnaanerannut aalajangersagaqarpoq.

Imissarsiorfinnik assersuiviit nunatsinni inuiaqatigiinni nutaaliaasuni unammillerfissaqarfijuuarput, minnerunngitsumik nunaannarmi sunngiffimmi suliarisat annertusiartuutuuneri pissutigalugit. Tamanna nunap ilaani suni tamani

---

²⁷ Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. november 2011-meersooq.

pinngortitamik assissaqanngitsumik najukkani inuit soorlulusooq takornariarpassuit atuisarnerannut tunngalluni. Tamatuma saniatigut illoqarfiit nunaqarfiillu alliarnerannut tunngatillugu imissarsiorfinnik assersuiviit unammillerfeqarpoq, tamaangga najugaqarfiusut qanilliartuinnartuummata.

Taamaalilluni imissarsiorfinnik assersuivinnut taakkunungalugu atasututut killilersuutigisanut siunertarisat pillugit najukkani innuttaasut aamma takornariat ilisimatinnissaannut anguniagaqarfikkamik iliuseqarnissaq pisariaqartitaavoq, tamannalu ilutigalugu sumiiffinnit najugaqarfiusunit ungasissuseqarluartunik imermik isumalluutissanik nutaanik nassaarniartoqartariaqarluni.

9.8. Ullumikkut imermik tunisassiorlunilu siammarterineq

Nukissiorfiit najugaqarfinni 68-ini imermik imigassamik pilersuipput,²⁸ Mittarfeqarfiit Kangerlussuarmi, Narsarsuarmi aamma Kulusumi imermik imigassamik pilersuillutik – kingullertulli taasaq Nukissiorfinnut tunniunneqalerpoq. Erngup pitsaassusaanik nakkutilliineq ullumikkut Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup ataani Namminersorlutik Oqartussat avatangiisinut immikkoortoqarfiani pivoq.

Imermik pilersuineq tatsit qaavannit imermik, puilasunit kuunnillu pissarsiornermik tunngaveqarpoq. Tamakku saniatigut sumiiffinni ataasiakkaani immamit imeq imermut imigassamut katersugaasarpoq. Sumiiffinni ataasiakkaani pilersuineq puilasulanit aamma imersiorluni qillerinikkut pisarpoq. Imissatut isumalluut pissarsiarisinnaasaq najukkani assigiinngissuteqarfeqarpoq. Imissatut isumalluutit annertussusia siallertarneranit/apisarneranit, tatsit kuuillu inissisimaffiinit, imaluunniit imissatut isumalluummut ungasissutsimit killilersorneqarpoq. Erngup suliareqqitassatut isumalluutip killissaqarfiani immamit erngup imermik imigassamik pilersuinissamut katersuinissaq pisariaqarsinnaasarpoq. Immap erngata imermik imigassamik pilersuutaanera tarajuaavikkut pisarpoq, tassani 'omvendt osmose'-mik tunngavik atorlugu imermut tarajoqanngitsumut allangortinneqarluni. Tarajuaaviit atorneri assut aningaasartuutaasarpuk nukissamillu pisariaqartitsisuullutik.

Qaanaami, imermik suliareqqitassamik isumalluummik killeqarfeqartumi nilannik aallerlunilu aatsitsinikkut imeq imigassaq ukiup ilaani tunisassiarineqartarpoq. Imertut imigassanngorlugu nilammik aatsitsineq assorsuaq nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsivoq, silallu pissusaata allangornerisa nassatarisaannik nilannik pissarsiornermut ukiup ilaata sivikillineranik tamanna unammillerfissaqarfiuvoq. Piffissamut ungasissumut Qaanaami nilannik aatsitsisarneq imermik pilersuinerit atorunnaarsinniarlugu imermik pilersuinermik ilassuteqarsinnaasunik periarfissanik qinigassanik allanik Nukissiorfiit misissuinermik ingerlassaqarput.

Isumalluummit imermik suliareqqitassamik suliarinninneq aqquusaagassat assigiinngitsut aqutigalugit pisarpoq. Siullermik imeq nakkartinneqartarpoq. Taamaaliornikkut sananeqaatit annerusut piiagaasarpuk. Sumiiffinni ataasiakkaani nakkartitsineq sioqqullugu akussaliisoqartarpoq (polyaluminiumklorid), taanna imermi suliareqqitassamiittoq uumassusilittut atortussamut akulerusseqataasarpoq, taamaalilluni tamakku kinnaninngorlutillu nakkartitsivimmit immikkoortinneqarsinnaallutik. Nakkartitsinerup kingornatigut pH-p nalinganik iluarsiinialuni qeqoq imaluunniit soda akulerunneqarajuttarpoq. Imeq ultraviolettimik (UV-mik) qinngortitsinerit pumperunneqartarpoq. Imermi tappiorannartutut uumassusilinnit pisut UV-mik qinngortitsinerup suujunnaartittarpai. UV-mik qinngortitsereernermit immikkut eqqiluisaarutitut aporfissatut klorimik akulerussisoqartarpoq. Klorilersuineq aallaaviatigut taamaallaat illoqarfinni atorineqartarpoq. Nunaqarfinni imermik imigassamik klorilersuinerit pisortaasumit akuersissummik pisariaqartitsippuk. Nunaqarfinni klorip akulerunnissaanut akuersissuteqartoqannginneranut tunngaviusooq tassaavoq kukkusumik akulerussisoqassaneranut aaleqquteqartoqannginnerata kissaatiginera.

²⁸ Nutaarmiuni Naajaani pisortat innaallagissamik pilersuipput, pisortaniilli imermik pilersuisoqarani.

Nunaqarfinni imermik pilersuiffiunngitsuni pilersuineq nalinginnarmik aasakkut erngup aqquaatigut sullulikkut pisarpoq, aammalu tasernit, puilasunit kuunnillu nammineq pilersuisoqartarluni, kiisalu ukiuunerani sermip aputillu aatsinnerisigut.

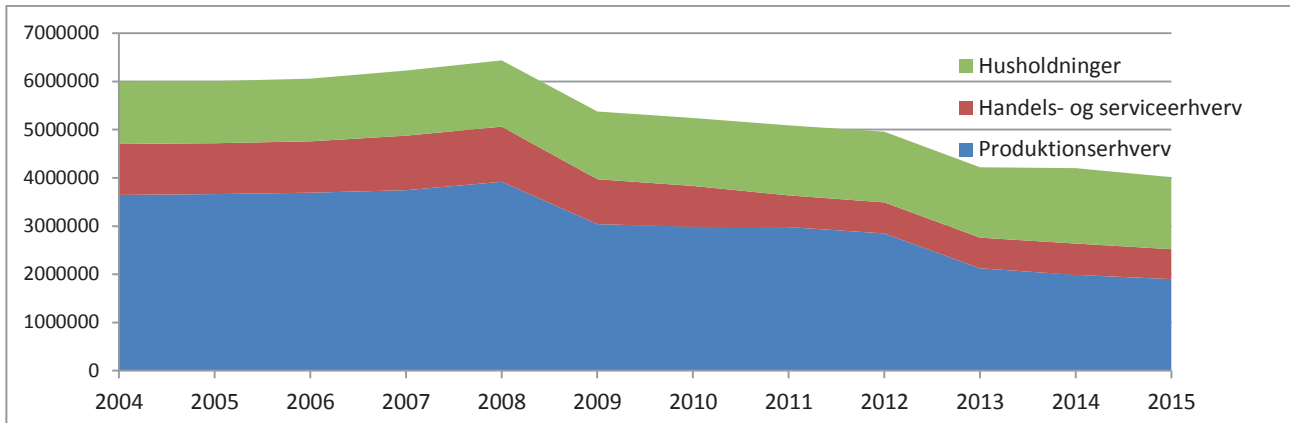
Ingammik manngunnerata nalaani erngup suliarinerani ajornartorsiutit pinngorsinnaasarput, imermi suliareqqitassami kinnganinnguunnernik uumassusilinnillu pisunik atortussanik imaqassutsimi allannguuteqartoqarsinnaammat. Tamatumunnga patsisaasoq tassaavoq tasernut imeqarfinnut imermik aattumit annertuumik kuuttoqartarnera. Tamanna piffissap ingerlanerini taakkunani imermik imigassamik minguitsumik pilersuisoqarsinnaanera qulakkeerniarlugu imeqarfiit ingerlannerannut immikkut annertussusilinnik piumasaqartitsivoq. Tappiorannartutut uumassusilittut najoqqutassat nalinginnaanerusarput pitsaassutsimut tunngasutut najoqqutassat qaangerannut tunngavissiisut.

Illoqarfinni inuttusiartortuni pilersuinermi isumannaallisaanermut tamanna immikkut piumasaqaateqartitsivoq. Pitsaassusilimmik pilersuinermi isumannaallisaaneq attassinnaaniarlugu, imerlu imigassaq pitsaassuseqarluartoq pilersuutigisinnaaniarlugu sullullit iluarsaanneqartuarlutillu sanaartorfiginissaat pingaartuuvoq. Illoqarfinni nunaqarfinnilu ikiliartortunik inoqartuusuni sullullit imermik atuinermit naleqqussarnissaat pingaartuuvoq, taamaalilluni imermik atuneq malillugu sullullit aqquataannik iluarsaassinerit annertussusilerneqassallutik. Anguniagassat, imermik pilersuineq aserujaatsup allanngujuitsullu qulakkeernissaa, erngup annaasap annikillisinnissaa pitsaassuseqarluartumillu imermik imigassamik minguitsumik qulakkeerinissaa tikinniarlugit imermik pilersuineq pillugu oqartussaasut erngup aqquataannik iluarsaassinissamik pilersaarusiortuarlutillu taakkuninnga naleqqussaajuartassapput. Imermut sullulianik iluarsaassinerit anguniagaqarfigisamillu sanaartornerit atuisartunut qaffasissumik pilersuinikkut imermillu imigassamik isumannaallisaanermik, sullulinni erngup uninngaffianik sivikillisaanermik, kiisalu annikitsumik imermik annaasaqarnerup attanneranik qulakkeeriniffiussapput.

Illoqarfinni pitsaasumik sanaartugaasumillu aqquateqarfeqartuni anguniagaq tassaavoq ullumikkut aqquateqarfiusumut attaviligaanngitsunut inissiaqarfinnut imermik angallasserup annikillisinnissaa. Erngup angallannerata annikilliartuaartinneratigut pitsaanerumik pilersuineq erngullu pitsaassusaa pitsaaneq anguneqarsinnaassapput. Taamatutaaq imermik pilersuineq aningaasaqarnikkut sipaaruteqarfimmik angusaqarsinnaassaaq, aamma pilersuinerup inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut isumannaatsumik piujuartitsisumillu ingerlanneqarnissaanut peqataatitseqataalluni.

9.9. Imermik atuneq

Ukiuni kingullerni qulini imermik atuneq tamakkiisoq annikilliartorsimavoq. 2004-mit 2014-imit allanngoriartornermik llusiliaq 12 takutitsivoq. Ingammik tunisassiorfittut inuussutissarsiornerni imermik atuneq annikillisimavoq, inoqutigiinnili atuneq qaffakkiartulaarsimalluni. Inoqutigiinni atuinerup qaffariarneranut patsisaasoq tassaasinnaavoq nunaqarfinnit illoqarfinnut nutserartoqarnera. Illoqarfinni imeq inissianiitillugu iluseqartuuvoq, tamannalu misilittakkat malillugit annertunermit atuisivoq.

Ilusiliaq 25 2004-2015-imi imermik imissamik atuineq, m³

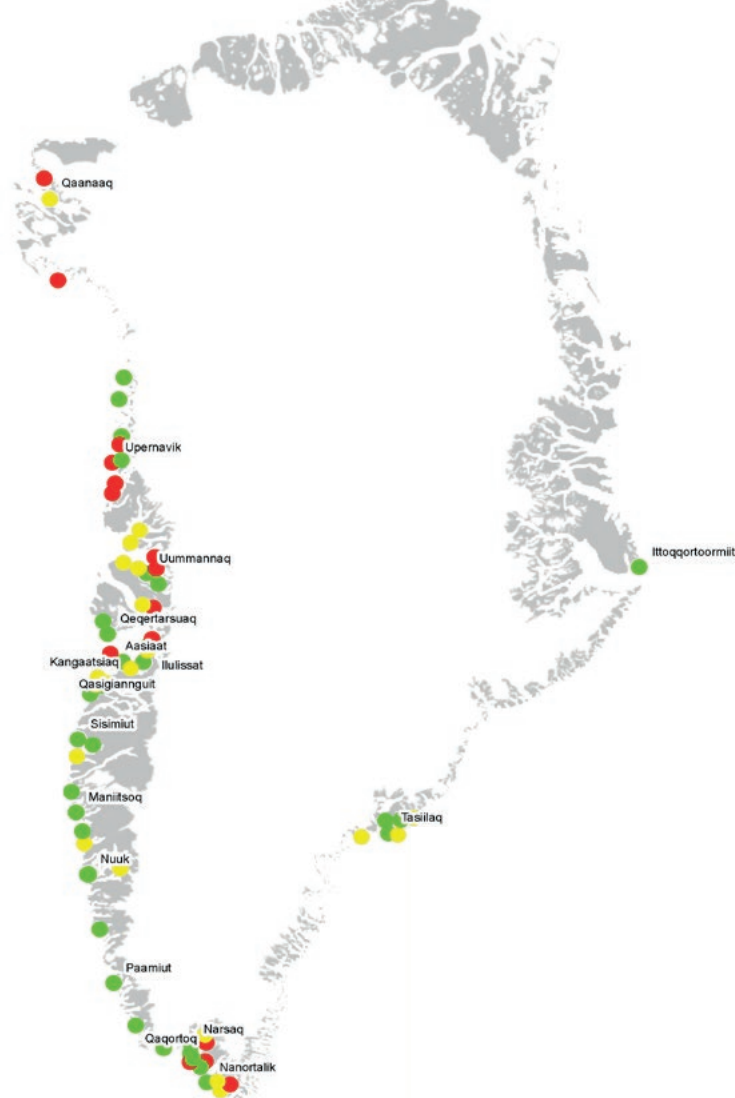
Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Piffissami 2004-2015-imi tunisassiorfittut inuussutissarsiornerit atugarisaanni annikillisoqarpoq. Piffissami 2008-p aamma 2009-p, aamma 2012-ip aamma 2013-ip akornanni annikilliarneq pingaarnertut pisimavoq. Patsisaasup suussuserpiaa ilisimaneqanngilaq, 2008-2009-mili annikilliarneq nunarsuarmi aningaasaqarnikkut artukkorsornerup nassatarisaanik suliarisat ikiliarnerannik patsiseqarsinnaavoq. 2012-2013-imi annikilliarneq erseqqissumik akissutissartaqanngilaq, piujuartitsinerusumilli tunisassiornerup ilaatut – ingammik aalisakkanik suliffissuarmi – isumalluutit atugarinerannik suliffissuup sammisaqarneranik tunngaveqarsinaagunarlu. Taamaattoq aalisakkanik suliffissuarnut imermik atuineq 2016-imi annertusiartorsimavoq. Tamanna ingammik avannaani nunap ilaani tunisinerup annertusineranik pissuteqartinneqarpoq. Taamatut ingerlasoqarnera ukiuni takkuttussani nangissasoq naatsorsuutaavoq.

9.10. Sumiiffinni ataasiakkaani maannakkut pilersuisinnaassuseq

Najugaqarfiusunut ataasiakkaanut (killiffik 2016-ip naanera), Nukissiorfinit pilersorneqartunut maannakkut imermik tunisassiorsinnaassutsimut killiffik Ilusiliaq 13-mi takutinneqarpoq. Killiffigisat aappalaartumik, sungaartumik imaluunniit qorsummik nalunaarsorneqarput:

- **AAPPALAARTOQ:** *Isumaa tassaavoq pilersuisinnaasoqanngitsoq, imaluunniit erngit suliareqqitassat isumalluutit killissaqartut, taamaalilluni ilassutaasumik imermik imigassamik pilersuisinnaanermut sinneqartoqarani.*
  - *Assersuutigalugu Qaanaami killissalimmik imermik suliareqqitassamik isumalluuteqartoqarlunilu killissalimmik suliarinnittoqarsinnaassuseqarpoq. Aasaanerani kuummit imeq pissarsiarineqartarpoq, ukiuuneranilu atugassanik tankit immersugaasarlutik. Ukiuunerani imeq atugassaq tankiniittoq atoreeraangat ukiuunerani qaammatit sinnerinut nilak aatsitaq atorineqartarpoq.*
- **SUNGAARTOQ:** *Isumaa tassaavoq pilersuisinnaassutsip, imaluunniit erngit suliareqqitassat isumalluutaasut maannakkut imermik piumasaqarnermut assingukannersuunerat.*
  - *Tamanna assersuutigalugu nunaqarfinnut arlalinnut atuuppoq, naak pilersuisinnaassuseq ukiup qanoq ilineranit aalajangerneqarsinnaasaraluatoq.*
- **QORSUK:** *Isumaa tassaavoq pilersuisinnaassutsimi imaluunniit imermik suliareqqitassanik isumalluutaasuni sinneqartooruteqarnera.*
  - *Assersuutigalugu erngit suliareqqitassat isumalluutaasuni Paamiuni annertuupilussuarmik sinneqartoqarpoq.*

Ilusiliaq 26. Piumasarianut naleqqiullugit maannakut imermik pilersuisinnaassuseq, ultimo 2016
 Najoqqutaq: Nukissiorfiit, <http://maps.nukissiorfiit.gl/sektoerplan>

9.11. Imermik tunisassiornermi nukissiuuteqarnermik atuineq

Imermik tunisassiornermi atugassat arlallit ilaapput. Imermik suliareqqitassamik katersuinerit arlalinnit assigiinngitsunit, soorlu tasernit kuunnillu, puilasulianit imaluunniit immamit imermit pisarput. Imaqarfiliavimmut imermik suliarinniffissamut erngup assartorneranik ingerlassaqarneq assigiinngitsupilussuuvoq. Ilaasa imeqarfimmut imermut sullulik aqutigalugu imeq suliarisassaq nuutsittarpaat. Allat imeq suliareqqitassaq imeqarfimmut, imaluunniit tassunga atugassatut imermut suliareqqitassamut tankimut pumperuttarpaat. Sumiiffinni arlalinni aamma ukiuunerani qerisoornissamut erngup qulakkeernissaanut pisariaqartitsisoqarpoq. Siunertamut tassunga erngup aqputaani sullullip iluani silataaniluunniit qerisoornaveeqqutitut kabelit innaallagiartortut ivertitigaasarput.

Imermik imigassamik tunisassiornermut aningaasartuutaanerpaallunilu nukissiuuteqarnermik atuisoq tassaavoq 'omvendt osmose' (tarajuaaneq). Tamanna pisarpoq imeq tarajulik nakkartitsivikkut maqigunneratigut, tassani taratsut minguilu immikkoortinneqartarlutik. Periaaseq nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsillunilu akisuvoq, tamatumani pumpit angisuut annertuumik naqitsisinnaasut pisariaqarmata. Tamanna sioqqullugu immap ernga kiassaqaartariaqartarpoq. Tarajuaalluni imermik imissamik tunisassiornermi tunisassiarisanut naleqqiullugu annertuumik imermik annaasaqartoqartarpoq. 'Omvendt osmose'mik ingerlatsiviit erngit suliareqqitassatut isumalluutit killissaqarfianni nunaqarfinni qeqertaniittuni, imaluunniit illoqarfinni aamma/imaluunniit nunaqarfinni ataasiakkaani imeqarfimmit tatsit imissaqarfiit ungasissumiiffianni atorneqarajupput.

9.12. Nalinginnaasumik imermik pilersuineq pillugu eqikkaaneq

Ukiuni kingullerni atuisartunut pitsaassuseqarluartumik imermik imigassamik pilersuisumik allanngujuillunilu qajannaassusilimmik imermik pilersuinerup qulakkeernissaanik alaatsinaattoqarsimanera ilaatigut erngup qalaarteqqusaalluni ullut unnuallu amerlassusaat malunnartumik ikilismanerannik takussutissaqartitsivoq.

Ullumikkut erngit suliassaqrifusutut isumalluutaasut sunngiffimmi sularisat, takornariat il.il. amerliartuinnartut pinngortitamik atugaqarnissamik kissaateqarnerannit unammillerfeqarput. Taamatuttaaq illoqarfinnik alliliinertut atatillugu imermik pissarsiorfiit assiaqusersugaanerannut, sumiiffinni arlalinni illoqarfiit silataannut qanittuusunut artukkiinerit pinngortarput. Erngit suliareqqitassatut isumaluutinik artukkiineq iliuuseqarfiginiarlugu piffissami pilersaaruserfiusumi anguniagaqarfigisatut paasisitsiniaanernik allagartalersuinernillu sulissuteqartoqarnissaq pingaartuuvoq, taamaaliornikkut imermut imigassamat tunngavigisap sianiginissaa annertusarneqarlunilu, erngup suliareqqitassatut isumalluut illersorneqassamat.

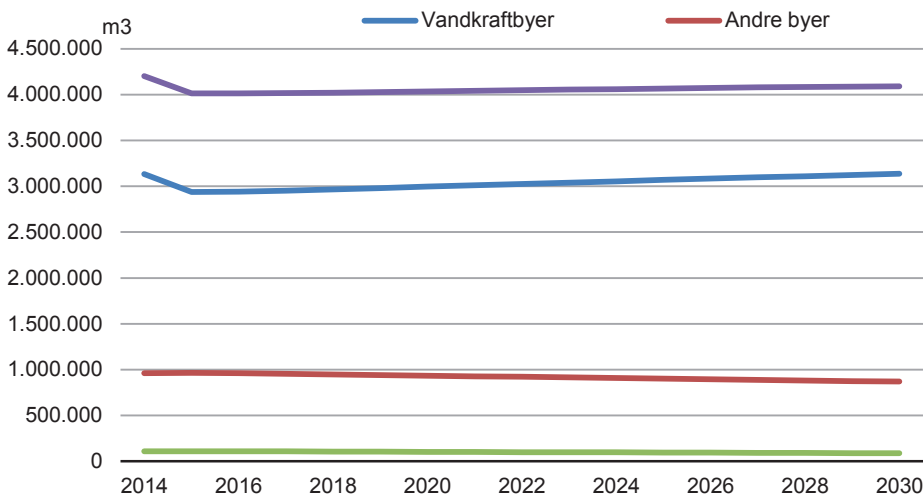
Aalisarnermik inuussutissarsiornermut imermik pilersuineq najukkami unammillerfissaliivoq, tassalu imeqarfiup pisinnaasaanut naleqqiullugu, imaluunniit erngit suliareqqitassatut isumallutitut tunngatillugu killissaqartoqarfiusuni. Taamaattumik sanaartukkanik nutaanik imaluunniit alliliinernik aallartisaanerit sioqqullugit Nukissiorfiit aamam aalisarnermik inuussutissarsiornerup akornanni sularisat nutaat anguniagaqarfilikkatut ataqtigiissartarnissaannik pisariaqartitsisoqarpoq.

Imermik pilersuinerup ingerlatsivinnik iluarsaassinerit pitsaassusilimmik pilersuinerup isumannaatsuutitsinerup qulakkeerinneqataassapput, aamma imermut m³-ikkaamut nukissiuuteqarnermik atuinerup annikillisaqataallutik.

9.13. 2030-p tungaanut imermik pilersuineq

Innuttaasunut missiliuummik tassungalu atasutut agguaqatigiissillugu siunissamat tunngatitamik imermik atuinerup paasissutissanik Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik suliqaarsimavoq. Ukiumoortumik nuna tamakkerlugu nalunaarusiani atorneqartutut innuttaasunut missiliuut assinguvoq. Siumut inissiineq 2030-p tungaanut inuussutissarsiornerit ineriartornerannut susoqarfinnut assigiingitsunut pingasunut suliavoq. Ukiumoortumik inuussutissarsiornerup tunngasumik siuariarnermut 1 %-imut, 2 %-imut aamma 5 %-imut susoqarfiliortoqarpoq.

2030-p tungaanut tamakkiisutut imermik atuineq annikitsumik annertusiartussasoq siumut inissiinerup takutippaa. Tamanna Ilusiliaq 27-mi takuneqarsinnaavoq.

Ilusiliaq 27 Illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarlugit imermik atuinerup siumut inissinnera, 2014-2030

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Naatsorsuutigisatq tassaavoq illoqarfeeqqani nunaqarfinnullu imermik imigassamik atuineq taamaaginnassasoq, paarlattuanilli illoqarfinni anginerusuni atuinerup annertusiertortut illuaqqajaarpasinnissaa naatsorsuutigineqarpoq.²⁹

9.14. Inuussutissarsiornerit ineriartorneri imermillu pilersuineq

Inuussutissarsiorneq atugarissaarlunilu ineriartortitaasinnaassappat imermik pilersuineq pitsaasoq isumannaatsorlu pingaartuuvoq. Inuussutissarsiornerit nutaat pilersinneqannginneranni, imaluunniit inuussutissarsiorfioreersut tunisassiornerminnik annertusaanissamik kissaateqarunik, taamaalillutillu imermik nukissamillu annertunerusumik pisariaqartitsillutik piginnaasap pisariaqartup pigineqarnerata paasisariaqarnera tungaviuvoq. Pisariaqartitsinermik ikiorsiisinaaniarluni tunisassiornerup annertusinissaanut aningaasartuutit annertoqaat – ingammik inuiaqatigiinni mikinerusuni. Tassunga atatillugu *patsisaalersitsisutut tunngavigisatq* inississorneqarpoq, taassuma piviusutigut nassataralugu tunisassiorfittut immikkoortumik nutaamik kissaateqartoq, imaluunniit pioreersup allangortinnissaanik kissaateqartoq tamatumunnga aningaasartuutitik akiliisanera. Taamaalillutik piginnaasap allinissaanut atasutut aningaasartuutit suliffeqarfimmut pilersuinerimi aningaasartuutit annertusinerinut tungavissiumut nuunneqassapput. Inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut atuisartunut aningaasartuuteqarfiussangillat, aamma ingerlatsiviup akiliutigeqqinnissaa sioqqullugu suliffeqarfik tunisassiornerminik unitsitsisussaagaluarpit. Patsisaalersitsisumut aningaasartuutitik tunniussaqaarnissamut periarfissat tamakkiisumik tamatigut atorineqartarsimangillat.

Nunaqarfimmi imeqarfimmi piginnaasamik annertusaaneq aningaasaqarnikkut kinguneqaannangilaq, erngulli pitsaassusaanut sunniuteqarsinnaalluni. Suliffeqarfik imermik atuisuusooq matussappat imaluunniit nuunneqassappat tassunga annertussuilerneqarfimminut najoqqutassat iluanni imeqarfik tunisassiaqannginnera sinnilimmik piginnaasap nassatarisinnaavaa. Atuisarnerup ilusaanut nutaamut naleqqiullugu imermik pilersuisarfik imermik imigassamik pitsaassusilimmik, inatsisaasuni pitsaassusissatut piumasagaatinut naapertuutsinngitsunik pilersuisinnaannginneranik tamatuma nassatarisinnaavaa. Pisortat attuumassuteqartut, imermik pilersuinerup aamma inuussutissarsiornerini suliffeqarfiit akornanni ataqatigiissaarineq tassaavoq illua'tungeriinnut tamanut inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut iluanaarutissap annertunerpaaffiani sumiiffinnut tunisassiorfiit inissinnissaasa qulakkeernissaannut pisariaqartoq.

Ullumikkut nunaqarfimmi imeqarfiit manna tikillugu immikkoortitaartumik najukkamilu tungaveqartumik imermik pilersuinerinik aningaasaleeqqittoqarluni allilisoqarneranik takussutissartaqarput. Tamatuma nassatarisaanik imermik suliaqarnermi atorineqartuni atortuutini annertuumik assigiinngiaartoqarpoq. Imeqarfiit assigiissaarnissaat atugaasartullu taarsersoriaannangortinnissaat siunertaralugu maannakkut siunissamilu naatsorsuutigisatut pisariaqartitanut naleqqiullugu aningaasaliinerup sumi naleqassutsimik annertunerpaamik tunisinissaanik pingaernerutitatut naliliineq aallaavigalugu aningaasaliissutaajuartussat takkuttussat pisassapput. Sumiiffimmit sumiiffimmut atortussat atorineqartut taarserneqarsinnaanissaat, toqqorsivimmi naleqartuusut annikillissinnissaat, ilinniartitaanermik pisariaqartitsinerup annikinnerpaanngortinnissaanissaa, ingerlatsineq aserfallatsaaliuinerlu suliatut nutaartaqanngitsut isumagineqarsinnaanissaat il.il. assigiissaarinerit atugaasartullu taarsersoriaannangortinnerisa ilaatigut qulakkiissavaat.

Illoqarfimmi imeqarfimmi aningaasaliinerit pisarialittut iluarsaassinerit aamma naatsorsuutigisatut innuttaasut amerleriarneri malillugit pissapput, taamaalilluni maannakkut siunissamilu pisariaqartitanik pilersuinissamut piginnaasartoqassalluni.

Imermik pilersuinerinik suliaasaqarfiup iluani teknologiikkut digitaliseeriinikkullu ineriartortuarneq malillugu tamanna erngup pitsaassusaata pitsaanerpaanngornissaanik siunertaqarluni suliarisani nutaani, kiisalu aningaasaliissutaasuni ingerlatsinermullu aningaasartuutaasuni annikillitsinerni takuneqarsinnaassaaq. Ukiukkaat sivikinnerit iluanni

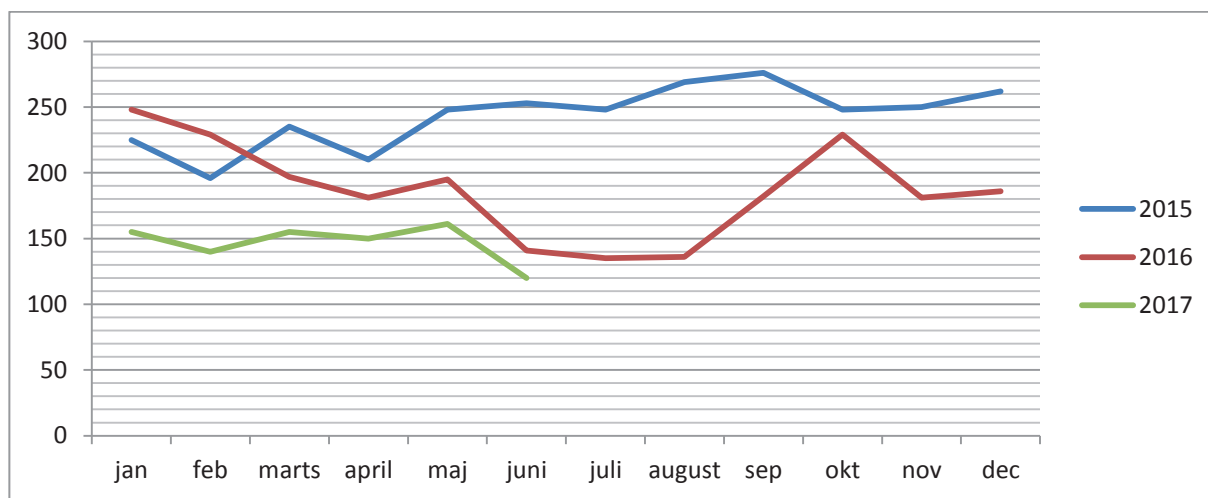
---

²⁹ Qaortoq, Narsaq, Nuuk, Sisimiut aamma Ilulissat.

maannakkut ilisimaneqartumut naleqqiullugu imermik saliinernit akikinnerusumik naammassineqarsinnaaneranut periarfissarissaarnerit takusassaapput.

Illoqarfimmi/nunaqarfimmi pisortaasunit imermik qalaartitseqqusissutinik nalunaarutiginnittoqarlunilu ullut-unnuallu amerlassusaanni imermik imigassamik pitsaassusissatut piunasaqaatinik naapertuutsisumik pilersuisoqarnissamik annertunerusumik sammisaqarneq takuneqarsinnaavoq. 2015-imut, 2016-imut aamma 2017-imut (Nukissiorfinnut) ullut unnuallu imermik qalaartitseqqusissuteqarfiit amerlassusaat Ilusiliaq 28-mi takuneqarsinnaavoq. Qaammammit qaammammut ukiup siulianut naleqqiullugu ullut unnuallu imermik qalaartitseqqusissuteqarfiit amerlassusaat annikillinerat ilusiliami takuneqarsinnaavoq, tamatumalu aningaasaliinerit nutaat, iluarsaassinerit aamma sulisunik piginnaangorsaajuarnerit sunniuteqarsimanerat takutippaa. Illoqarfimmut imaluunniit nunaqarfimmut imermik qalaartitseqqusissuteqarfiusunut ullut-unnuanilu nalunaarutaasut amerlassusaat takuneqarsinnaapput.

Ilusiliaq 28 Ullut unnuallu imermik qalatsitseqqusisoqarfiit amerlassusaat

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

9.15. Erngup imigassap isumannaatsuussusaanik uppernarsaaneq

Pilersuinermi isumannaallisaalluarnerup erngullu pitsaassuserissaarnissaanik sammisaqarneq qulakkeerniarlugu tamatumunnga qulakkeeqataasussatut sumiiffinni imermik pilersugarisaqarfinni uppernarsakkamik erngup imigassap isumannaassusaata (IIQ-p) eqqunneqarnissaa anguniarneqarpoq. IIQ tassaavoq aqutsinermut tunngavigisaq, imissarsiornermik, imermik suliaqarnermik aamma erngup imigassap siammarterneranik aarleqqutaasinnaasunik annikillisaanissamik aamma/imaluunniit piigaqarnissamik siunertaq aallaavigalugu sulissuteqarneq. Aarleqqutaasut tunngavigisamit atuisartumut pilersuinermi aqutaasumik tamarmik nalunaarsuinerit aqqutigalugit suussusersineqarput. Erngup pitsaassusaanik sunniuteqarsinnaasumik aarleqquteqartoq nalunaarsuinerup takutippagu ingerlassaasinnaasumik imaluunniit internettikkut uuttortaassutaasinnaasumik aqutsisoqarfissaq inississorneqassaaq, taamaalilluni pitsaanerpaatitatut ingerlatsinermik suussusaasumit imermik suliaqarnerup akuujunnaartissannginnera qularnaarneqassamat. Tassani aamma ilaapput illuni, attaveqarnermut atugassarisanik il.il. iluarsaassinerit.

IIQ-mik atuutsisilerneq Nukissiorfiit ingerlatarisaannit aallartisarneqarpoq, piffissamilu ukiunik pingasunik sivilissusilimmi ingerlassanera naatsorsuutigineqarpoq.

9.16. Imermik pilersuinermi aningaasaliinerit

Ukiut kingulliit ingerlaneranni tunisassiofittut ingerlatsivinni nutaani, kiisalu siammarterisarfinni Nukissioffiit aningaasanik amerlasuunik aningaasaliiffeqarsimavoq. Tassunga ilanngutissaaq ingerlatsivinnik teknikkikkut inerisaajuarneq, erngup pitsaassusaata pitsanngorsanissaanik pingaarnertut sammisaqarfiusoq.

Aningaasaliinerit illoqarfanni soorlulusooq nunaqarfanni ingerlanneqarsimapput, ataani takussutissiaq 15, ukiunut kingullernut tallimanut tunngasoq takuuk.

2015-imiilli nunaqarfanni imermik pilersuinermit ingerlatsivinni aningaasaliissutitik Nukissioffiit malunnartumik annertusisissimavaat. Annertusisatut aningaasaliinerit nunaqarfanni imermik pilersuisarfiit erngullu pitsaassusaani pitsanngoriartoqarneranut peqataaqataasimapput. Annertusisatut aningaasaliissutit tassaapput ullut-unnuallu imermik qalaartitsissuteqarfiit ikileriarnernut annertuumik patsisaasut.

Takussutissiaq 15. Illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarlugit imermik pilersuinermi aningaasaliinerit (Nukissioffiit)

	2012	2013	2014	2015	2016
Illoqarfiit	39.117.000	39.129.000	35.520.000	26.195.000	33.454.000
Nunaqarfiit	1.758.000	6.202.000	5.486.000	10.871.000	8.938.000
Tamakkerlugit	40.876.000	45.332.000	41.006.000	37.067.000	42.392.000

Aningaasaleeqinnissanut aamma assersuutigalugu erngup aqutaanni pingaarnerni aningaasaliissutinut nutaanut siunissami pilersaarusiornermut tunngavigisassami illuaqqajaaneq taanna ingerlateqqinneqassaaq. Tassunga atatillugu siunissami qaninnermi maannakkut saviminermit kuisamik sulluliat ilaat annertuut taarsertariaqassanerat nalunaarutigissallugu pingaartuuvooq. Atuisartut aalajangersimasumik imermik pilersuinermit sullulikkut aqqutissiuisukkut attaveqartilersinnaanerannut erngup aqutaannik pingaarnernik nutaanik sanaartortoqassanera tamatuma assingatut aamma tunngaviussaaq. Imermik assartuinissamik pisariaqartitsinermit atuukkunnaartitsinissamut imaluunniit annertuumik annikillisaanissamut tamanna pisariaqarpoq.

9.17. Erngup pitsaassusaanut aamma imermik suliaqarnermut iliuserisassanut pilersaarut

Imissarsiofinnut assiaqusersuutit annertunermit ataqqineqartinniarlugit pisortat attuumassuteqartut sinnerini (kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat) suleqatigalugit assersuutigalugu tatsit imissarsiffiit eqqaanni annertunermit allagartalersuinerit, erngup imigassap suminngaanneerneranik sianigisaqarnermit annertusaasinnaasumik paasisitsiniaanertut, aamma imissarsiofinnut assiaqusersuutit iluini ileqqulersornissatut ittunik suliarisassat aallartisarneqassapput.

Nunaqarfanni imeqarfanni assigiissaarinermit aamma taarsersugarisinnaasanik tunngavigisamik ineriartortitsinerup sanaartorfigineratalu ingerlateqqinnera ingerlatsivinni atugassat akornanni annertunermit taarsiissuteqarsinnaanissamik qulakkeerinnissaaq, ilanngullugit ingerlatsinermit, aserfallatsaaliuinermit ilinniagaqartitsinissamillu pisariaqartitanut tunngasut. 2018-imi tunngavigisanik taakkuninnga isumaginnittunik nunaqarfanni ingerlatsiviit tallimat inississorneqarsimassapput.

Imermik imigassamik isumannaallisaaneq uppersarsarneqartoq (IIQ) illoqarfanni anginerusuni tamani 2019-ip naanerani atuutsinneqarsimalissaaq, ilanngullugit sulisut attuumassuteqartut ilinniartinneqarnerat uppersarsaaserneqarnerilu naammassineqarsimassapput.

9.18. Eqikkaaneq

Illoqarfinni aamma nunaqarfinni imermik pilersuinerit pitsanngorsartuarneqarput, aammalu ingerlatsivinnik pisoqaanernik teknikkikkullu pisoqalisimasunik taarsersuisoqarpoq. Illoqarfinni ingerlatsiviit tamatigoortutut annertuupilussuarmik pitsaassuseqarput, najukkamilu imeq suliareqqitassatut isumalluutaasup suliarinissaa isumagisinnaavaat. Imeq erngup naqitsilluni aqqutaasigut siammarterneqartarpoq, angallanneqartarluni, atuisartunullu ikinnerusunut maqitsisarfiliani imermik imigassamik imertarluni pissarsiarneqartarluni.

Nunaqarfinni imermik pilersuinerit unammillerfissartaqarnerupput, tamaani nunaqarfinni erngup naqitsilluni aqquteqarfinnik suni tamani sanaartortoqarsimanginnera pissutigalugu. Imermik atuneq annikingaatsiarpoq, atuisartut maqitsisarfinni imermik imigassamik imertartariaqarmata.

Illoqarfinni imaluunniit nunaqarfinni ataasiakkaani atorneqartuusunut naleqqiullugit sumiiffinni arlalinni imermik suliareqqitassamik isumalluutit annertunipilussuupput. Taamaattumik imeq puiaasatigut imaluunniit imertut immiunneqartussatut avammut nioqquteqarnertut ilusilimmik inuussutissarsiornermi piukkunnaataasumut tunngavissiiniarluni anguniagaqarfigisamik iliuuserisaq aallartinneqarsimavoq. Minnerunngitsumik inuussutissarsiornermi suliaasaqarfiup iluani maannakkut ineriartupallattoqarnera isigalugu imermik pilersuineq allanngujuitsoq qajannaatsorlu tassaavoq inuiaqatigiit ineriartorneranni pingaarutilittut ilaasoq. Ineriartornerni annertunerpaaq aalisakkanik suliffissuarnut attuumassuteqartuusutut isigineqarpoq. Taamaattorli imermik pilersuisoqarfinni isumaliutigilluarlugulu inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut illersorneqarsinnaasutut ittumik ineriartortoqartuarnissaa pingaartuuvoq. Tamanna ilaatigut piginnaasaqarfinni nutaani – imeqarfik, erngup aqquai sullullit, aamma pitsaassutsimik isumannaarisussanik aqqissuussivinni – aningaasaliinernik ilaqartussaassaaq.

Assigiissaarinermik taarsersugarisinnaasanillu suliarisat tassaapput ingerlatsivinnut nutaanut aningaasaliinermut tunisassiornermullu aningaasartuutit ikilisarnissaannut tunngatillugu pingaarutilittut ilaasut. Tamanna ilaatigut piffissamut ungasissumut aningaasaliinissamik pilersaarutinik ineriartortitsiuarnermut atatillugu isumagineqassapput, soorlulusooq aningaasaleqqinnernit, aamma ingerlatsivinni nutaani aningaasaliinerni.

Imissarsiorfinnik assiaqutsersuutit illersorneqarneri pisortat eqqorneqartut – Nukissiorfiit, kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat – akornanni ataatsimoorussatut iliuuseqarnikkut nukittorsarneqassapput.

10. Nukissiuuteqarnermut immikkoortumi nutarsaaneq - Biilit innaallagiatorlut

Angallannermut immikkoortoqarfik biilit innaallagiatorlut atornerisigut qorsuunerulissaaq. Illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni biilit innaallagiatorlut atornerisigut angallannermi immikkoortoqarfimmi najukkami erngup nukinganik nukissiaq atorsinnaavarput, taamaalillutalu uuliamik nunamut eqqussukkamik pisariaqartitsinerput annikillissinnaallugu. Biilit innaallagiatorlut siammarterneri taakku atornerinut toqqammaviit pitsaannerusut pilersinnerisigut siuarsarneqassapput. Orsersuinissamut periarfissat pitsanngorsarneqassapput, biilillu innaallagiatorlut atornissaannut sulii aningaasaqarnikkut kajumissaateqartuassaaq.

Biilit innaallagiatorlut nunarsuarmi assut siursaaviginerannik ilisarnaateqarput. Nunami maani biilit innaallagiatorlut aamma amerliatorput, tamannalu takussutissiaq 16-imi takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 16. Angallatit motorillit ukiut naaneranni, 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Biilit innaallagiatorlut aamma Plug-in hybridbiilit	6	21	83	191

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Politiinut 2016-imut ukiumut naatsorsueqqissaarinerit

2016-2018-imi Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissummi³⁰ aamma 2015-imit Attaveqarfinnut isumaqatigiissummi³¹ takuneqarsinnaasutut biilit innaallagiatorlut atornissaat Naalakkersuisut pingaartippaat. Biilit innaallagiatorlut atornerisa siuarsarnissaannut anguniakkanik marlunnik Naalakkersuisut piviusutut sulissuteqarniarput:

1. Illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni innuttaasut tamarmik angerlarsimaffimmi eqqaanni biilnik innaallagiatorlut orsersuisinnaassapput.
2. Biilimik benziinamik imaluunniit dieselimik ingerlatilimmut naleqqiullugu biilimik innaallagiatorlutumik atuineq malunnartumik akikinnerussaaq.

Tullinguuttumi anguniakkat tikinniarlugit piviusutut pilersitat Naalakkersuisut aallartinniagaat nassuiarneqarput.

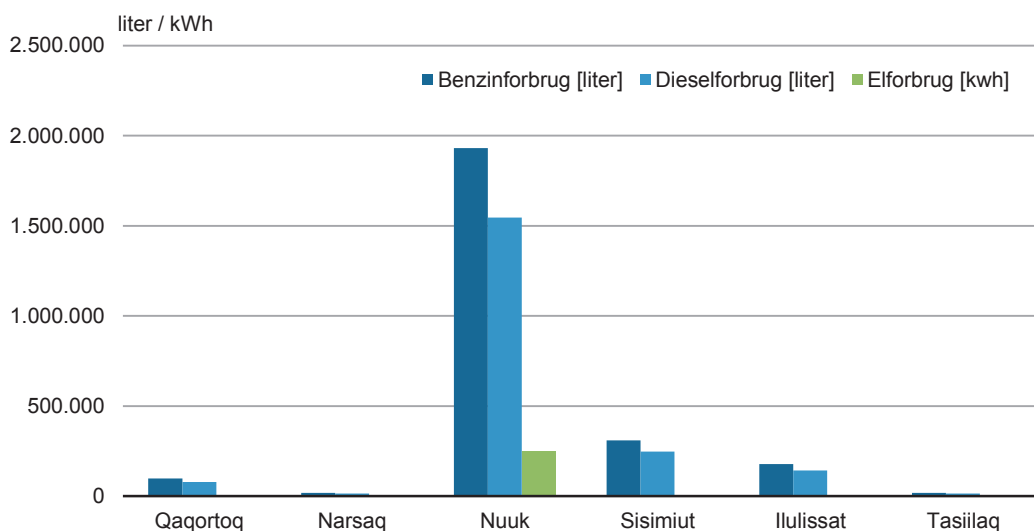
10.1. Najukkami nukissiuuteqarneq ataavartoq uuliamut nunamut eqqussamut taarsiullugu

Illoqarfinni erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik atorneqanngitsumik peqartuni biilnut innaallagiatorlutunut nuunnerup nassatarissavaa benziinamik dieselimillu pisariaqartitsinerup annikillissinnissaa, tamannalu ilutigalugu erngup nukinganik nukissiorfiit pitsaannerusumik atorneqalissallutik, ilaatigut biilit innaallagiatorlut unnuaanerani orsersorneqartarnerisigut. Tamakku saniatigut biilini innaallagiatorlutni avatangiisinut arlalinnik iluaqutissartaqarpoq, sananeqaatinik minnernik ikinnerusunik aniatitsimmata, tamannalu ilutigalugu biilnut benziinamik dieselimillu ingerlatsilinnut naleqqiullutik nipiliornikinnerullutik. Taamaattorli nukissiuuteqarnermik atuinermut malugineqarsinnaassappat biilit innaallagiatorlut amerlassusaat annertuumik amerlisariaqassapput.

³⁰ 2016-2018-imut Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut: "Angallatinik avatangiisinut iluaqutaasunik atuinerit, soorlu biilnik innaallagiatorlutunin aamma akulerussanik ingerlatilinnik biilnik akileraarutini akitsuutinilu akigititani oqilisaavineqarnerusutigit sakkortusarneqassapput."

³¹ Attaveqarfinnut isumaqatigiissut: "Ilanngullugit illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni assersuutigalugit biilit innaallagissamik ingerlatillit atortussallu nukissamik pisariaqartitsisut atorneqarneri aaqqussuusaasutut itumik siuarsarniartariaqarput. Ilaatigut innuttaasunut suliffeqarfinnullu taakkuninnga atuinerit sulisaatsikkut oqilisarneqassapput, ilaatigullu assersuutigalugu tulluurtumik akitsuutitigit iluserisaq aqquutigalugu tamatumunnga kaammattorneqartariaqarput."

Biilit innaallagiatortut atuugaalersitaanerisigut uuliamik atuinerup annikillisinnissaanut piukkunnaat annertoqaaq. Ilusiliaq 30-p takusassiarineratuut angallanermik suliassaqarfimmi nukissiuuteqarnermik atuneq taamaallaat benziinamik dieselimillu suli tunngaveqartuutinneqangajattuuvoq. 2016-imi Nuummi inunnut nioqqutissanullu biilnut taamaallaat innaallagissamik atuisoqarnera nalunaarsorneqarsimavoq, aammalu benziinamut dieselimillu atuinerup mut naleqqiullugu tamatuma annertussuserisaa annikitsuaraarsuuvoq.

Ilusiliaq 30. 2016-imi illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni inunnut nioqqutissanullu biilnik ingerlatsissutaasunik atuinerit

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Nunami maani inunnik angallanermut nukissiuuteqarnermik ataavartumik atuinissamut piukkunnaaterujussuarmut minnerunngitsumik patsisaavoq illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfilinni innaallagissamik pilersuinerup nukissiuuteqarnermik ataavartumik annerusumik tunngaveqartuunera. Nunani allarpassuarni sarfaq atorveqartoq ikummatissanik uumassuilinnit pilerfeqartunit nukissanillu ataavartunit akulerussilluni tunisassiarineqarpoq.

2013-imi Naalakkersuisut nalunaarussiaq "Elbiler som reelt alternativ i Nuuk" ("Nuummi biilit innaallagiatortut piviusutut allatut qinigassatut")³² suliaritippaat. Nuummut, killilimmik aqqusineqartumut aamma erngup nukinganik nukissiorluni innaallagiatortumut biilit innaallagiatortut tulluartaulluarsinnaasut nalunaarussiaq aalajangiuppaa. Illoqarfiiit erngup nukinganik nukissiorfillit sinneri taamatuttaaq tunngavissaqarput, taakkunanilu biilit innaallagiatortut aamma iluarsiissutaalluarsinnaapput. Paarlattuanilli illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfeqanngitsuni, allatulluunniit ataavartumik nukissiuuteqarnermik pilersuiveqanngitsuni biilit innaallagiatortut atorneri assingusunik iluaqtissanik pissarsiviussanngillat, taakkunani dieselitortunit innaallagissiorfinnit innaallagissiornermut uulia atorveqarmat.

Illoqarfinnut erngup nukinganik nukissiorfilinnut tunngatillugu uuliamik atuinerup mut taarsiiviginngitsillugu angallanermut erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik atuneq taamaallaat iluaqutaassanerata sianiginissaa pingaartuuvoq.³³ Biilnut innaallagiatortunut innaallagissamik tunisinerup erngup nukinganik nukissiuuteqarnermik

³² Nalunaarussiaq Climate Greenlandimi nassaassaavoq: <http://climategreenland.gl/media/20077/DK-Elbiler-som-reelt-alternativ-grl.pdf>

³³ Taamaattorli kiassaatinik uuliamik tunngavilinnik pitsaasumik kiassarnermik atuiffiusuni illoqarfinni ataatsimoorussamik kiassarnermik tunisarisamut taarsiullugu biilnut innaallagissamik atorvissaa aalajangersimasumik annertussusillimmik suli iluaqutaassinnaasoq oqaatigineqassaaq.

tungavilittut kiassarnermik tunisineq uuliamik tungaveqartumik kiassarnermik taarserneqartariaqalerluni tamanna taamaallaat aalajangersimasumik annertussusilimmik uuliamik taarsiisussaassaaq. Erngup nukinganik nukissiorsinnaassuttip annertusiarthonera ilutigalugu, aammalu ataavartut nukissiorfiit sinneri sanaartorneqarlutik ajornartorsiutit pineqartoq tamanna annikillissaaq.

10.2. Biilit innaallagiatortut pisariunngitsumik orsersorsinnaassapput

Biilini orsersuinissamut pisariunngitsumik attaveqarnissaq biilit innaallagiatortut siammariartornissaannut aalajangiisuvoq. 2013-imit biilini innaallagiatortunut nalunaarusiap inerniliissutigaa Nuummi biilini innaallagiatortunut orsersuinissamut attaveqarfeqannginneq annertuumik aporfiusoq. Taamaattumik angerlarsimaffimmik eqqaanni illoqarfinni erngup nukinganik nukissiorfiusuni innuttaasut tamarmik biiliminnik innaallagiatortunik orsersuisinnaassanerat Naalackersuisut anguniagaraat. Taamatumuuna isuma tassaavoq innuttaasut biilimik innaallagiatortumik pissarsinissamik kissaateqartut pilersuisarfimmik innersuussuvigineqarsinnaassasut, tassanngaanniit angerlarsimaffimmi eqqaani orsersuinissamut periarfissamik atuisartoq ivertitsinnaassalluni – aamma angerlarsimaffia pisortat quleriinnik inissiatigigaluarpassuk.

Inuit namminneq pisortallu orsersuisarfissaannik pisariaqartitsinerit

Minnerunngitsumik quleriissuni inissiani najugaqartut innuttaasunut amerlasuunut orsersornissamut attaveqarfeqannginneq ajornartorsiutaavoq, taakku namminneq innaallagissamut attaveqarfimminnit biilertik innaallagiatortuq orsersussallugu ajornartorsiuteqarmata.

Inissiat quleriit eqqaanni inunnu orsersuiffissanik, aammalu illoqarfinni sumiiffinni tikinneqartarfiusuni pisortat orsersuisarfissaliaannik pisariaqartitsisoqarpoq. Inuit namminneq orsersuisarfiat piginnittuunissamik pisinnaatitaaffilimmik taamaallaat atorineqarsinnaasoq pisortat orsersuisarfiliat kikkunnit tamanit atorineqarsinnaassaaq – soorlu tankstationit inuttaqanngitsut ittoq assingipajarlugu.

Nuummi aallarniutitut suliniut

2016-imi februaarimi Nuummi biilini innaallagiatortunut orsersuinissamut attaveqarfinnik pitsanngorsaanissamut periarfissat pillugit Naalackersuisut qaammarsaavigitipput.³⁴ 2016-imi Nukissiorfiit, Namminersorlutik Oqartussanik suleqateqarlutik misissuineq tungavigalugu aallarniutitut suliniummik aallartisaapput, tassani ilaallutik inissiat quleriissut pingasut eqqaanni orsersuivinnik pilersuinerit, kiisalu illoqarfinni tikikkuminartumi piaartumik orsersuisarfik kikkunnit tamanit atorineqarsinnaasoq. Aallarniutitut suliniut 2017-ip naanissaanut ingerlanneqarpoq, tamatumalu kingornatigut nalilersorneqassaaq.

Sumiiffinni Iqimami, Sulorarmi aamma Tuapannguani inissiat quleriissut eqqaanni inuit namminneq biiliminnik orsersortarfii inississorneqarput. Inuit orsersortarfimmu biilimik innaallagiatortumik piginnittut 12-it attaveqalernissaannut periarfissaqarpoq. Pisortat sukkasuumik orsersuisarfiat tassaavoq atuisartup pisiniarnermut assingisaanulluunniit atatillugu biiliminnik orsersuisinnaaneranut ilusilik. Tassunga korti akiliissut atorlugu akiliuteqartoqassaaq, inuilli namminneq orsersortarfiini orsersuinerimut nalinginnarmik inaallagissamut akiliutissaq aqqutigalugu toqqaannartumik akiliisoqartassaaq.

Orsersuiffinnut attaveqarfinnut ataavartussatut aaqqiissut

Nuummi aallarniutitut suliniutip nalilersorneranik tungaveqartumik 2018-imi illoqarfinnut erngup nukinganik nukissiorfilinnut tamanut atuuttumik biilini innaallagiatortunik orsersuinissamut ataavartussatut aaqqiissummik pilersitsisoqassanersoq aalajangiunneqassaaq.

---

³⁴ Lasse Altmann (2016), Køreplan for opstilling af lademulighed til elbil i eksisterende etagebyggeri i Nuuk (Nuummi inissiani quleriissuni pioreersuni biilimut innaallagiatortumut orsersuiffiusinnaasumik inississuinissamut suliaassanut pilersaarut).

Sanaartukkat nutaat biilinu innaallagiatortunut piareersakkat

Siunissami nutaanik sanaartornerni biilit innaallagiatortut orsersornissaannut periarfissamik sianiginnittoqassanera qularnaarneqassaaq. Suliassap pilersaarusionerata nalaanit quleriinnik inissialiani nutaani biilinu innaallagiatortunut orsersornissamut attaveqarfiit inniminnerneqarlutillu piareersarneqartariaqarput. Tamanna sanaartornermut malittarisassami tamanna pillugu piumasaqaatikku aamma/imaluunniit siunissami kommunip pilersaarutaani tamatuma ilaatinneratigut qulakkeerneqarsinnaassaaq.

10.3. Biilini innaallagiatortuniku atuneq aningaasaqarnikkut iluaqutaassaaq

Aningaasaqarnikkut kajungersaatit atorlugit biilit innaallagiatortut atorneri siuarsarneqarsinnaapput. Biilimut benziinamik imaluunniit dieselimik ingerlatilimmut naleqqiullugu biilip innaallagiatortup atornera malunnartumik akikinnerussasoq Naalakkersuisut kissaatigaat.

Biilinu innaallagiatortunuku akitsuuteqartitsinnginneq

2016-2018-imut Naalakkersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissummi allassimavoq "angallatinik avatangiisinut iluaqutaasuniku atunerit, soorlu biilini innaallagiatortuniku aamma akulerussaniku ingerlatilinnik biilini akileraarutini akitsuutinilu akigititani oqilisaavigineqarnerusutigut sakkortusarneqassasut." 1. januar 2018-ip tungaanut biilit innaallagiatortut aamma akulerussaniku ingerlatilinnik biilit eqqunneqarnissaannut motooriannullu akitsuusersorneqanngikkallarput.

11. Nukissiuuteqarnermik pilersuineramik nutarsaaneq - Nukissiuuteqarnerup pitsaanerpaanngortinnissaa

Anguniagaq pingaarnerpaaq tassaavoq ikummatissat uumassusilinnit pilereqartut atugaanerisa ikilisinnissaat. Nukissiuuteqarnermik atuinermik annikillinera atuisartunut, inuussutissarsiornermut aamma inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut iluurtuuvuq. Atuisartut ataasiakkaat annertuunik iliuuseqarsinnaapput, assersuutigalugu kiassaatiq uuliatortup ungasissumit kiassarnermik, nukissanik ataavartunik tunisassiarineqartumik taarserneratigut. Nukissiuuteqarnerup pitsaanerpaanngortinneranik iluatsitsivinniaanni teknologiimik iluarsissutit nutaat atuutinneqalissapput, tassaasinnaasut inunnet ataasiakkaanut akiliisitsisarnerit, aamma tunisassiorfinnik, soorlulusooq siammarterisarfinnik aqutsinissamat, nakkutilliinissamat misissuinissamullu digitalinngortitatut iluarsissutit. Tamakkununga malunnaatilimmik inuussutissarsiorneq pisortanilu immikkoortoqarfik ilapittuuteqarsinnaapput, taakkumi aqqutissaq takutissinnaavaat, taamaalillutillu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut tamarmiusunut iluaqutaasussanik iluarsissutinik nutaanik atugaqartitsilersinnaallutik.

Pingaarnertut isigalugu anguniagaq tassaavoq kikkut tamarmik nukissiuuteqarnermik annikitsumik atortunik atuisarnermik imminnut ilinniartinnissaat, ingammillu tamanna pisortat suliffeqarfiini tamani siuarsarneqassaaq.

Ullumimut naleqquttumi nukissiornermik immikkoortoqarfimmi nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngortitsineq tassaavoq pingaarutilittut ilaasoq. Aamma inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut tunngatillugu isumatusaarneruvoq. Kapitalimi matumani nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngorsaanermut periarfissat misissorneqassapput, tunisassiarinerata nalaanit, atuisartuni nalinginnaasuni atuisoqarnermut, inuussutissarsiornermi atuisoqarnermut. Teknologiskimik iluarsissutit nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngortitsinermi pingaarutilittut ilaapput, aammali atuisartut ileqqorisaannik allannguiniarluni anguniagalittut iliuuseqartoqassaaq, ingammik innaallagissamik kiassarnermillu atuinermut tunngatillugu.

11.1. Tunisassiornermi siammarterinermilu nukissiuuteqarnermik atuinermik pitsaanerpaanngorsaneq

Tunisassiornermi aamma siammarterinermi nukissiuuteqarnermik annaasaqarsinnaanerup minnerpaatinnissaata qulakkeernissaa Nukissiorfiit anguniagaraat.

Nunaqarfinni maannakkut tunisassiorfiusut dieselimik nukissiuuteqarnermik tunngaveqarput. Tamaani motorinut dieselitortunit (solaritortunit) kissarnermik sinneruttumik atuisoqanngilaq, imaluunniit annikitsuaraannarmik atuisoqarluni. Tamanna attuumassutilittut periarfissaasut isigineqarpoq, nunaqarfinni innaallagissiorfik, soorlu pisortat illuutaannut, soorlu illunut sullissivinnut, atuarfimmik il.il. qanittumi inissisimaffilinni. Tamakku pillugit aallarniutitut misissuinerit ingerlanneqareersimapput, inuiaqatigiinnili aningaasaqarnikkut isikkivimmit isigalugu pineqartoq tassaavoq tunisassiorfimmik siammarterivimmullu akilersuinissamat piffissaq sivilungaatartuq. Taamaattorli kiassarnermik tunisassiornermut ilassutitut nukissiorfiit ataavartuusinnaasut atornissaannut tunngatillugu siunissami misissueqqissaarinerit nalilersuinerillu aamma naliliiffineqassapput.

Illoqarfinni anginerusuni dieselitortutut nukissiorfiit – innaallagissiorfittut taasat – kiassarnermik sinneruttumik tunisassiorfinnik pilersugaareerput. Ingerlatsiviit suli pitsaanerpaanngorsarnissaannut suliarisanik aallarnisaanissaq pingaartuuvuq, ingammik aniatitatut gassimit sinnertuttut kiassarnermik, aamma imermit nillorsaataasumit uuliamillu kiassarnermik atuinermut tunngatillugu. Tassunga atatillugu aqutsinermut, nakkutilliinermut iluarsinermullu aqqissuussivinnik nutaanik pitsaanerunillu ineriartortitsisoqassaaq, taamaalillutik ingerlatsiviit dieselgeneratorillit ataasiakkaat pitsaanerpaamik artukkerneqarsinnaaffimmik ingerlassammata. Unammillerfissanik taakkununga isumaginninnissamat aqqissuussivinnik digitalinngorsakkanik nutaanik ineriartortitsinissamik pisariaqartitsisoqassaaq. Tassunga atatillugu aamma ilaatigut ungasissumit kiassarnermik uuliatortunik, ilaatigullu najukkami eqqakkanik ikuallaasarfimmik ataatsimoorussamik aqutsisoqarneq ataqatigiissaarinerlu ilaatinneqassapput.

Pitaanerpaanngorsaanermit suliarisani taakkunani pingaarutilittut ilaatillugu ungasissumit kiassarnermit sullulittut aqquataareersut annertusinissaat aamma/imaluunniit annertunerusumik ataqatigiissinnissaat pisariaqarpoq. Tassani pineqartoq tassaavoq soqutigisaqatigiit pisortaqaarfiillu attorneqartut tamaasa akornanni ataqatigiissaakkamik iliuuseqarnissaq. Unammillerfissaq annertunerpaq inuit namminneq kiassaataasa uuliatortut taarsersornissaannut tunngavoq, aammalu kiassarnermik pilersugaqarnerup ungasissumit kiassarnermik taarsernissaa. Kingulleq ilaatigut inuiaqatigiinnut tunngasumik ileqquliussap allanngortinnissaanik pisariaqartitsivoq, ilaatigullu kiassaammut uuliatortumut nutaalamut MWh-imik ataatsimik tunisassiornermut akiusumut unammillersinnaasumik MWh-ikkaanut akigititassamik pisariaqartitsilluni.

Kiassaatit, kiassaasarfiit taakkulu ataaniittut ingerlatsiviit tamarmik pisortaqaarfimmit ataasiinnarmit isumagineqarnissaannik anguniagaq kiassarnermik siammarterisarfiup pitsaanerpaanngortinnissaanut naleqqiullugu pingaarutilittut suliaqarnertut isigineqarpoq. Taamaalilluni kiassarnermik pilersuinermi akunnermiittumi taarsersuinermit, pitsaanerpaanngortitsinermit il.il. piffissamut ungasissumut pilersaarutini ineriartortitsisoqarsinnaanera qulakkeerneqassaaq. Tunniussinermi tassani soqutigisaqatigiit tamarmik suliaqarfialugu peqataanissaat erseqqissumik anguniagaavoq, tamannalu aamma isumaliutaasumik, tamanik takunniffiusumik inuiaqatigiinnilu aningaasaqarnikkut paasinartumik ilusilimmik pissalluni.

Siammarterisarfiit – innaallagissamik, kiassarnermik imermillu suussutsit tamarmik – ilisarnaataat tassaavoq tunisassiorfigisap aamma atuisoqarfiusup akornanni annaasaqartoqartarneq. Tamanna assut annikillisinneqassaaq, assersuutigalugu imermik pilersuivittut sullullit (pisinnaaffiani) qerineq ajortumut assaallugit inissinneqarsinnaassappata nukissaq annertoq sipaarutaasinnaavoq, aammalu pitsaanerpaamik ussissagaasunik ungasissumit kiassarnermit ruujorinik atorniaasoqassappat. Ilassutigisatut imermik pilersuinermi innaallagissatortutut qerinaveersaatinut aningaasartuutit annikillisarinnissaannut suliarisat ingerlanneqassapput. Pisortat imermik pilersuinerat kisiat pinnagu, aammali aqutissisutut sullulinni ivertitikkani inuit namminneq ingerlatsiviisa pitsanngorsarnerisigut. Innaallagissamik siammarterivimmut tunngatillugu, aammalu taassuma atorerata pitsaanerpaanngorsarneranut nukissap pigineqartuusup isumaliutaalluarnerusumik atornissaa pillugu misissueqqissaarinerit aallartisarneqassapput. Tassani assersuutigalugu ilaasinnaavoq artukkiissutaasumik allatut agguataarineq, taamaalilluni atuineq unnuaanerani annertusisinneqarluni, ulluuneranilu millisinneqarluni. Pitsaanerpaanngorsaanerup ilaatigut nassatarissavaa nukissiorfinni dieselitortuni, soorlulusooq erngup nukinganik nukissiorfinni ingerlatsiffiusup ilisarnaatigisaata pitsaanerusup pissarsiarinissaa. Tamatumunnga tunngavigisassaq pingaartoq tassaavoq atuisartoqarfimmi ullormit unnuaaneranut sarfamik atuisutut suliarisanik allatut agguataarilertoqarnera, soorlu errorsivimmik, panersiivimmik il.il. atuinerni.

Pingaarnertut aamma iluarsisutit digitalinngorsakkat atornerinut tunngatillugu annertuumik ineriartortitsinermit atuutsitilernermillu suliarisassaq ingerlanneqassaaq. Tassaniippat periarfissat tamarmik, ingerlatsinermit aserfallatsaaliuinermillu suliarisassanik aqqissuussaasumik aqutsinissamit aqutsisoqarnermi, iluarsaassinermi aamma nakkutilliinermi suliasat. Anguniagaq tassaavoq attaveqatigiinnermit aqqissuussivinnik tamanik pitsaanerpaanngorsaajuarnissap aallartisarinnissaa, taamaalillutik teknologiimik tassannga atuisinnaanissamut piareersimatinneqassammata.

11.2. Atuisartumut sipaarutaasut

Atuisartut ataasiakkaat namminneq nukissiuuteqarnermik imermillu atugaqarnerminnik sianiginnilernissaat assut pingaartuuvoq. Piviusutut ileqquusut allanngortinnerisigut atugarisap annikillisininnerani aningaasarpasuit sipaarutaasinnaapput. Atuisartut ataasiakkaat assersuutigalugu annertuumik namminneq iliuuseqarsinnaapput: Silaannarissaanermi kiassarnerup qamittarnera, innaallagissamut pærit pisoqaanerit ullumimut naleqqunnerusunik nutaanik, sarfamillu annikinnermik atuisunik, soorlu LED-inik taarsersorneri, atortunik kallerup-inneranik atuisunik nukissiuuteqarnermik annikitsumik atuisunik pisiortornerit, kiassaaffinni termostatventililersuinerit il.il.

Qanoq annertutigisumik atuineq ilisimagaanni sipaarniarneq oqinnerulersarpoq, imaluunniit kajungernerulersarluni. Inunnut ataasiakkaanut naatsorsueriaatsit arlallit pigineqarput. Ilisimaneqarnerpaaq tassaavoq Nukissiorfinit atorneqartoq, sumiiffinni inunnut ataasiakkaanut naatsorsuiffittut uttoortaavinnik ullumikkut peqarluni. Aamma sumiiffinni arlalinni inunnut ataasiakkaanut kiassarnermik uuttortaait ivertiterneqarsimapput, tamannali tassaavoq suliassaqarfik ineriartorteqqitassaaq, tassami inissiaqarfinni amerlavallaani arlalinnik inissianik attartorfiusuni inissiap normukkaavinut ataatsimoorussamik uuttortaaneq aallavigalugu suli akiliisitsisoqartarmat. Inissiani tamani naatsorsuinissamut inunnut ataasiakkaanut kiassarnermik uuttortaasersuinerit nassatarissavaat atuisartut ataasiakkaat piviusutut atugarisaminnut kiassarnermut akiliisalernissaat, soorlulusooq atuineq annertusiartuaartumik malittarineqarsinnaassalluni. Nammineq atugarisamik malinnaanikkut atuinerup annikillisinnessaanut suliarisanik aallartitaqarnissamut kajungissutsimik pilersitsisoqarsinnaassaaq. Pitsaanerpaanngorsaaneramik aamma inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut isikkivimmit isigalugu illunut nutaanut tamanut inunnut ataasiakkaanut uuttortaasarfinnik, nukissiuuteqarnermik soorlulusooq imermik piunasaqaateqartoqassanera pitsaanerpaassaaq.

Nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngorsaaneq misissussagaanni illuutigisat misissornissaat iluaqutaasinnaavoq. Tamaani Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnermik pisariaqartitsinerup annikillisinnessaanut tunngatillugu tamakkerlugit isigalugit ilorraap tungaanut ilapittuuteqarsinnaasunik suliarisassanik arlalinnik aallartitsisoqarsinnaavoq. Illut nutaat sanaartorneranni taakku nukissiuuteqarnermut tunngatillugu tulluurtumik sanaartornissaat qulakkeerneqassaaq, kiisalu pisortat pilersuisoqarfiannik ataqatigiissaaraluni illuni nukissiorfinnik ataavartunik isumaliuteqartoqassalluni. Tamatumunnga atatillugu piffissamut ungasissumut illoqarfimmik pilersaarusiernerit ineriartortitsinerillu tamakkiisumik aalajangiisuupput, taamaalillutik maannakkut inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut naleqartuutit (nukissiorfiit pilersuisarfiillu) pisortat sillimmatini piginnaasanik, aserfallatsaaliuinerimi suussutsinut, kiisalu pilersuinerimi isumannaatsuutitsinerimi qaffasissumik pitsaassuseqassasumik pisortat nukissiuuteqarnermik pilersuinerisa attassinissaannut naleqqiullugu pisoqarfimmut aarleqquteqarfiusumut atugassinneqassangimmata. Inissiaataaereersut aserfallatsaaliurugillu nukissiuuteqarnermut pitsaanerpaanngorsassapput, taamaalillutik atuisartut assersuutigalugu inissiani ussissuunngitsunik imaluunniit ussissarnerlugaasunik igalaalinni inissiani najugaqassanngimmata. Taamatuttaaq kiassarnermut teknikkikkut ivertitikkat iluarsineqassapput pitsaanerpaanngorsarneqarlutillu, ilaatigut termostatinik atuussinnaasunik, assersuutigalugu nammineq pisussatut unnuaanerani kiassarnerup appartinnissaanut iluarsineqarsinnaasunik.

Suliarisanut atatillugu Kalaallit Nunaanni Sanaartornermut malittarisassiap iluorsaannissaa periarfissaavoq, taamaalillutik inatsisaasut suliarisanik aammalu Naalakkersuisut kissaatigisaattut ineriartortitsinermik tapersersuissammata.

Nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngorsaaneramik suliniutiivit pillugit siunnersuisarnerit aqqissuussaassapput, taamaalilluni innuttaasunut ataasiakkaanut iluaqutaasinnaasut suliniutit pillugit pisortat pilersuviannit suliaqartoqarlunilu, saqqummersitsisoqarlunilu ilitsersuisoqassammat. Tamanna nukissiuuteqarnermik siulersuineramik aqqissuussamik atuutsitsisoqalerneratigut pisinnaavoq, taamaalillutik illunik piginnittut illumi nukissiuuteqarnermik atuinermik malittarinnittuarsinnaalissammata. Periusaasoq alla tassaasinnaavoq "Kalaallit Nunaannut nukissaqarnermut nittartagaq"-mik pilersitsineq, tassani siunnersuisarnerit ilitsersuussinerillu nassaarineqarsinnaassallutik. Assersuutigalugu teknologimut nutaamut ivertitikkat pisoqqat naleqqukkunnaartullu taarsersornerisigut qanoq annertutigisumik sipaartoqarsinnaaneranut aningaasaqarnikkut naatsorsuutaasinnaapput.

11.3. Inuussutissarsiornermi sipaarutaasinnaasut

Nukissiuuteqarnermik atuinermut attuumassuteqartumik Kalaallit Nunaata "qorsuunerulernissaata" qulakkeernissaanut inuussutissarsiornermi ilapittuinissaminut pissusissamisoortumik soqutigisaqarpoq.

Nukissiuuteqarnermik atuinermik annikillisaanermut makkuninnga suliaqarnermigut inuussutissarsiorneq ilapittuuteqarsinnaavoq:

- Atuisartunut tunineqartut nioqqutit pitsaanerpaamik nukissiuuteqarnermik atuinermit nalunaaqutsersuutaasunut naapertuuttuunissaasa qulakkeernissaat, taamaalilluni, assersuutigalugu qerititsivik ukiorpassuarni atoneqarsinnaasoq annikitsumik nukissiuuteqarnermik atuisartutut nalunaaqutsersimassalluni.
- Qaammaqutit pisoqaaneruset LED-imik qaammaqutit taarsersorneri.
- Tunisassiorfiit nukissiuuteqarnermik atuiffiunerisa pitsaanerpaanngorsarneri.
- Tunisassiorfimmit suliffiup iluani kiassarnermut kissarnerup sinneruttup atornissaa – periarfissaqarfatiagullu pisortat ungasissumit kiassaaneritut ilapittuuteqarfigitillugu.
- Eqqiluisaarnermut nillorsaanermullu siunertanut immamit erngup atonerata annertusisinnissaa.

Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit, assersuutigalugu aalisakkanik suliffissuit, nunanut allanut nioqqutissanik tunisaqartut tunisassiornermik nukissaqarfinit ataavartunit nukissiorfimmit atuisuunerannik pilersaaruteqarnerat inuiaqatigiinnut tunngatillugu isiginniffimmit pingaartuuvoq.

11.4. Pisortat immikkoortoqarfiini nukissiuuteqarnermik atuinermik pitsaanerpaanngorsaaneq

Nukissiuuteqarnermik atuinerup pitsaanerpaanngorsarnera pineqartillugu Namminersorlutik Oqartussat aamma kommunit siuttuussapput. Taamaalillutik pisortani immikkoortoqarfik nukissiuuteqarnermik iluarsaassinermut niuffaffiliornermut ilapittuuteqarsinnaavoq.

Aallarniutigalugu qullilersuinikkut suliasaqarfimmi pitsaanerpaanngorsaanerit sipaarutissanullu annertuunik periarfissat takusassaapput. Tassani ilaatigut aqquuserngit qullilersorneri, sumiiffinni arlalinni suli pærinik pisoqqanik annertuupilussuarmillu sarfamik atuisut eqqarsaatigineqarput.

Ukiuni arlalinni Nukissiorfiit aqquuserngit qullii pisoqaaneruset LED-inik qullernik annikitsumik nukissiuuteqarnermik atuisunik taarsersorsimavaat. Qullit pisoqaanerit sinneruttut 8.500-t missaannik, ataasiakkaat 80 W-it missaannik atuisut amerlassuseqarput. LED-imik qullit nutaat 26 W-it missaannik atuiptut. Maannakkut LED-inut taarsigassatut amigaataasut qullit pisoqaanerit tamaasa taarsernerisigut pitsaanerpaamik 500 kW-inik nukissiuuteqarnermik sipaaruteqarneq anguneqarsinnaassaaq. Tamanna ukiup ataatsip ingerlanerani 4 MWh-it missaannik annertussuseqassaaq. Tamatuma saniatigut aamma aserfallatsaaliuinermit tunngatillugu aningaasaqarnikkut sipaaruteqartoqassaaq, qullernut qangaanit atukkanut naleqqiullugit LED-ilittut qullit sivisunerusumik atasinnaammata. Manna tikillugu Kalaallit Nunaanni Nukissiorfiit LED-ilittut qullit 1.500-t missaat ivertitersimavaat.

Taamaalilluni sivikingaatsiartumik imminut akilersinnaassuseqarluni LED-ilinnik qullilersuinermit aningaasaliissutit taarsersuinerillu inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut suliaalluurtut isigineqarpoq (aningaasaliinerit sunniutaasussatut pisariaqartitani sipaarutitut naleqqiullugit).

Pisortat illuutaanni nukissiuuteqarnermik atuinerup annikillissinnissaa pillugu aalajangersagaasinnaasup eqaassuseqartumik ilusilersornissaa pingaartuuvoq, taamaalilluni iluarsaajuarnermut malittaritillugu nukissiuuteqarnermik iluarsaassinerit naammassineqarsinnaassammata. Taamaalilluni akilersinnaassutsip sapinngisamik annertunerpaatinnissaa qularnaarneqassaaq.

11.5. Nukissiuuteqarnermik pitsaanerpaanngorsaanermit iliuusissatut pilersaarut

Ingerlatsivinni dieselgeneratorilinnit sinneruttut kiassarnermik atuinerup pitsaanerpaanngorsagaanerata aallartitap Nukissiorfinnut nangitsissapput. Tassunga ilaatititut pisortat illuutaannut, soorlu atuarfimmittut, illu sullissivimmittut il.il. ungasissumit kiassarnermik pilersuinermit naleqqiullugu ajornanngippat nunaqarfimmit aallarniutitut suliniummut Business Case'liortoqassaaq. Aallarniutitut suliniummi dieselgeneratorimik ingerlatsivinnut naleqqiullugit nukissiorfissat allat ilaatinneqarsinnaapput – assersuutigalugit seqerngup qinngorneranik tigooraaviit, anorimit

kaavittuliat, anorisaatit il.il. Suliaq tamanna 2017-imi ukiakkut aallartinneqassaaq, aammalu 2018-imi aallarniutitut suliniutip naammassinissaanut periarfissaqarfigisatut annertussusilimmik ilanngussuiffiussalluni.

Innaallagissamik pilersuivik anniksortalersorlugu misissueqqissaariffiussaaq, tassani aqqudit maannakkut qanoq issusiisa pitsaanerpaanngortinnissaannut, allinissaannut, artukkernerannik allatut agguataarinnermut il.il. periarfissat ilusilersornissaat siunertarineqarluni. Suliaq tamanna 2017-imi ukiakkut aallartinneqassaaq.

Nukissiorfinnut kiassaateqarfiit, kiassaasarfiit taakkunungalu ilaasutut ingerlatsiviit tunniinneri sapinngisamik piaarnerpaamik naammassineqassaaq, ingerlatsivinnik piusunik taakkuninnga tamanik soqutigisaqatigiinnit ataatsinit allanut nuussassanik piviusutut qanoq issusianik nalilersuinissaq tassani sianigineqassalluni.

Pisortat pilersuiffiat nukissiornermik suliaqaqarfiup soorlulusooq imermik suliaqaqarfiup iluanni sipaaruteqarnissamut suliaqanik ilaqartunik siunnersuinnermut atortussianik suliaqassapput. Atortussat suliani sammisatigut tunngavilersorluarneqassapput, aammalu pingaarnertut suliarisassat sorliit naammassineqarsinnaanerannik nassuiaassallutik, taamatullu aamma assersuutigalugu pumpitoqqanik nutaatut ittunut taarsersuinnernut, aamma illup iluani soorlulusooq silami LED-ilinnik qulleqarfinnik taarsersuinnernut akigititanut assersuuteqassalluni. Assingatut imeqarfimmi sipaaruteqarsinnaanerit pillguit siunnersuisoqassaaq, tassami kuuffik erngartoq, imaluunniit perusersarfik kuinnartoq aningaasarpassuarnik akiligassiisinnaammat.

Inunnut ataasiakkaanut kiassarnermik uuttortaatinut tunngatillugu ilaatigut pisortat illuutaanni, ilaatigullu assigiinngitsunit pigineqartuni illuni inuiaqatigiinni aningaasaqarnermut attuumassuteqartunik qaqugukkut taarsersuinnerit ingerlanneqarsinnaanissaannut pilersaarusiortoqassaaq.

Inunnut ataasiakkaanut kiassarnermik uuttortaatinut tunngatillugu inatsisaasut atuuttut naapertorlugit pisarialittut ivertiterinerit naammassineqassanerat qulakkeerneqassaaq.

Piffissamissaaq atuisartut pingaarnertut erngup aqqutaanut attavilersinnaanissaannik qulakkeerisunik suliarisanik aallartisaasoqassaaq, taamaalilluni maannakkut imermik angallassinermik aqqissuussineq annikillissammat, piffissallu ingerlanerani unitsivinneqassammat.

12. Aningaasaliinermut pilersaarut

12.1. Sanaartornermut aningaasaliinerit

Nukissiorfiit sanaartukkani naleqassutsit 4,4 mia. kr.-t missaannik nalillit pigaat, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni tassaavoq suliffeqarfik annertullunilu pingaarutilik. Sanaartukkani naleqassutsit akit aalajangersimasut malillugit naleerutsitaasarput, nunap iluani sullullit ukiut 35-t ingerlaneranni naleerutsitaassallutik, nunaqarfinni innaallagissiornermut maskiinat ukiuni qulit ingerlaneranni, aamma imermik tunisassiornermut ingerlatsiviit ukiut 20-t ingerlaneranni. Nukissiorfiit anguniagaat tassaavoq minnerpaamik 150 mio. kr.-ni aningaasaliissuteqaqqinnerup inissisimaffeartinnissaa. Aningaasaleeqqinnerit aningaasanut inatsimmi immikkut ittumik taarsigassarsinissamut aningaasaliinertalimmik ingerlatsivinnut nutaanut anginerusunullu matussusiingillat (assersuutigalugit erngup nukinganik nukissiorfiliornermik suliniutit), aammalu soqutigisaqatigiinnit allanit ingerlatsivinnut tunniunneqartunut – soorlu kissarsuuteqarfinnut aamma kiassaateqarfinnut – tunngasuunatik.

Taamaalilluni 2018-imut pilersaarusionermut tunngavigisamiippoq suliaqarnerup inissisimaffia 150 mio. kr.-t missaanniittoq, piviusutut ingerlatsivinnik nutarsaanernut, taarsersuinerut sanaartorfigissaallunilu suliniutinut agguataarneqartoq. Nukissiorfiit ilaatigut nammineq akiliisinnaassutsiminit, ilaatigullu Namminersorlutik Oqartussanit taarsigassarsianit aningaasaliinerit aningaasalersortarpaat. Taaku saniatigut Qorlortorsuup allineqarnissaanut aningaasartuuteqarpoq.

12.2. Taarsigassarsiaqarnissamik pisariaqartitsineq

Ukiup ilaanut sanaartorfiusumut, piffissami maajimit oktobari ilanngullugu silami suliarisanik naammassisaqarfiusinnaasumut naleqqiullugu Nukissiorfiit taarsigassarsiaqarnissamik pisariaqartitsinerat missiliorneqarput. Taakku avannaanit kujammut, aamma kangianit kimmut assigiinngiiaarput. Ukiup ilaa suliaqarfiusoq sivikinnerpaaq Qaanaami aamma Ittoqqortoormiuni ippoq, sanaartorfiusoq maani juuli/aggustimit septembarimut pisarmat.

Nukissiorfiit taarsigassarsiaqarnissamik pisariaqartitaat ukiumoortumik aningaasanik inatsisissatut isumaqatiginninniarnit ilaattut ilaatinneqartarput, tassanilu aamma ukiuni missingersuutinut missiliuteqarfiusunut tullinnguuttut pisariaqartitassatut siunnersuutit ilaapput. Maannakkut taarsigassarsiaqarnissamik pisariaqartitsineq ukiukkaanut 60 mio. kr.-nut missiliutaavoq. Tassani ilaangillat assersuutigalugit erngup nukinganik nukissiorfittut ittunik nukissiorfiit ataavartut nutaat, sarfap aqquatai nutaat il.il. ittuni sanaartornermi anignaasaliissutit amerlanerisut. Aamma pinngortitami ajutoornersuarni, ingerlatsivinnik nutaanik tunniussaqaqarnermut atatillugu aningaasartuutit il.il. aningaasartuutit ilaangillat.

Taarsigassarsinissamut pisariaqartitsineq imatut iluarsineqarpoq ilaatigut pisoqaassutsinit aalajangerneqartumik, suliamik ingerlatsinerumut, teknikkimut aningaasaqarnikkullu atuussinnaassutsimik isiginninnermut tunngatillugu ingerlatsivinni siammarterivinnilu nutaani aningaasaleeqqittoqarsinnaalluni.

12.3. Taarsigassarsiareriikkanik naafferartumik akilersuinerit

Nukissiorfiit piffissamut ungasissulimmuut taarsigassarsiarisai 6 %-inik ernialerlugit taarsigassarsiaapput, nassataraalu ukiumoortumik Nunatta Karsianut erniani 90 mio. kr.-t missaannik akiliisoqartarnera. Tassunga ilanngutissapput naafferartumik akilersuinerpiaat, 135 mio. kr.-t missaannik amerlassuseqartitat. 2015-imit taarsigassarsianut nutaanut erniat 3 %-inut appartinneqarput.

2016-imi taarsigassarsiat piffissaq taarsersorneqarfissaat ukiut 20-ussapput, ukiumut 3 %-imik erniaqarlutik. 2016-ip sionratigut taarsigassarsiat taarsigassarsianut ataatsimut katersorneqarput. Taarsersukkat tamarmiusut assigiimmik akeqartitsinermik aaqqissuuseqqinnerup kinguneranik ukiumut 70 mio. kr.-nut apparneqarput, 2016-inilu sioqqullugu taarsigassarsianik taarsersuinerit assinganik sivitsorneqarlutik. Taarsersuinerit sivitsorneqarnerat taarsiiviginiarlugu 2016 sioqqullugu taarsigassarsianut erniaritinneqartup appariartornissaa aalajangerneqarpoq. Ernialiusaq imatut

aalajangerneqarpoq, taarsersuinerup sivilissusiat ernialiusallut appasinnerusup ernianut sunniutaa oqimaaqatigiissinneqarlutik.

2016 sioqqullugu taarsigassarsianut erniaritinneqarpoq ukiumut 6 %-imut aalajangerneqaaqqaarnikuuvoq. 2016 sioqqullugu taarsigassarsiat aalajaallisarneqartut ukiumut 3 %-inngornissaata kingorna ukiumut 0,22 %-pointinik appartinneqartassaaq, tamassumalu kingorna taamatut annertussuseqartalissallutik.

2018-imut siunissamullu pilersaarusionermut tunngavigisat (aningaasaleeqinnerit)

Maannakkut ingerlatsiviusunik qanoq issutsimik nalilersuiuarnermik Nukissiorfiit aningaasaliisarneri aallaaveqarput. Tassunga atatillugu suliarisanut ataasiakkaanut piviusutut suliniummut tunngavigisat suliarineqartarput, tassani ilaallutik illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaat, kiisalu Nukissiorfiit tamakkiisumik akisussaaffeqarfiisa akornanni suliarisassatut suliniutit oqimaaqatigiissinnissaannik pisariaqartitsinermik piviusutut nalilersuinerit. Pilersaarusionermut tunngavigisamissaaq sapinngisamik annertunerpaamik akisussaaffeqarfimmi sumi tamarmi najukkani suliffeqarfiutilinnut suliassaqarnissaata sianigineqarnissaa. Taamaaliornikkut ilaatigut najukkami inuiaqatigiinni akuuffigisaminni suliassanut najukkami suliffeqarfiutillit neqerooruteqarnissamat periarfissinnissaat, ilaatigullu suliassat neqeroorutaasut Nukissiorfiit neqeroorutitik pissarsinissaannut annertunerusumik isumannaarinissaaq qulakkeerneqassapput. Ukiuni kingulliunerusuni Kalaallit Nunaanni suliarisatigut inissisimaffiup takutissimavaa neqeroorutit amigaataanerisa imaluunniit akisuallaarnerisa nassatarisaannik pilersaarusiukkatut suliniutit tamaasa naammassineqarsinnaannginnerat.

Maannakkut siunissami suliassat pingaarnepaat, aningaasaqarnikkullu artukkiinerpaat imermik avataaniillu kiassarnermik sullulilinnik pisariaqartitamik taarsersuinerit attuumassuteqarput. Taakku sumiiffinni arlalinni pisoqqatut iluseqartuupput, arlalinnik ussiissuseqartiterlutik, iluiniilu imermik qalipaatinitsitsisunik qallersugaallutik, piginnaasanut tunngatillugu aqquutaasunut arlalinnut mikivallaarlutik il.il. Erngup aqquteqarfianut tunngatillugu taanna allissallugu pilersaarutigineqarpoq, taamaalillutik pisisartut amerlanerit imermut naqitamut attavilerneqarsinnaalerlutik, taamaaliornikkullu imermik pilersuinerimi misigisartakkaminni annertuumik pilersuinerit tunngatillugu pitsanngoriaammik angusaqartoqarluni. Ungasissumit kiassaasarfimmut tunngatillugu taanna pitsaanerpaanngorsarneqassaaq, annertusineqassaaq, assersuutigalugu eqqakkanik ikauallaasarfimmit ungasissumit kiassaasarfimmut attavilerneqarluni, ilaatigut ingerlatsivinnit dieselgeneratorilinnit aamma eqqakkanik ikuallaanernit kiassarnermit sinneruttumit tunisassiarineqartut kiassarneq pitsaanerpaanngorsarniarlugu, ilaatigut inuit namminneq kissarsuutaannik uuliatortunik taartitut ungasissumit kiassarnermik pilersorneqarsinnaasunik pisisartuutitik amerlisaaniarluni.

Aalisarnermik suliffissuup iluani ukiuni kingullerni annertuumik suliaqarnerup inissisimaffia aamma ukiunut takkuttussanut pilersaaruteqarnikkut tunngavigisami takussutissartaqarpoq. Aalisakkanik suliffissuit nutaat sanaartorneqaraangata Nukissiorfiit aallaaviatigut patsisaatitsisumik tunngavigisamat innersuussiraluartoq imermik pilersuinermik taarsersuiartoqarlunilu pitsaanerpaanngorsaaqartoqarpoq. Tassaniipput erngit suliareqqitassatut isumalluutinit ingerlatsivinnut ilaasut tamaasa, aammalu erngup pisisartumut pilersuutiginnissaata tungaanut. Imermik suliassaqarfiup iluani Qeqertarsuup Tunuani avannamullu ineriartortitsineq annerpaaq, taamaalillunilu aningaasaliinissamik pisariaqartitsineq takusassaavoq.

Imermik pilersuinermik pitsanngorsaanerup saniatigut aamma innaallagissamik pilersuinerimi piginnaasaqassutsip annertusinissaanut pisariaqartitsisoqarajuppoq, tamannalu ingerlatsivinni taarserneqartuni sunniutaassutsip annertusisinneratigut isumagineqarpoq.

Sanaartorfigissaanermik suliniutit takkuttussat ukiuni takkuttussani pilersaarutini pingaarutilittut ilaapput, kommuninik pisoqarfiusunik ataqatigiissaarisooqartuarnerna pissutigalugu. Ilulissani Nuummilu mittarfiit taakku marluk allineqarnissaat, aammalu Qaqortumi mittarfiorneq pillugit pilersaarutinit takkuttussanut naleqqiullugit aningaasaliinissamat inissisimaffiusup annertuumik qaffariassanera naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Tassunga

ilangutissapput kommunit atasiakkaanut ineriartortitsinermit pilersaarutit, takukit kommunit pilersaarutaat atuuttut.

Ingerlatsivinnik assigiissaaralunilu taarsersinnaassusiliinerit siunissamut tunngatillugu immikkoortortanut aningaasaliiffigisanut atasiakkaanut akusut annikillissinnissaannut annertuumik tunngavissiissapput, tamannalu ilutigalugu ulluinnarni ingerlatsinermit aserfallatsaaliuinermillu pitsaanerpaanngorsaassallutik. Tassunga ilanggullugu aamma siunissamut tunngatilugu ingerlatsiviit ingerlanneqarnerisa nalaannut tunniunneqarnissaat sioqqullugu sulisorisat piviusumik ilinniagaqartillugillu sungiusarnissaat pillugit piumasaqaateqartoqassaaq, soorlulusooq ingerlatsivioersut taarserneqartut avatangiisinut tulluurtutut ilusilimmik piagaanissaat piumasaqaatigineqassalluni.

Aningaasaleeqqissutitut suliniutinut ilassutigalugu nukissiorfinnut ataavartunut suliniutissanut tunngavigisassaq suliarineqarumaarpoq, soorlu assersuutigalugit anorisaatinut, kiisalu maannakkut Igalikumi aallarniutitut suliniummot (akulerussamik ingerlatsivimmot) malitseqartitsissutaasinnaasumut. Assingusumik nukissiorfinnit ataavartunit nukissiarisamut procentiuffigisaata annertusarnissaanut tunngaviusinnaasutut seqerngup qaamarnganik tigooraassutit nukissiorfiillu allat nalilersorneqassapput.

12.4. Erngup nukinganik nukissiorfinni nutaani aningaasaliinerit

Naalackersuisooqatigiinnissamik isumaqatigiissummi aallartisarneqassanerannik kissaatigineqartunik erngup nukinganik nukissiorfinni piukkunnaatillit arlallit tulleriaarneqarsimapput. Taakkupput Maniitsumi, Paamiuni, Aasianni-Qasigiannuani aamma Nanortalimmi ittut. Taakku saniatigut ukiuni takkuttussani Qaqortoq-Narsami (Qorlortorsuaq), Tasiilami aamma piffissamut ungasinnerusumut Nuummi erngup nukinganik nukissiorfinni piukkunnaatit allineqarnissaat pilersaarutaapput.

Tunisarifat apeqqutaallutik 70 %-it missaannik Nukissiorfiit nukissiuuteqarnermit ataavartumik nukissiorput. Ukiumut nukissiuuteqarnermit ataavartumik tamakkiisumik nukissiarisat 350 GWh-iusoq taamaaginnangajaannartuuvoq. Sinneri 150 GWh-it missaat uuliamik nukissialiaapput, taakkuli tunisarifat apeqqutaallutik – ingammik kiassarnermit suliasaqarfimmi annertuumik – allanngorarsinnaasarpot. Maannakkut erngup nukinganik nukissiorfinni assutsikkut ungasissumit kiassarnermut aamma qaminneqarsinnaasutut innaallagissamit kiassarnermut 100 mio. kr.-t missaannik aningaasaliisoqassappat kiassarnermut tunisarifat ukiumut 50 GWh-it missaannut annertusarneqarsinnaasooq nalilersuutigineqarpoq. Tassunga atatillugu Nukissiorfiit isertitaat amerlissapput, tamanna suliniutini allani aningaasaliinissamik periarfissiissalluni, allatullu qinigassatut Nukissiorfiit ikiorsiissutaanni atuisartunut akigititani annikillitsinermit, taarsigassarianut piffissamut ungasissumut akilernerneqarsinnaannut killillikkani akiliutigisartakkanik amerlisaanermit il.il.

Aasianni-Qasigiannuani, Maniitsumi, Paamiuni aamma Nanortalimmi erngup nukinganik nukissiorfinni nutaat tamakkerlutik Nukissiorfinni nukissiornermit ataavartumit nukissiorneq ukiumut 110 GWh-it missaannik annertusaasinnaannissaat naliliiffigineqarput. Ingerlatsivinnut taakkununga tamakkiisumik aki 2 mia. kr.-t missaannut missiliutaavoq. Nukissap affaata missaa innaallagissamik niuffaffimmut, affaalu kiassarnermit niuffaffimmut tunisassiarineqassaaq. Tamatuma kingornatigut (kiassaasarfinnik sanaartornerit ilanggullugit) Nukissiorfinni ukiumoortumik tamakkiisumik nukissiorneq ukiunut atasiakkaanut 575 GWh-it missaannut annertuseriasaaq, taakkunanit nukissamit ataavartumit ukiunut atasiakkaanut 500 GWh-it tunisassiarineqarlutik, ukiunullu atasiakkaanut 75 GWh-it uuliamik tunisassiornermit tunngaveqartuassallutik. Taamaalilluni nukissiuuteqarnermit ataavartumik annertussuseq 87 %-it missaannut annertusisinnerneqarsinnaalissaaq.

Qorlortorsuarmit Tasiilamilu alliliinerit (turbine (kaavittoq) nutaaq, nunallu imissarsiorfiup allinera) ukiunut atasiakkaanut 17 GWh-it ilassutaasunik ilapittuuteqassapput, taakkulu kiassarnermit tunisassiarisap allineranuinnangajak atussapput. Alliliinernut taakkununga marlunnut aki 250 mio. kr.-nut inissippoq. Alliliinerit tamarmiullutik minguitsumik annertussuseq 1 %-it missaannik annertusisissavaat.

Taamaalillutik nukissiuuteqarnernik ataavartunik alliliinerit avataanit takkuttunut sunniutaasunut, ilanngullugit inuussutissarsiornermi piukkunnaateqarfiusinnaasunut nutaanut naleqqiullugit nalilersorlugillu sukumiisumik malittarineqassapput.

12.5. Iliuseqarfissat suliaasaqarfiit naatsorsuutigisat aamma takkuttussat

Maannakkut annertuunik ingerlatsinikkut iluaqutissanik angusaqarnissamat tunngatillugu suliaasaqarfinni arlalinni suliaqartoqarpoq, taamaalilluni pisortat pilersuinerat, tamatumunngalu akisussaaffeqarfik pisortaqaqfimmuut ataatsimut peqqussutaalissalluni. Assersuutigalugu kiassaasarfinnik kissarsuuteqarfinnillu inissiaateqarfinnit Nukissiorfinnut tunniussinissaq pillugu naatsorsuutigisat aalajangiussinermut tamanna tunngavoq. Tamanna aamma nammineq atugarisap naatsorsornissaanut inunnut ataasiakkaanut uuttortaatilinnik inissiat amerlassusaasa annertusinnissaanut assingusumik tunngavoq. Mittarfeqarfinnut tunngatillugu aamma pilersaarusiortimmi takkuttussami kiassaateqarfiit kissarsuuteqarfiillu Nukissiorfinnut tunniunneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Naggasiullugu maannakkut eqqakkanik ikuaallaasarfinnit nukissiornermik siammarterinermillu suliarisat Nukissiorfinnut nuunneqartariaqarnerat isumaliutigisariaqarpoq. Tassunga atatillugu inuiaqatigiinni aningaasaqarnermik isikkivimmit isigalugu eqqakkanik ikuaallaasarfiit akunnaannerpaat pisariaqartitallu qulaajarneqarnissaat pingaartuuvoq.

Ingerlatsivinni nutaani annertuumik ingerlatsinermi iluaqutissanik aammalu aningaasaliinernik annertunerpaamik naleqassutsimik angusaqarnissamat pingaarutilittut tunngavigisaq tassaavoq aallarniutigalugu ingerlatsivioersuni, siammarterisarfiit ilanngullugit sunniuteqarsinnaassutsimik nalilersuisoqassanera. Pitsaanerpaanngorsaaneq anguniarlugu ingerlatsivinni nutaani aningaasaliineq angusaqartitsisinnaanngilaq ingerlatsiviit nutaat ingerlatarinerilu pitsaanerpaanngorsakkat aqutsinermik, iluarsaassisarfinnik nakkutilliinermillu ingerlatsivinnut pisoqqanut sunniuteqarluangitsunullu attavilerneqassappata.

12.6. Iliuseqarfittut suliaasaqarfiit nutaat

Nukissiornermi suliarisanik nutaanik ilorraap tungaanut suliaqarfisamik pilersitsisumillu ineriartortitsineq, soorlu Igalikumi akulerussamik suliniut, imaluunniit Nukissiorfiit pisortaqaqfianni geotermiskimik ingerlatsivik Kalaallit Nunaanni nukissaqarfiit nutaat atornissaasa tungaannut aqqummi annertuumik aallartitsissutitut isigineqarput. Ineriartornerup malittariuarnissaa pingaartuuvoq, aammali Kalaallit Nunaanni teknologiit nutaat misilerarnissaat, taamaattorli ingerlatsivinnik ineriartortitassanik inississuinani.

Tassunga atatillugu siunissami qaninnerpaami periarfissat arlallit atorneqarsinnaassasutut takuneqarsinnaapput. Aallarniutigalugu issittumi sumiiffinnit assersuunneqarsinnaasunit allanit misilittakkat takutissimavaat seqerngup qaamarnganit tigooraassutit annertuunngortillugit atukkat, aammalu anorisaatit mikinerusut Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasut takutissimavaat. Taamaattumik tamakku suliarisanik taakkuninnga suliaqaqqinnissaq Nukissiorfiit pilersaarusiortnermik tunngavigisaannut ilaatinneqarput, piffissap takkuttussap ingerlanerani suliniutinut tunngavigisassap naammassineqarnissaa siunertarineqarluni. Taamaattorli piginnaasaqarfinnit nutaanit inissitsiterinerit sioqqullugit – soorlu anorimut paasissutissat, nal. akunneri seqinnerfiusut il.il. – paasissutissatigut tunngavissat tatiginartut pissarsiarinissaat pingaartuuvoq. Tassunga ilassutitut toqqorsinermut immikkoortut, motoorit/generatorit ilusaat nutaat il.il. atugarineri misissoqqissaarneqassapput, aamma isumaqarfiini suliniutinut tunngavigisanut ilaatinneqassallutik.

Ingerlatsiviit geotermiskit aamma/imaluunniit kiassarnermut pumpit siunissami qaninnerpaami aamma Nuummut naleqqiullugu sumiiffinni allani ajornanngippat misilerarnissaannut tunngatillugit suliaqarfijumaarput.

12.7. Eqikkaaneq

Sanaartugaataasunik, ingammillu imermut avataaniillu kiassarnermut pilersuivioersunik ineriartortitsiuarnissamik ukiunut takkuttussanut pilersaarutitigut tunngavigisat takussutissiippat. Nukissiorfiit pilersaarutigisaattut aningaasaliinissamat missingersuutaanni tamanna annertuumik atuisussaassaaq. Imermik pilersuinermik suliaasaqarfik aalisakkanik inuussutissarsiornermut tapersersuinissamat ingerlatsivinnut nutaanut tunngatillugu immikkut ittumik

unammillerfissaqassaaq, patsisaatitsisumik tunngavigisaq innersuussutigineqaraluarpalluunniit. Unammillerfissani annerpaaq erngup suliareqqitassatut isumalluutaasup pissarsiarineqarsinnaassusaanut attuumassuteqartutut isigineqarpoq.

Nukissiorfinnut ingerlatsivinnik nutaanik suliaasanillu tunniussinerit inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut pingaarutilittut aalajangiussinertut isigineqarpoq, pisortaqarfimmi ataatsimi pilersuinermit tunngasutut suliarisat tamaasa ataatsimoortinnerini annertuumik ingerlatsinermi iluaqtissartat takuneqarsinnaaneri pissutaallutik. Taamaattorli tamatumunnga aningaasaliissuteqarani tamanna pisinnaanngilaq – allatut qinerlugu ikiorsiissutinut akigititat maannakkut innaallagissamut, kiassarnermit imermullu akigititanut ilassutigineqassapput.

Erngup nukinganik nukissiorfioreersut allineqarneri, aamma erngup nukinganik nukissiorfinnik nutaanik sanaartornerit, kiisalu nukissaqarfinnik ataavartunik nutaanik inississuinerit aningaasaliissutit eqqortut atorlugit Nukissiorfiit 2030-mi nukissamit ataavartumit pilersuinerup annertussusianik annertungaaqisumik pissarsisinaanissaat isumagisinnaavaat.

Ilanngussat

Ilanngussaq 1. Innaallagissamik kiassarnermillu atuinerup siumut inissinneranut naatsorsuineranut tunngavigisat

Nukissiuuteqarnermik atuinerup siumut inissiineq tassaavoq atuinerup "allat tamaasa allanngortinnagit"-susooqarfinni qanoq allanngoriartornissaanut takussutissiineq. Tamanna ingerlatsivinni nutaani aningaasaliinerit kingunerisaat ilanngullugit naatsorsuutiginaq siumut inissiinerup allanngoriartornermik naatsorsuutigisamik takutitsineranik isumaqarpoq. Taamaalilluni nukissiuuteqarnermik suliaaqaqarfinni qanoq annertutigisumik iliuuserisassanik nutaanik pisariaqartitsisoqarneranik nalilersuinissamat misissueqqissaarineq aallaavissiivoq.

Innuttaasut allanngoriartornerat aamma nukissiuuteqarnermik atuinerit

Innaallagissamat kiassarnermillu nukissiuuteqarnermik atuinerup siumut inissiineq Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup innuttaasut allanngoriartornerannik missiliutaannik tunngaveqarpoq. Illoqarfinni aamma nunaqarfinni innuttaasunut ataasiakkaanut agguaqatigiissillugu atuisarnerannik ilisimasaqarnikkut, aammalu innuttaasut amerlassusissaannik naatsorsuutaasunik, taakkulu nunami agguataarnerannik nukissiuuteqarnermik atuineq naatsorsorneqarpoq. Ilanngutissapput inuussutissarsiornerit atuinissaannut naatsorsuutigisat, siuarsarnermi annertussutisunik assigiinngitsunik siumut inissitaasut.

Angallannermut nukissiuuteqarnermik atuinerit, ilaallutik aalisariutit, timmisartorneq, immakkut assartuineq, kiisalu aqqusinertigut assartuineq misissueqqissaarinerni ilanngunneqanngillat. Kangerlussuarmi, Narsarsuarmi, kiisalu Kulusup Qaarsullu mittarfeqarfiini Mittarfeqarfiit pilersuinerat aamma ilaatinneqanngilaq.

Inuussutissarsiornerit ineriartorneri

Inuussutissarsiornerit nukissiuuteqarnermik atuinerat inuiaqatigiinni naatsorsuutigisatut aningaasaqarnermi siuariarnej assigalugu annertusiartussasoq naatsorsuutaavoq. Inuussutissarsiornermut tunngatillugu siuarsarnermut annertusisutullu nukissiuuteqarnermik atuinerup susooqarfiit pingasut naatsorsuuteqarfiupput: 1) siuarsarnej innuttaasut allanngoriartornerannik malittarinnittoq, 2), siuarsarnej 2 pct.-iusoq, aamma 3) siuarsarnej 5 pct.-iusoq.

Nukissaq ataavartooq

Siumut inissiinerup nukissiuuteqarnermik ataavartumik tunisassiorneq erngup nukinganik nukissiornermik aamma eqqakkanit kissarnermik tunisassiornermik ilusilittut naatsorsugaavoq, tassani Nukissiorfiit tamakkiisumik nukissiornerannut naleqqiussisoqarluni. Ullumikkutulli erngup nukinganik nukissiorfiit assingusumik piginnaasaqassuseqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Siumut inissiinerup erngup nukinganik nukissiorfiit maannakkut piginnaasaqarnermik toqqammavigisaasa iluanni 2030-p tungaanut erngup nukinganik nukissiorneq assigiissumik annertusiartuaassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalillutik nukissiorfinnik atuinerit annertunerussasut naatsorsuutigineqarput, taamaattoorli ullumikkut annertunerpaamik pilersuutigisinnaasaannut naleqqiullugit nukissiorfiit ataasiakkaat annertunerusumik pilersuisinnaanatik. Eqqakkanit kiassarnermik pissarsisinnaassutsip annertussusaa annikitsumik annertusiartuaassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

ILANNGUSSAQ 2. Akit allat qinigassat

Ilanngussami matumani ilutsit 2-mit 8-mut kisitsisit pingaernerit inississorneqarput.

Iluseq 2

Iluseq 2 - Akit assigniissitat	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (akit assigniissitat)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	1,60
Imeq	14,25 / 33,40	19
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

Iluseq 2 – Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inenera	Mio. DKK
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	38,024
Kommunit	22,979
Inuinnaat atuisartut	56,188
Inuussutissarsiorneq	21,828
Aalisakkanik suliffissuit	-26,850
Sipaarutaasut katillugit	112,168

Iluseq 2 – Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit 2-nik		Kisimiittumut marlunnik meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 %-itut	Ilaqutariit 2	Ilaqutariit 2 %-itut
Tasiilaq	7.935	48 %	5.565	49 %
Kullorsuaq	5.775	51 %	4.125	51 %
Qaqortoq	4.785	36 %	3.315	36 %
Ilulissat	3.168	27 %	2.262	28 %
Nuuk	1.088	11 %	730	11 %
Sisimiut	415	5 %	282	5 %

Iluseq 2		Nunatta	Karsianut	Nunatta	Karsianut
Nunatta	Karsianut sunniut	isertitat		anigaasartuutit	
89.71.40	Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat ikilissat	80.000.000			
64.12.04	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikilissat			70.000.000	
64.10.12	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut sipaarutit 61.002.484				
1.506.727	Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut iluanaarutit				
64.12.02	Nukissiorfiit kiffartuussinissamik isumaqatigiissutaani akiliutaat			40.329.279	
	Tamakkerlugit	141.002.484		111.836.006	
	IST-mi sunniut	29.166.478			

Iluseq 3

Iluseq 3 - Nammaqatigiinneq	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (minn./ann.)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	1,60 / 2,07
Imeq	14,25 / 33,40	19 / 22
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %

Iluseq 3 - Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inenera	Mio. DKK
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	25,999
Kommunit	15,923
Inuinnaat atuisartut	38,475
Inuussutissarsiorneq	13,816
Aalisakkanik suliffissuit	8,336
	102,549

Iluseq 3 - Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit 2-nik		Kisimiittumut marlunnik meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 %-itut	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 - DKK
Tasiilaq	5.840	36 %	4.090	36 %
Kullorsuaq	4.130	36 %	2.950	36 %
Qaqortoq	2.690	20 %	1.840	20 %
Ilulissat	1.681	14 %	1.200	15 %
Nuuk	637	7 %	430	6 %
Sisimiut	130	1 %	92	1 %

Iluseq 3		Nunatta Karsianut isertitat	Nunatta Karsianut aningaasartuutit
	Nunatta Karsianut sunniut		
89.71.40	Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat ikilisaat	80.000.000	
64.12.04	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikilisaat		70.000.000
	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut	41.921.917	
64.10.12	sipaarutit Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut iluanaarutit	6.645.720	
64.12.02	Nukissiorfiit kiffartuussinissamik isumaqatigiissutaani akiliutaat		23.701.502
	Tamakkerlugit	128.567.637	93.701.502
	IST-mi sunniut	34.866.135	

Iluseq 4

Iluseq 4 - Nammaqatigiinneq	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (minn./ann.)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	1,60 / 2,07
Imeq	14,25 / 33,40	19 / 22
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

Iluseq 4 - Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inenera	Mio. DKK
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	25,999
Kommunit	15,923
Inuinnaat atuisartut	38,475
Inuussutissarsiorneq	13,816
Aalisakkanik suliffissuit	-41,852
	52,361

Iluseq 4 - Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit		2-nik Kisimiittumut meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 %-itut	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 - DKK
Tasiilaq	5.840	36 %	4.090	36 %
Kullorsuaq	4.130	36 %	2.950	36 %
Qaqortoq	2.690	20 %	1.840	20 %
Ilulissat	1.681	14 %	1.200	14 %
Nuuk	637	7 %	430	6 %
Sisimiut	130	1 %	92	1 %

Iluseq 4		Nunatta	Karsianut	Nunatta	Karsianut
Nunatta	Karsianut	isertitat		aningsartuutit	
sunniut					
89.71.40	Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat ikilissat	80.000.000			
64.12.04	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikilissat			47.187.399	
	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma	41.921.917			
64.10.12	Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut sipaarutit Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut				8.410.680
64.12.02	iluaaarutit Nukissiorfiit kiffartuussinissamik isumaqatigiissutaani akiliutaat			0	
Tamakkerlugit		121.921.917		55.598.079	
	IST-mi sunniut	66.323.838			

Iluseq 5

Iluseq 5 - Akit assigiissitat	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (minn./ann.)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	1,80
Imeq	14,25 / 33,40	20
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %

Iluseq 5 - Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inenera	Mio. DKK
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	28,993
Kommunit	18,140
Inuinnaat atuisartut	44,064
Inuussutissarsiorneq	12,450
Aalisakkanik suliffissuit	7,762
	111,410

Iluseq 5 - Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit		Kisimiittumut meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqtariit 1 - DKK	Ilaqtariit 1 %-itut	Ilaqtariit 1 - DKK	Ilaqtariit 1 - DKK
Tasiilaq	7.085	43 %	4.965	43 %
Kullorsuaq	5.075	45 %	3.625	45 %
Qaqortoq	3.935	30 %	2.715	29 %
Ilulissat	2.318	20 %	1.662	20 %
Nuuk	238	2 %	130	2 %
Sisimiut	-435	-5 %	-318	-5 %

Iluseq 5		Nunatta Karsianut isertitat	Nunatta Karsianut aningaasartuutit
89.71.40	Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat ikilisaat	80.000.000	
64.12.04	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikilisaat		70.000.000
64.10.12	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut sipaarutit Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut iluanaarutit	47.133.611	
64.12.02	Nukissiorfiit kiffartuussinissamik isumaqatigiissutaani akiliutaat	6.063.693	34.416.076
	Tamakkerlugit	133.197.304	104.416.076
	IST-mi sunniut	28.781.228	

Iluseq 6

Iluseq 6 - Akit assigiissitat	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (minn./ann.)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	1,80
Imeq	14,25 / 33,40	20
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningsartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningsartuummit 100 %

Iluseq 6 - Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inernerana	Mio. DKK
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	28,993
Kommunit	18,140
Inuinnaat atuisartut	44,064
Inuussutissarsiorneq	12,450
Aalisakkanik suliffissuit	-36,825
	66,823

Iluseq 6 - Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit		2-nik Kisimiittumut meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 %-itut	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 - DKK
Tasiilaq	7.085	43 %	4.965	43 %
Kullorsuaq	5.075	45 %	3.625	45 %
Qaqortoq	3.935	30 %	2.715	29 %
Ilulissat	2.318	20 %	1.662	20 %
Nuuk	238	2 %	130	2 %
Sisimiut	-435	-5 %	-318	-5 %

Iluseq 6		Nunatta Karsianut isertitat	Nunatta Karsianut aningaasartuutit
	Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat		
89.71.40	ikilisaat	80.000.000	
	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit		
64.12.04	ikilisaat		62.869.916
	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut	47.133.611	
64.10.12	sipaarutit		
	Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut		
	iluanaarutit		7.312.407
	Nukissiorfiit kiffartuussinissamik		
64.12.02	isumaqatigiissutaani akiliutaat		0
	Tamakkerlugit	127.133.611	70.182.323
	IST-mi sunniut	56.951.288	

Iluseq 7

Iluseq 7 - Akit assiigiissitat	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (minn./ann.)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	2,30
Imeq	14,25 / 33,40	26
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 41,5 %

Iluseq 7 - Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
Ilanngaateqareerluni inenera	Mio. DKK
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	-2,443
Kommunit	5,126
Inuinnaat atuisartut	8,880
Inuussutissarsiorneq	-12,355
Aalisakkanik suliffissuit	-1,129
	-1,921

Iluseq 7 - Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit 2-nik		Kisimiittumut marlunnik meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 %-itut	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 - DKK
Tasiilaq	4.435	27 %	3.115	27 %
Kullorsuaq	3.325	29 %	2.375	29 %
Qaqortoq	1.285	10 %	865	9 %
Ilulissat	-332	-3 %	-188	-2 %
Nuuk	-2.413	-25 %	-1.720	-25 %
Sisimiut	-3.085	-35 %	-2.168	-35 %

Iluseq 7 Nunatta Karsianut sunniut	Nunatta Karsianut isertitat	Nunatta Karsianut aningaasartuutit
89.71.40 Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat ikiliset	0	
64.12.04 Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikiliset		0
Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut sipaarutit	2.683.081	
Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut iluanaarutit		4.045.242
64.12.02 Nukissiorfiit		0
Tamakkerlugit	2.683.081	4.045.242
IST-mi sunniut	-1.362.161	

Iluseq 8

Iluseq 8 - Akit assiigiissitat	Siuliani aki (minn./ann.)	Aki nutaaq (minn./ann.)
Innaallagiaq	1,63 / 3,25	2,03
Imeq	14,25 / 33,40	24
Suliffissuarnut akigititaq	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit minnerpaamik 41,5 %	Najukkami immikkoortumut aningaasartuummit 100 %

Iluseq 8 - Pisisartoqatigiinnut annertuunut sipaarutit	
	Mio. DKK
Ilanngaateqareerluni inernerana	2,842
Nam. Oq., Mittarfeqarfiit ilanngullugit	11,829
Kommunit	26,153
Inuinnaat atuisartut	557
Inuussutissarsiorneq	-53,949
Aalisakkanik suliffissuit	-12.568

Iluseq 8 - Inoqutigiinnut ukiumoortumik sipaarutit	Angajoqqaanut meeralinnut sipaarutit 2-nik		Kisimiittumut marlunnik meeralimmut sipaarutit	
	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 %-itut	Ilaqutariit 1 - DKK	Ilaqutariit 1 - DKK
Tasiilaq	5.680	35 %	3.990	35 %
Kullorsuaq	4.270	38 %	3.050	38 %
Qaqortoq	2.530	19 %	1.740	19 %
Ilulissat	913	8 %	687	8 %
Nuuk	-1.168	-12 %	-845	-13 %
Sisimiut	-1.840	-21 %	-1.293	-21 %

Iluseq 8 Nunatta Karsianut sunniut		Nunatta Karsianut isertitat	Nunatta Karsianut aningsartuutit
89.71.40	Nukissiorfiit, sanaartornermut taarsigassarsiat ikilissat (U)		
64.12.04	Nukissiorfiit, ernianut akiliutit ikilissat		0
	Namminersorlutik Oqartussanut kommuninullu, kiisalu pisortat sullissiviinut aamma Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiinut sipaarutit	14.670.650	
	Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarnikkut iluanaarutit		16.017.570
64.12.02	Nukissiorfiit		0
Tamakkerlugit		14.670.650	16.017.570
	IST-mi sunniut	-1.346.920	

